Inhoudsopgave Programmabegroting 2009

	pagina
Aanbieding programmabegroting 2009-2012	3
Programmaplan	
Openbaar bestuur	11
Openbare orde en veiligheid	15
Ruimtelijke ordening, economie en toerisme	17
Schoon en groen	23
Wegen en water	27
Lokaal sociaal beleid en accommodaties	31
Onderwijs	37
Werk, inkomen en zorg	39
Maatschappelijke ondersteuning	43
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	45
Paragrafen	
Bedrijfsvoering	49
GR-K5	55
Verbonden partijen	61
Lokale heffingen	67
Grondbeleid	75
Onderhoud kapitaalgoederen	79
Reserves en voorzieningen	83
Weerstandsvermogen	91
Financiering	95
Financiële begroting	
Overzicht van baten en lasten	100
Financiële positie	121
Incidentele baten en lasten	123
Berekening bijdrage EMU-saldo	125
Investeringsplanning	127
Vaststelling meerjarenbegroting 2009-2012	128
Overzicht producten per programma	130

Schoonhoven, 26 september 2008

Geachte leden van de raad,

Wij bieden u hierbij de programmabegroting 2009-2012 aan. De begroting is structureel sluitend.

Nieuw in de programmabegroting
U heeft op eerdere momenten aangegeven dat u prestatie-indicatoren wilt zien die SMART zijn geformuleerd. Bij het bepalen van kengetallen en prestatie-indicatoren rijst telkens de vraag of ze wel relevant zijn en SMART.

SMART is: **S**pecifiek, **M**eetbaar, **A**cceptabel, **R**ealistisch en **T**ijdgebonden.

Om hier vast een eerste aanzet toe te geven, zijn op de programma's Openbaar bestuur, Openbare orde en veiligheid en Ruimtelijke ordening, economie en toerisme kengetallen en prestatie-indicatoren opgenomen. Dit willen wij het komende jaar verder met u uitwerken.

De paragraaf Weerstandsvermogen is verder uitgebreid met de resultaten, voortkomend uit een risico-inventarisatie. Hieruit is een risicoprofiel gevormd, dat afgezet is tegen het beschikbare incidentele en structurele weerstandsvermogen.

Naast deze aanpassingen worden jaarlijks wijzigingen vanuit de wetgeving doorgevoerd. Zo treft u in de programmabegroting nu ook een overzicht aan van de investeringsplanning.

Uitgangspunten van de programmabegroting
Als algemeen uitgangspunt voor de begroting heeft u de kadernota 2009 op 26 juni 2008 vastgesteld. Naast uitgangspunten als de toe te passen inflatiecorrectie (2,75%) zijn in de kadernota ook de gevolgen verwerkt die voortkomen uit de jaarrekening 2007 en uit gewijzigde inzichten.

In de kadernota was tevens een overzicht opgenomen van voorstellen die niet konden worden gehonoreerd vanwege de structurele tekorten die de kadernota liet zien. Na het opstellen van de kadernota werd bekend wat de uitkomsten van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn voor Schoonhoven. Dit leidde tot een bijstelling van de uitkomsten.

- = voordelig, + = nadelig	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Uitkomsten kadernota	87.000	136.000	106.000	132.000
Hogere algemene uitkering	431.000-	457.000-	397.000-	434.000-
Nieuwe uitkomsten kadernota	344.000-	321.000-	291.000-	302.000-

Tussen de uitkomsten van de kadernota en de programmabegroting ontstaan verschillen. Deze ontstaan door tussentijds genomen besluiten zoals de begroting GR K5 en daarmee de bijdrage aan de K5. U kent onze, vergeefse, inspanningen in de GR K5 om de tweede opgelegde forse verhoging van de Schoonhovense bijdrage ter discussie te stellen. Ook ontstaan verschillen omdat de kadernota een inschatting is die geactualiseerd wordt op basis van nieuwe gegevens in de periode tussen opstelling van de kadernota en de opstelling van de begroting. Ook speelt de discussie in en besluitvorming van uw raad hierbij een belangrijke rol.

Bij de opstelling van de kadernota alsmede de begroting wordt vanzelfsprekend gestreefd naar tenminste een sluitend financieel plaatje. Hierbij worden alle bronnen van inkomsten en

uitgaven betrokken. Interne afdelingen, externe afdelingen zoals die in de K5, de overige gemeenschappelijke regelingen, de inkomsten uit de gemeentelijke belastingen. De afgelopen jaren zijn de budgetten strikt nagekeken op eventueel beschikbare ruimte. Waar mogelijk zijn voordelen op budgetten ingezet om nadelen elders te compenseren. Hierbij zijn de organisatorische budgetten niet gespaard gebleven; restvacatures zijn ingeleverd – uiteraard zonder het dienstverleningspeil neerwaarts bij te stellen – en opleidingsbudgetten en ziektekostenbudgetten zijn teruggebracht.
Hiermee mag gesteld worden dat eventuele ruimte binnen de bestaande budgetten niet meer aanwezig is.

Hierdoor is het volgende begrotingsbeeld ontstaan:

	2009	**2010**	**2011**	**2012**
Saldo kadernota	344.000-	321.000-	291.000-	302.000-
Besluit raad; geen verhoging veerrecht	30.000			
Begroting K5; geen taakstelling	150.000	150.000	150.000	150.000
Gevolgen subsidies, eerste aanvragen	65.000	65.000	40.000	40.000
Veranderde bijdrage Streekarchief	4.000	3.500-	14.000	17.000
Afwijkingen bij opstellen begroting	51.000-	127.500-	79.500-	52.000-
Voorlopige uitkomsten begroting	146.000-	237.000-	166.500-	147.000-

In de raadsvergadering zijn door u een aantal richtinggevende uitspraken gedaan over de op te stellen begroting.

Naar aanleiding van een aangenomen amendement inzake de voorgestelde verhoging van het veerrecht, is de geraamde hogere opbrengst voor 2009 ongedaan gemaakt. Voor de daaropvolgende jaren is de hogere opbrengst gehandhaafd. Nader onderzoek en tijdig en goed overleg met de veerdienst moet uitwijzen hoe bepaalde financiële aspecten, zoals het veerrecht, moeten en kunnen worden behandeld.
Hierbij dient bedacht te worden dat de Veerdienst Schoonhoven een bijzondere status inneemt. De Veerdienst Schoonhoven staat namelijk niet volledig los van de gemeente. Zij is niet alleen verbonden via het aandeelhouderschap maar ook bijvoorbeeld door de detachering van personeel, garantiestelling voor een lening voor de nieuwe pont en vanwege het gebruik van het veerrecht.

Het aangenomen amendement waarin wordt uitgesproken dat in 2009 een walstroomvoorziening wordt aangelegd, is niet overgenomen in de begroting. Dat wil zeggen, de investering is nog steeds geraamd voor het jaar 2010. Reden hiervoor is, dat momenteel met rederijen wordt gesproken over andere oplossingen die de stank- en geluidsoverlast weg kunnen nemen. Indien hier geen (bevredigend) resultaat uit voortvloeit, gaan wij alsnog over op het zo snel mogelijk realiseren van een walstroomvoorziening.

Aanvullende voorstellen begroting 2009-2012
Vanuit deze voorlopige uitkomsten van de begroting heeft het college van burgemeester en wethouders een nieuwe afweging kunnen maken over voorstellen die bij de besluitvorming over de kadernota buiten beschouwing moesten worden gelaten vanwege gebrek aan financiële ruimte.

Daar zijn onderstaande posten uit voortgekomen die noodzakelijk worden geacht om tot uitvoering te komen van het huidige beleid en dienstverlening. Doordat het vervullen van bepaalde functies niet dan wel zeer moeizaam verloopt is budget opgenomen in 2009 tot en met 2011 om de knelpunten die hierdoor ontstaan te verlichten.

Het uitvoeren van extra taken heeft gevolgen voor de benodigde capaciteit op het gebied van bestuurszaken. Tevens is er behoefte aan een uitbreiding van de GOA-functie, zoals beschreven in de notitie “Capaciteit functie gemeentelijke opsporingsambtenaar”.

Een nieuwe ontwikkeling als de daling van uitkeringsgerechtigden is hierin ook meegenomen als voordelig effect op de meerjarenbegroting.

Bovendien is, na een afweging van de mogelijkheden, wensen en beschikbare financiële middelen, de eerder geplande investering inzake het rivierfront (Buiten de Veerpoort) teruggebracht van 1 miljoen tot 0,5 miljoen (met dit bedrag kunnen slechts een aantal kleinere zaken opgepakt worden, zoals de renovatie van het openbaar toilet en opknappen van de omgeving).

Het college heeft terdege rekening gehouden met de door de raad geuite wens om bestaand beleid wel te kunnen blijven uitvoeren zonder daarbij de gemeentelijke belastingen met meer dan het inflatiepercentage te verhogen. Wij zijn van mening dat wij met de huidige invulling van de begroting, zie hiervoor het onderstaande overzicht, daar in zijn geslaagd.

	2009	**2010**	**2011**	**2012**
Implementeren economisch beleid in samenwerking met ISMH	6.000	6.000	6.000	6.000
Openbare verlichting, beleids- en beheerplan 2008-2017	50.000	50.000	50.000	50.000
Subsidiejaarplan, tweede concept	13.000-	13.000-	12.000	12.000
Werkzaamheden door derden aan openbaar groen tijdens projecten van groot onderhoud aan wegen (gehonoreerd bij vaststelling van het onderhoudsplan voor de wegen en geschrapt bij de vaststelling van de kadernota)	38.000	38.000	38.000	38.000
Centrum voor jeugd en gezin	50.000	55.000	68.000	68.000
Uitbreiding van de formatie van de afdeling BJZ	14.000	14.000	14.000	14.000
Uitvoering preventieplan schuldhulpverlening	6.914	6.914		
Uitbreiding functie van GOA	16.000	16.000	16.000	16.000
Tijdelijke knelpunten organisatie, ziektebudget	50.000	50.000	50.000	
Totaal gehonoreerde wensen	217.914	222.914	254.000	204.000
Minder uitkeringskosten WWB	75.000-	37.500-	37.500-	37.500-
Geen grote investering rivierfront		35.000-	34.438-	33.876-
Saldi na aanvullende voorstellen	**3.086-**	**86.586-**	**15.562**	**14.376-**

Financiering en nieuwe projecten
De afgelopen jaren zijn er van diverse kanten een aantal specifieke, potentiële, nieuwe projecten aangedragen waarvan u heeft aangegeven dat deze inderdaad van belang en wenselijk zijn voor Schoonhoven en onze inwoners. U heeft vervolgens kunnen instemmen met het beschikbaar stellen van middelen om deze ambities, of beter: kansen die er voor Schoonhoven liggen, op haalbaarheid te laten onderzoeken.
Samen met u als raad, belanghebbenden en werkgroepen zijn we op pad gegaan om ideeën te onderzoeken, alternatieven af te wegen en oplossingen te zoeken waar zich een probleem aandiende. In het bijzonder valt te denken aan vier grote projecten die al eerder met u zijn besproken en waarvoor ook voorbereidingskredieten beschikbaar zijn gesteld, zoals Forum Noord, Buiten de Veerpoort, verplaatsing van de sportvelden en het Doelenplein. Bij een project als het Doelenplein wordt mede door een breed maatschappelijk veld energie en tijd geïnvesteerd om tot een herontwikkeling van dit gebied te komen. Het is verheugend om te zien dat gesprekspartners als Citymanagement, de winkeliersvereniging en de Historische vereniging hier constructief aan bij willen dragen.

Het proces van haalbaarheidstudies is, of komt, binnen afzienbare tijd, in een afrondende fase en wordt er inzichtelijk wat uitvoering van deze plannen ook in financieel opzicht betekent.
De consequenties van verdere planuitwerking en de benodigde investeringen worden zo concreet mogelijk in kaart gebracht. Een nieuwe fase in het proces kondigt zich aan, namelijk indien u op basis van de haalbaarheidsstudies een besluit neemt om tot verdere uitwerking en uitvoering over te gaan en daarmee de noodzakelijke investeringen te doen. Dit alles om te komen tot de realisatie van zeer gewenste, nieuwe voorzieningen.

Op diverse momenten hebben wij u gemeld dat er in de begroting géén, of slechts in zeer beperkte mate, rekening is gehouden met deze benodigde investeringen.
Pas nu voorzien kan worden wanneer de kosten hiervan zich gaan manifesteren, stellen wij u voor een aanzet te doen om de hiervoor benodigde middelen te gaan creëren. Hoewel de lasten nog niet exact kunnen worden aangegeven, is het evident dat er met toekomstige uitgaven rekening moet worden gehouden. Daarom stellen wij voor om voor deze projecten geleidelijk ruimte te creëren in de begroting.

De kadernota liet aanvankelijk structureel tekorten zien. De meicirculaire van het Gemeentefonds gaf echter aan dat Schoonhoven over de komende jaren meer uit de algemene uitkering ontvangt dan aanvankelijk gedacht. Hierdoor konden de structurele tekorten in structurele overschotten worden omgezet. Met deze overschotten werd het mogelijk om enkele voorstellen die eerst in de kadernota waren geschrapt alsnog op te nemen. Deze voorstellen betreffen voornamelijk veranderde inzichten in bestaand beleid of aankomende verplichtingen.

Daarbij worden we telkenmale geconfronteerd met stijgingen van de bijdrage aan de K5. De bijdrage voor 2009 stijgt met € 189.000 ten opzichte van 2008. Verhoging van de bijdrage aan de K5 is voor Schoonhoven een last waar we tot op heden elk jaar mee zijn geconfronteerd. De stijgingen zijn ook niet gering. Sterker; de stijgingen zetten Schoonhoven klem als het gaat om ruimte te vinden voor de implementatie van nieuw beleid. De autonome mogelijkheden van Schoonhoven om nieuw beleid te ontwikkelen en uit te voeren worden hierdoor beperkt.

Bij de behandeling van de kadernota 2009 en bij eerdere gelegenheden heeft u door middel van moties en amendementen aangegeven om alleen voor de bekostiging van nieuw beleid een belastingverhoging te willen accepteren. Wij stellen u voor om voor het nieuw beleid, te weten Forum Noord, Buiten de Veerpoort, verplaatsing van de sportvelden en het Doelenplein een verhoging van de onroerende zaakbelasting door te voeren, waardoor de

ozb-opbrengst jaarlijks met € 50.000 stijgt. Zonder deze, helaas noodzakelijke, verhoging wordt het niet mogelijk om één van deze projecten in de uitvoeringsfase te brengen.

Concreet stellen wij de volgende cumulatieve belastingverhoging voor:
2009: + 3,6%
2010: + 3,4%
2011: + 3,3 %
2012: + 3,2%

De ozb-tarieven die Schoonhoven hanteert zijn laag, getuige het volgende overzicht. De voorgestelde verhoging brengt hierin een lichte verandering teweeg, doch de tarieven blijven daarmee onder het landelijk gemiddelde en onder de gehanteerde tarieven van regiogemeenten.

OZB	OZB-tarief 2008	OZB-aanslag 2008	OZB-tarief 2009 indicatief	OZB-aanslag 2009 indicatief
Schoonhoven	€ 1,98	€ 188,10	€ 2,11	€ 200,23
Nederlek	€ 2,41	€ 253,05	€ 2,48	€ 260,01
Bergambacht	€ 2,38	€ 297,50	€ 2,45	€ 305,68
Ouderkerk	€ 2,70	€ 283,50	€ 2,77	€ 291,30
Vlist	€ 2,31	€ 288,75	€ 2,37	€ 296,69
Landelijk gemiddelde	€ 2,34	€ 218,09	€ 2,40	€ 224,09

Mede gelet op het gegeven dat de onroerende zaakbelastingen in verhouding laag blijven en een verhoging van de onroerende zaakbelasting in het verleden spaarzaam is toegepast, is een verhoging als bekostiging van nieuw beleid te rechtvaardigen.

Voorstel
Wij stellen u voor de programmabegroting 2009 vast te stellen en de meerjarenramingen vast te leggen als uitgangspunt voor het meerjarig beleid.
Daarbij stellen wij u voor om – teneinde ruimte te creëren voor de uitvoering van nieuw beleid – de onroerende zaakbelasting jaarlijks te verhogen boven inflatie met de volgende percentages:
2009: + 3,6%;
2010: + 3,4%;
2011: + 3,3 %;
2012: + 3,2%

Burgemeester en wethouders van Schoonhoven,

De secretaris, de burgemeester,

J. Sluizeman D.W. de Cloe

Programmabegroting 2009

Programmaplan

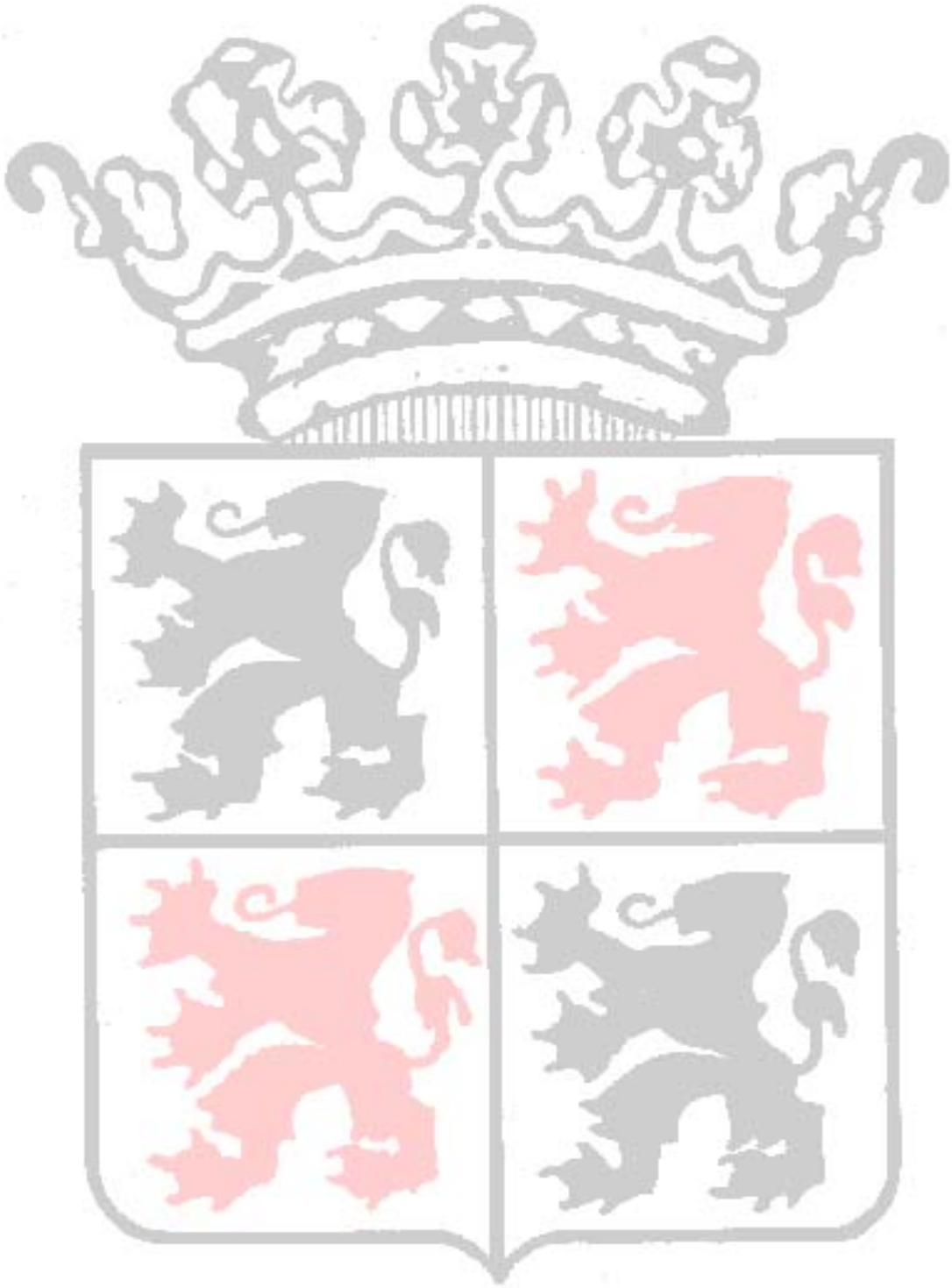

Programma Openbaar bestuur

In het collegeprogramma 2006-2010 *"Samen aan het werk voor een aantrekkelijk Schoonhoven"* is een aantal uitgangspunten bepaald ten aanzien van de bestuurscultuur. Sleutelwoorden hierbij zijn: transparantie, participatie en communicatie. De bestuurscultuur dient er voor te zorgen dat inwoners vroegtijdig bij besluitvorming worden betrokken, dat er een open en eerlijke communicatie kan plaatsvinden waarin ruimte is voor initiatieven van de inwoners en dat nieuwe technieken worden aangewend om inwoners op een snelle en eenvoudige wijze toegang te verschaffen tot betrouwbare en relevante informatie.
De bovengenoemde uitgangspunten van het collegeprogramma zijn vertaald in de centrale doelstelling van het collegeprogramma 2006-2010: tijdige en goede betrokkenheid van burgers bij het openbaar bestuur en een goede dienstverlening aan burgers.

Dit programma is onderverdeeld in de volgende subprogramma´s:

Subprogramma´s:	**Producten en saldi per product:**	
Openbaar bestuur	000 Bestuursorganen	€ 816.406,-
	004 Representatie	€ 172.857,-
	006 Bestuursondersteuning Raad	€ 37.537,-
	008 Bestuursondersteuning College	€ 713.264,-
	010 Burgerzaken	€ 372.869,-
Bestuurlijke samenwerking	002 Bestuurlijke samenwerking	€ 372.869,-

Openbaar bestuur

Visiedocument "Juridische kwaliteitszorg binnen de gemeente Schoonhoven"

Wat willen we bereiken?

- Democratische besluitvorming vindt plaats volgens de principes van het dualisme.
- Regelgeving of de uitvoering daarvan is verminderd, gestroomlijnd en vereenvoudigd op alle gebieden waarop de gemeente optreedt, teneinde de lasten die uit regelgeving voortvloeien voor burgers, bedrijfsleven, instellingen en de gemeente zelf tot een minimum te beperken (= deregulering).
- Burgers hebben vertrouwen in de dienstverlening.
- Burgers zijn betrokken bij (het besturen van) de stad Schoonhoven.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De (digitale) dienstverlening wordt verbeterd en uitgebreid:
  - Brieven beantwoorden we binnen zes weken, of we geven binnen twee weken aan wanneer we verwachten dat de brief is afgehandeld
  - Meldingen inzake de woonomgeving verhelpen we binnen tien werkdagen

Dienstverlening

Soort	Criterium	2008	Streefwaarde 2009	2010	2011	2012
Meldingen woonomgeving, door gemeente af te handelen	10 werkdagen	*	80%	90%	100%	100%
Meldingen woonomgeving, door derden af te handelen	10 werkdagen	*	80%	90%	100%	100%

* Najaar 2008 is het registratiesysteem ingevoerd, vanaf 2009 vindt hiermee monitoring plaats.

- Bewaken van de procedures en termijnen die relevant zijn voor de besluitvorming.
- Periodiek houden van een burgerpeiling.
- Uitwerken en implementeren van uitkomsten van de burgerpeiling in de bedrijfsvoering.
- In een op te stellen openbaar Kwaliteitshandvest leggen we normen en doelstellingen over de dienstverlening vast waarover we periodiek rapporteren.
- Het in stand houden van wijk- en buurtverenigingen.
- Het jaarlijks aanbieden van een Burgerjaarverslag.
- Het houden van overleggen met het Stedelijk Platvorm ter stimulering van de wijk- en buurtverenigingen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

openbaar bestuur	Rekening	Begroting				
openbaar bestuur	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	20	5	0	0	0	0
bestaand beleid	746	782	776	790	765	746
Indirecte, doorbelaste kosten	1.415	1.382	1.505	1.500	1.499	1.498
totaal lasten	**2.181**	**2.169**	**2.281**	**2.290**	**2.264**	**2.244**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	208	154	168	172	168	168
totaal baten	**208**	**154**	**168**	**172**	**168**	**168**
saldo lasten en baten	**1.973**	**2.015**	**2.113**	**2.118**	**2.096**	**2.076**

Er wordt intensiever advies ingewonnen als het gaat om juridische zaken. Dit komt de integraliteit van adviezen ten goede. Voorts worden extra taken ondergebracht bij de afdeling BJZ, zoals de organisatie van een veteranendag in Schoonhoven en de viering van 5 mei. Het uitvoeren van deze taken heeft momenteel vanzelfsprekend gevolgen voor de capaciteit van de afdeling BJZ.
Tevens bestaat er binnen het college de wens dat er intensievere advisering moet gaan plaatsvinden ten behoeve van K5-bestuur en Krimpenerwaardraad. Tenslotte bestaat er de behoefte om binnen de afdeling BJZ (meer) aandacht te gaan besteden aan de zogenaamde beleidscoördinatie (het adviseren/ondersteunen van de gemeentesecretaris ten behoeve van zijn adviesfunctie richting college en burgemeester).

Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

- Binnen de GR-K5, ISMH en de overige verbonden partijen vindt een goede samenwerking plaats, vindt besluitvorming op democratische wijze plaats en worden de begrotingen van deze partijen beheerst.
- Vertegenwoordigen van de gemeente Schoonhoven in de diverse (portefeuillehouders-) overleggen en in vergaderingen van de Algemene Besturen.
- Gebruik maken van de kansen en mogelijkheden die Europa biedt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We adviseren portefeuillehouders over voorgelegde vergaderstukken.
- We bereiden vergaderingen van gemeenschappelijke regelingen in K5-verband voor.
- We ontwikkelen controlekaders voor de controle op verbonden partijen van de gemeente Schoonhoven.
- We nemen deel aan het Europatraject via het ISMH.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

openbaar bestuur	**Rekening**	**Begroting**				
bestuurlijke samenwerking	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	6	0	0	0	0	0
bestaand beleid	204	249	258	261	278	281
Indirecte, doorbelaste kosten	6	6	5	5	5	5
totaal lasten	**216**	**255**	**263**	**266**	**283**	**286**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
saldo lasten en baten	**216**	**255**	**263**	**266**	**283**	**286**

Toelichting lasten:
Door het Algemeen Bestuur van het ISMH is ingestemd met het zogenaamde plan van aanpak ‘Europa’. Voor dit (eerste) Europatraject op zich wordt ongeveer anderhalf jaar uitgetrokken. Door middel van dit traject wordt er naar gestreefd dat ISMH en de deelnemende gemeenten zo goed mogelijk gebruik gaan maken van kansen en mogelijkheden die Europa op diverse terreinen biedt. Uit het plan van aanpak blijkt dat bij deelname aan het Europatraject een ambtelijk coördinator noodzakelijk is binnen onze organisatie voor naar verwachting 2 à 4 uur per week.

Programma Openbare orde en veiligheid

Voor veel inwoners is veiligheid een belangrijk maatschappelijk thema. Veiligheid behoort tot de basiskwaliteiten die de overheid haar burgers moet bieden. De bevordering van veiligheid is een gezamenlijke taak en vraagt grote inzet van alle instanties en diensten, zowel op rijks-, provinciaal als gemeentelijk niveau. Ook de burgers leveren vanuit hun verantwoordelijkheid een bijdrage aan het verbeteren van de veiligheid. Tegen deze achtergrond is in de vijf Krimpenerwaardgemeenten een Integraal Veiligheidsbeleid opgezet en heeft de raad het Integraal Handhavingsbeleid vastgesteld. Daarnaast is besloten om binnen de vijf Krimpenerwaardgemeenten over te gaan tot de vorming van één K5-brandweerorganisatie. Verder is door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden nogmaals bekrachtigd dat, voor de brandweer in Hollands Midden, één uniforme kwaliteitsnorm moet worden vastgesteld. De invoering van deze uniforme kwaliteitsnorm brengt de nodige (financiële) consequenties met zich mee. Deze consequenties worden ter kennis gebracht aan de individuele gemeenten, waarbij de gemeenten wordt gevraagd om commitment uit te spreken om deze norm op korte termijn te implementeren.

Producten en saldi per product:

100 Openbare orde en veiligheid	€ 168.232,-
101 APV/ bijzondere wetten	€ 72.014,-
102 Brandweer	€ 563.818,-
104 Rampenbestrijding	€ 77.779,-
106 Overige beschermende maatregelen	€ 10.581,-

Wat willen wij bereiken?

- Inwoners ervaren een objectief en subjectief veilig woon-, werk- en leefmilieu.
- Iedereen heeft toegang tot een compleet overzicht van externe veiligheidsrisico's in de gemeente Schoonhoven.
- Overlast en vernielingen worden verminderd.
- Van elk bij de gemeente bekend bouwwerk is de desbetreffende gebruiksvergunning aanwezig en beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In overleg met de politie wordt het politieteamjaarplan opgesteld.
- In overleg met de politie worden de "hotspots" gecontroleerd.
- De rampenbestrijdingsorganisatie wordt getraind en op sterkte gehouden.
- Rampenplannen worden actueel gehouden en praktisch toepasbaar opgesteld.
- De brandweerzorg wordt op peil gebracht en gehouden met de hiervoor geldende richtlijnen.
- We leveren informatie voor de digitale risicokaart Zuid-Holland.
- We zetten de Gemeentelijk Opsporingsambtenaren en de milieucontroleur in voor toezicht- en handhavingstaken.
- Om inwoners bewust te maken van de omvang en gevolgen van vandalisme, publiceren we per kwartaal de vandalismethermometer.

Kengetallen				Streefwaarde			
Soort	**Criterium**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Omvang schadepost vandalismethermometer	bedrag	€ 46.339	-10%	-10%	-10%	-10%	-10%

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

openbare orde en veiligheid	Rekening	Begroting				
openbare orde en veiligheid	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	30	12				
bestaand beleid	743	598	649	686	702	692
Indirecte, doorbelaste kosten	169	244	269	269	269	269
totaal lasten	**942**	**854**	**918**	**955**	**971**	**961**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	24	25	25	25	25	25
totaal baten	**24**	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**
saldo lasten en baten	**918**	**829**	**893**	**930**	**946**	**936**

Toelichting lasten bestaand beleid:
De bijdrage aan de GR K5, onderdeel Brandweer, stijgt met € 12.000,-. Hier staat tegenover dat enkele budgetten binnen de gemeentelijke begroting verdwijnen waardoor de stijging nagenoeg budgettair neutraal is. De bijdrage aan de Regionale Brandweer en GHOR Hollands Midden stijgt met € 30.000,- in 2009 en wederom € 20.000,- in 2010. De stijging wordt grotendeels veroorzaakt doordat nu ook de bijdrage voor de GHOR ad € 16.000,- in deze bijdrage is opgenomen. Voorheen werd deze bijdrage op een ander programma verantwoord. De stijging wordt verder veroorzaakt door indexering van lonen en prijzen, verhoging van de kwaliteit van rampenbestrijding en de stopzetting van subsidies van de rijksoverheid.

Ter verhoging van de kwaliteit van de rampenbestrijding van de gemeentelijke organisatie is met ingang van 2009 een structureel budget opgenomen van € 7.000,-. Hieruit worden opleidingen en trainingen bekostigd.

In de notitie ‘Capaciteit functie gemeentelijke opsporingsambtenaar’ van augustus 2008 is voorgesteld om de huidige capaciteit van de GOA-functie uit te breiden. De totale GOA-functie komt hiermee dan op 48 uur per week, hetgeen concreet betekent dat er twee GOA’s kunnen worden aangesteld. De inzet van de twee GOA’s betekent dat er een meer adequate en constante uitvoering kan worden gegeven bij de uitvoering van handhavingsprioriteiten en meldingen. De kans dat overtredingen worden geconstateerd neemt toe en op meldingen wordt sneller gereageerd. Dit kan niet anders leiden tot een objectieve, maar zeker een subjectieve, afname van het aantal ‘kleine ergernissen’ in Schoonhoven! De kans dat overtreders worden geconfronteerd met hun ongewenste gedrag neemt immers toe, waardoor het gedrag van de overtreders daadwerkelijk kan worden veranderd door middel van het informeren, waarschuwen of verbaliseren van deze personen.

Programma Ruimtelijke ordening, economie en toerisme

Ruimtelijke Ordening
Ontwikkelingen op het vlak van de ruimtelijke ordening leiden in 2009 en volgende jaren steeds vaker tot bouwactiviteiten. Het bouwproject Oranjeplaats is inmiddels in uitvoering, in 2009 naar verwachting gevolgd door bebouwing op de Van Schaiklocatie, de locatie Koestraat (Bouwmarkt) en op enkele inbreilocaties in Oost.

Voor de komende jaren vergen de lopende projecten nog veel aandacht. Speerpunten daarbij zijn onder andere Zevender Thiendenland II, MFA-Oost, Hooijkaas en Forum Noord. Wat dit laatste project betreft wordt eind 2008/begin 2009 een meerjaren (actie)plan ter vaststelling aangeboden en worden één of meer deelprojecten in uitvoering genomen, onder andere de ontwikkeling van de Bol-locatie.

Daarnaast stellen we in 2009 de volgende nieuwe bestemmingsplannen vast: 1e herziening bestemmingsplan Binnenstad, Buitengebied, Zevender Tiendenland II, woonwagenkamp en Hasco-De Krom. Ook wordt de structuurvisie, die in K5-verband wordt opgesteld, aan uw raad voorgelegd.

In 2009 worden uw gemeenteraad ook voorstellen aangeboden die het gevolg zijn van de inwerkingtreding van de nieuwe wet op de ruimtelijke ordening (inclusief grondexploitatiewet) op 1 juli 2008. De voorstellen vloeien voort uit een plan van aanpak dat in het 2e half jaar 2008 is opgesteld. Eén van de actiepunten is het maken van een nota grondbeleid. Een tweede actiepunt is nagaan in hoeverre het noodzakelijk is om het structuurplan “Vitale stad in het groene hart” (ingevolge de nieuwe Wro nu “structuurvisie” geheten) aan te passen aan de nieuwe wetgeving. Aanpassing ligt in de rede, onder andere om bovenlokale verevening mogelijk te maken en bijdragen te kunnen heffen van grondexploitaties aan ruimtelijke ontwikkelingen elders in de gemeente.

Naast genoemde projecten wordt op het vlak van de ruimtelijke ordening meegewerkt aan projecten van de afdeling Stadsbeheer (o.a. Buiten de Veerpoort) en de afdeling Welzijn (o.a. de buitensportnota).

De medewerking van de gemeente moet mogelijk heroverwogen worden bij projecten waaraan al geruime tijd wordt gewerkt en waarin geen voortgang zit, omdat gemeente en ontwikkelaar geen overeenstemming kunnen bereiken over de uitgangspunten voor de herontwikkeling (o.a. ontwikkeling AZS-terrein).

Tot slot heeft ook de K5 voor 2009 drie projecten gepland, namelijk de nota detailhandelsvisie, de evaluatie/actualisatie van de handhavingsnota en de evaluatie/deregulering van de welstandsnota. De beschikbare formatie van de afdeling VROM schiet tekort om aan al deze K5-projecten uitvoering te geven. In overleg met de K5 moeten dan ook keuzes gemaakt worden.

Voor volkshuisvesting is de inzet om in 2009 meerjarige prestatieafspraken te maken met de woningbouwcorporatie QuaWonen.

Om in alle projecten een goede samenhang te realiseren, de voortgang vast te houden en éénduidige en efficiënte advisering te bevorderen zijn aan aantal maatregelen genomen. Deze zijn:

- invoering projectmatig werken;
- werken met vaste adviesbureaus op het gebied van stedenbouw, planeconomie en juridische ondersteuning;
- beschrijven werkprocessen;
- beleidsontwikkeling verder inhoud geven (nota grondbeleid).

Het ingezette beleid om de burgers en andere belanghebbenden in een vroegtijdig stadium van de planontwikkeling te betrekken, wordt in 2009 geïntensiveerd doorgezet.

Economie en toerisme

Zoals ook blijkt uit het collegeprogramma 2006-2010 ´*Samen aan het werk voor een aantrekkelijk Schoonhoven*`, onderschrijven wij het belang van economische zaken en toerisme. De verdere doorontwikkeling van het Citymanagement vormt hierbij een speerpunt. Speerpunt op het vlak van de economie is het realiseren van het bedrijventerrein Zevender Thiendenland II.

Dit programma is onderverdeeld in de volgende subprogramma´s:

Subprogramma´s:	**Producten en saldi per product:**	
Ruimtelijke ordening	800 Ruimtelijk beleid	€ 333.429,-
	802 Volkshuisvesting	€ 48.277,-
	806 Stads- en dorpsvernieuwing	€ 29.150,-
	810 Bouwzaken	€ 268.758,-
	814 Vastgoedinformatie	€ 8.719,-
	818 Grondzaken	€ 0,-
	520 Monumentenzorg	€ 118.092,-
Economie	300 Ambulante- en detailhandel	€ 2.630,-
	304 Bedrijfscontacten	€ 62.141,-
	308 Nutsbedrijven	€ 19.270,-
Toerisme	528 Gemeentelijke evenementen	€ 21.816,-
	530 Bevordering toerisme	€ 83.501,-
	534 Media	€ 4.993,-

Ruimtelijke ordening

Wat willen wij bereiken?

- Burgers zijn vroegtijdig betrokken bij vraagstukken op het gebied van de ruimtelijke ordening.
- Er is een evenwichtige woonmarkt (een woonsector met een veelzijdig product dat goed aansluit op de verschillende leefstijlen, woonfasen en financiële mogelijkheden van de inwoners in de gemeente Schoonhoven).
- Bestemmingsplannen zijn actueel (niet ouder dan 10 jaar).
- De monumentale binnenstad blijft behouden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Voor de ontwikkeling van Zevender Thiendenland II sluiten we een samenwerkingsovereenkomst met de marktpartijen. Ook maken we een definitief stedenbouwkundig plan en starten we de planologische procedure (bestemmingsplan).
- Voor het project MFA-Oost wordt de planologische procedure (in 2008 ingezet) voortgezet en wordt aansluitend overgegaan tot bouwrijp maken en start bouw.
- Voor het project Forum Noord wordt begin 2009 een meerjarenplan vastgesteld en worden een of meer deelprojecten in uitvoering genomen, o.a. de Bol-locatie.
- Ten aanzien van Hooijkaas moet er van de ontwikkelaar duidelijkheid komen of hij overgaat tot planrealisatie binnen de door de gemeente gegeven stedenbouwkundige randvoorwaarden of dat hij afziet van ontwikkeling.
- Het uitvoering geven aan het monumentenbeleid door het aanwijzen van gemeentelijke monumenten.
- Het opstellen van de volgende nieuwe bestemmingsplannen:
  - 1e herziening Binnenstad
  - Buitengebied
  - Zevender Thiendenland II
  - Hasco-De Krom
  - Woonwagenkamp
- We maken (zo mogelijk meerjarige) prestatieafspraken met de woningcorporatie QuaWonen op het gebied van huisvesting voor starters, jongeren, senioren en vluchtelingen.
- Verdere implementatie van de nieuwe wet op de ruimtelijke ordening.
- Voorbereiden van de inwerkingtreding op 1 januari 2010 van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsvergunning (wet WABO).

Tijdsbalk			Streefwaarde			
Soort	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Ontwikkeling/vaststelling meerjarig projectplan Forum Noord						
Uitvoering deelprojecten Forum Noord						
Vaststelling (herziene) bestemmingsplannen:						
- 1e herziening bestemmingsplan Binnenstad						
- Buitengebied						
- Zevender Thiendenland II						
- Woonwagenkamp						
- Hasco-De Krom						
Vaststelling structuurvisie K5						
Prestatieafspraken met QuaWonen realiseren						

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

ruimtelijke ordening, economie en toerisme *ruimtelijke ordening*	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	404	457	460	435	382	182
Indirecte, doorbelaste kosten	937	734	820	820	820	820
totaal lasten	**1.341**	**1.191**	**1.280**	**1.255**	**1.202**	**1.002**
Baten						
nieuw beleid	85	0	0	0	0	0
bestaand beleid	540	638	473	488	488	288
totaal baten	**625**	**638**	**473**	**488**	**488**	**288**
saldo lasten en baten	**716**	**553**	**807**	**767**	**714**	**714**

Toelichting baten bestaand beleid:
De reguliere stroom bouwvergunningen blijft op niveau. De projecten zijn opnieuw in beeld gebracht waardoor er fluctuaties ontstaan in de raming van de legesinkomsten. Hierdoor nemen de geraamde inkomsten af.
Tot en met 2011 wordt van de provincie Zuid-Holland jaarlijks een bedrag ontvangen vanwege een toegekende ISV-subsidie. Dit duurt tot 2012, waarin de bijdrage vervalt en de inkomsten derhalve afnemen met € 200.000.

Economie

Wat willen wij bereiken?

- Inwoners van Schoonhoven worden gestimuleerd en gefaciliteerd om in een kleinschalige opzet een bedrijf te starten.
- Intensiveren van promotie en acquisitie van Schoonhoven als vestigingsplaats voor het midden- en kleinbedrijf.
- Verder verbeteren van de dienstverlening richting ondernemers.
- De contacten met Winkeliersvereniging Winkelcentrum Schoonhoven (WWS), Ondernemers Kring Schoonhoven (OKS) en Kamer van Koophandel (KvK) koesteren en verder uitbouwen.
- Versterken van de regionale functie van de weekmarkt.
- Ontwikkelen van nieuw bedrijventerrein en beleid ontwikkelen voor bestaande bedrijventerreinen (herbestemming, herstructurering, revitalisering).

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven verder invulling aan Citymanagement Schoonhoven.
- Bij de uitvoering van Citymanagement wordt de Retailvisie Schoonhoven betrokken.
- We werken de functie van bedrijfscontactfunctionaris en de dienstverlening richting ondernemers verder uit.
- We bezoeken bedrijven en belangenbehartigers om van gedachten te wisselen over de huidige dienstverlening, ondernemersklimaat en mogelijke nieuwe ontwikkelingen.

- Kleinschalige bedrijvigheid stimuleren we via de hiervoor ontwikkelde regeling.
- We werken aan de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in Zevender Thiendenland II.
- In het kader van het project Forum Noord stellen we een visie vast op de toekomstige ontwikkeling van het bestaande bedrijventerrein in Noord.
- Wat betreft de weekmarkt moet een inventarisatie plaatsvinden om exact te bepalen waar verbetering plaats moet vinden.

Kengetallen

				Streefwaarde			
Soort	**Criterium**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Bedrijfsbezoeken van de bedrijfscontactfunctionaris	aantal			15	15	15	15

Tijdsbalk

			Streefwaarde			
Soort	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Verdere invulling Citymanagement						
Bedrijfsbezoeken						
Ontwikkelen visie bedrijventerrein Noord						
Ontwikkelen nieuw bedrijventerrein Zevender Thiendenland II						

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

ruimtelijke ordening, economie en toerisme	**Rekening**	**Begroting**				
economie	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	16	0	0	0	0	0
bestaand beleid	29	35	35	35	35	35
Indirecte, doorbelaste kosten	92	85	87	87	87	87
totaal lasten	**137**	**120**	**122**	**122**	**122**	**122**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	39	37	38	38	38	38
totaal baten	**39**	**37**	**38**	**38**	**38**	**38**
saldo lasten en baten	**98**	**83**	**84**	**84**	**84**	**84**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Door het wegvallen van de ROM-K zijn er enkele taken ondergebracht bij het ISMH. Het ISMH gaat zich bezighouden met het opstellen en implementeren van economisch beleid, in samenwerking met de gemeente. Hiervoor is € 6.000 opgenomen.

Toerisme

Wat willen wij bereiken?

- Bevorderen van de sociaal-economische groei van de toeristisch-recreatieve sector en het verbeteren van de recreatieve leefomgeving, onder andere door middel van het Citymanagement Schoonhoven.
- Aantrekken van meer bezoekers voor langere tijd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bevorderen van betrokkenheid van de verschillende spelers op het taakveld toerisme en recreatie door gesprekken en verdere samenwerking, onder andere via Citymanagement.
- Voeren van overleg met de VVV, onder andere over de nieuwe te maken afspraken wat betreft de dienstverlening via het plaatselijke kantoor.
- We stellen een uitvoeringsprogramma Toerisme op.
- Realiseren van nieuw toeristisch beleid in samenhang met Citymanagement.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

ruimtelijke ordening, economie en toerisme	**Rekening**	**Begroting**				
toerisme	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	9	0	0	0	0	0
bestaand beleid	45	59	64	67	70	72
Indirecte, doorbelaste kosten	64	57	46	46	46	46
totaal lasten	**118**	**116**	**110**	**113**	**116**	**118**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
saldo lasten en baten	**118**	**116**	**110**	**113**	**116**	**118**

Programma Schoon en groen

Het optimaliseren en vervangen van slechte rioolstrengen wordt de komende jaren voortgezet. Door een andere uitvoeringwijze toe te passen is dit minder belastend voor de voorziening. De financiële gevolgen hiervan zijn in de financiële paragraaf van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) verwerkt en hebben er toe geleid dat de hoogte van het rioolrecht in 2008 fors verlaagd is.

De leefbaarheid in Schoonhoven wordt mede bepaald door de hoeveelheid groen. Om de leefbaarheid te waarborgen, wordt overgaan tot de volgende zaken: kapvergunningsysteem vereenvoudigen, uitvoering werkzaamheden op milieuvriendelijke wijze en bescherming van het stadspark.

In regionaal verband werken we aan een 'Regionaal Klimaatprogramma Midden-Holland 2008-2012'. In dit regionale programma is een 'menukaart' opgenomen van verschillende klimaatprojecten. Per gemeente moet nog een keuze worden gemaakt welke projecten uitgevoerd gaan worden. Het Regionaal Klimaatprogramma Midden-Holland bestaat uiteindelijk uit regionaal uit te voeren projecten, samenwerkingsprojecten en lokale projecten per gemeente.

Dit programma is onderverdeeld in de volgende subprogramma´s:

Subprogramma´s:	Producten en saldi per product:	
Straat- en huisvuil	706 Huisvuildienst	€ -65.326,-
	708 Afvalverwijdering	€ 173.843,-
Milieu	710 Rioleringen	€ -92.805,-
	712 Milieu	€ 402.266,-
	702 Plaagdierenbestrijding	€ 2.001,-
Wijk- en buurtbeheer	714 Algemene begraafplaats	€ 58.707,-
	522 Openbaar groen	€ 581.908,-
	532 Speelplaatsen	€ 60.347,-
	801 Wijk- en buurtbeheer	€ 11.145,-
	527 Volkstuinen	€ 12.889,-

Straat- en huisvuil

Wat willen wij bereiken?

- Een goede en adequate inzameling van het huisvuil en het terugdringen van zwerfvuil.
- Een schone leefomgeving voor onze burgers.
- Het terugdringen van het aantal klachten inzake de afvalinzameling.
- Het terugdringen van het aantal illegale vuilstortingen.

Leefomgeving

		Nulmeting		Streefwaarde			
Soort	**Criterium**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Terugdringen klachten afvalinzameling	Aantal		*	-10%	-10%	-10%	-10%
Terugdringen illegale vuilstortingen	Aantal		*	-10%	-10%	-10%	-10%
			*				

* Najaar 2008 is het registratiesysteem ingevoerd, vanaf 2009 vindt hiermee monitoring plaats.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het optimaliseren van de nieuwe inzamelmethode.
- Het realiseren van een afvalbrengstation.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

schoon en groen	**Rekening**	**Begroting**				
straat- en huisvuil	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	1.104	1.043	1.088	1.088	1.088	1.088
Indirecte, doorbelaste kosten	196	155	248	248	248	248
totaal lasten	**1.300**	**1.198**	**1.336**	**1.336**	**1.336**	**1.336**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	1.252	1.174	1.228	1.228	1.228	1.228
totaal baten	**1.252**	**1.174**	**1.228**	**1.228**	**1.228**	**1.228**
saldo lasten en baten	**48**	**24**	**108**	**108**	**108**	**108**

Toelichting lasten bestaand beleid:
De kosten van verwerking van oud papier door Cyclus stijgen met € 18.000. Hier staat tegenover dat de inkomsten als vergoeding van Cyclus voor de papieropbrengst stijgen, zij het dat de stijging met € 13.000 iets lager is dan de stijging van de kosten.

Milieu

Wat willen wij bereiken?

- Het hebben en houden van een goed functionerend rioolstelsel voor afval- en hemelwater en de zorg voor grondwater.
- Het hebben en houden van een goed functionerend vergunning- en handhavingstelsel op grond van de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming.
- De veiligheid van onze burgers en het milieu waarborgen in geval van milieucalamiteiten.
- Terugdringen van het aantal milieucalamiteiten en van het aantal overtredingen van voorschriften uit milieumeldingen en vergunningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het periodiek inspecteren en reinigen van het rioolstelsel en het vervangen van slechte rioolstrengen.
- Jaarlijks wordt een milieujaarprogramma opgesteld waarin de doelstellingen met betrekking tot handhaving en vergunningverlening worden bepaald.
- Het risicoregister en de risicokaart worden actueel gehouden en zijn digitaal vrij te raadplegen.
- In ISMH-verband wordt gewerkt aan een regionaal klimaatprogramma.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

schoon en groen	**Rekening**	**Begroting**				
milieu	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	7	0	0	0	0	0
bestaand beleid	1.532	1.415	1.381	1.303	1.296	1.296
Indirecte, doorbelaste kosten	295	303	314	314	314	314
totaal lasten	**1.834**	**1.718**	**1.695**	**1.617**	**1.610**	**1.610**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	1.466	1.346	1.383	1.383	1.383	1.383
totaal baten	**1.466**	**1.346**	**1.383**	**1.383**	**1.383**	**1.383**
saldo lasten en baten	**368**	**372**	**312**	**234**	**227**	**227**

Toelichting lasten bestaand beleid:
De toevoeging aan de voorziening riolering op basis van het GRP daalt met € 27.000,- waardoor er een voordeel ontstaat. Daarnaast dalen de kapitaallasten, wat een voordeel van € 16.000,- met zich mee brengt.

Toelichting baten bestaand beleid:
De rioolrechten stijgen met de inflatiecorrectie, waardoor de inkomsten € 37.000,- hoger komen te liggen.

Wijk- en buurtbeheer

Wat willen wij bereiken?

- Het instandhouden van een nette algemene begraafplaats.
- Het doen toenemen van de kwaliteit van de woonomgeving voor de burgers van de gemeente Schoonhoven.
- Het hebben van veilige en goed bereikbare speel- en ontmoetingsplekken op zichtlocaties, afgestemd op de behoefte van de doelgroep.
- De betrokkenheid van de burgers via wijk- en buurtverenigingen vergroten.
- Het zorgdragen voor voldoende begraafcapaciteit.
- Het terugdringen van het aantal klachten/ meldingen over het openbaar gebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het ruimen van graven en uitbreiden van de algemene begraafplaats.
- Onderhoud van het openbaar groen plaats laten vinden op basis van kwaliteitsnormen in plaats van op basis van frequentie.
- Werkzaamheden in de openbare ruimte worden zoveel mogelijk op een milieuvriendelijke wijze uitgevoerd.
- Het kapvergunningsysteem wordt drastisch vereenvoudigd, waarbij monumentale en beeldbepalende bomen in het voorjaar van 2008 een beschermde status krijgen.
- De burger wordt bij de planvorming van werkzaamheden in het openbaar gebied betrokken, daarnaast is er periodiek overleg met de wijk- en buurtverenigingen.
- Het ontwikkelen van een speelruimteplan in samenspraak met de jongeren.
- Er vindt een heroriëntatie plaats op de wijze waarop momenteel de wijkbezoeken plaatsvinden. Onderzocht wordt hoe de wijze van de opzet van wijkbezoeken beter bij kan dragen aan (het vormgeven van) de doelstellingen van het gemeentelijk beleid.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

schoon en groen	**Rekening**	**Begroting**				
wijk- en buurtbeheer	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	-	39	0	0	0	0
bestaand beleid	364	720	390	377	377	377
Indirecte, doorbelaste kosten	598	468	471	471	471	471
totaal lasten	**962**	**1.227**	**861**	**848**	**848**	**848**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	159	132	136	136	136	136
totaal baten	**159**	**132**	**136**	**136**	**136**	**136**
saldo lasten en baten	**803**	**1.095**	**725**	**712**	**712**	**712**

Toelichting lasten bestaand beleid:
In 2008 is de renovatie van het stadspark afgerond. Nu de renovatie is afgerond, is de raming ad € 454.000 uit de begroting verdwenen. Hierdoor dalen de lasten.
Bij de vaststelling van het onderhoudsplan voor de wegen is er rekening mee gehouden om een budget voor de nieuwe aanleg van openbaar groen op te nemen. Dit budget was bij de vaststelling van de kadernota echter geschrapt. Nu is aanwezige ruimte gebruikt om dit budget toch op te nemen, zodat bij groot onderhoud ook afdoende budget is het verlies aan openbaar groen weer te compenseren.

Programma Wegen en water

De geringe afstanden in Schoonhoven maken de stad uitermate geschikt om je als inwoner met de fiets te verplaatsen. Voor bezoekers aan onze stad moet de (binnen)stad voor autoverkeer goed bereikbaar blijven. Dit betekent dat enerzijds maatregelen dienen te worden getroffen die de stad aantrekkelijk maken voor bezoekers en anderzijds dienen er maatregelen te worden getroffen die er voor zorgen dat ongewenst verkeer uit de stad wordt geweerd. Om dit te bewerkstelligen moet adequaat onderhoud uitgevoerd worden. Hiertoe wordt om de twee jaar op basis van inspecties de meerjarenplanning wegen en riolering geactualiseerd. Daarnaast dienen de parkeervoorzieningen (aan de rand van het centrum) uitgebreid te worden.
Het water krijgt op zowel regionaal, nationaal en internationaal niveau steeds meer de aandacht. De uiteindelijke (financiële) consequenties zijn op dit moment nog niet te voorzien.

Dit programma is onderverdeeld in de volgende subprogramma´s:

Subprogramma´s:	Producten en saldi per product:	
Wegen	202 Wegen	€ 1.026.015,-
	204 Straatverlichting	€ 226.745,-
	206 Gladheidsbestrijding	€ 29.373,-
	208 Verkeer	€ 107.679,-
	220 Afrasteringen	€ 7.879,-
	012 Huisnummering/ straatnaamgeving	€ 14.618,-
Water	212 Havens	€ 40.091,-
	218 Waterkering/ afwatering	€ 164.203,-

Wegen

Wat willen wij bereiken?

- De leefbaarheid in de binnenstad vergroten door de verkeer- en parkeerdruk te verminderen.
- Het doen toenemen van de belevingswaarde van de burgers en bezoekers van de openbare ruimte van de gemeente Schoonhoven.
- Het behouden van veilige straten en wegen door het verhogen van de verkeersveiligheid op basis van maatregelen in het kader van Duurzaam Veilig.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Buiten het centrum worden parkeervoorzieningen gerealiseerd, rekening houdend met een goede regulering en parkeerrouting via de ringweg.
- Bij de ontwikkeling van het gebied Zevender/Thiendenland II wordt de mogelijkheid onderzocht om een parkeerplaats voor vrachtwagens te realiseren.
- Het betrekken van burgers en belanghebbenden bij de voorbereiding van deze werkzaamheden.
- Uitvoeren van de maatregelen die voortvloeien uit de evaluatie van de verkeerscirculatie in de binnenstad van Schoonhoven.
- Actualiseren van het beheersplan wegen en de daaruit voortkomende onderhoudsplanning.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

wegen en water	Rekening	Begroting				
wegen	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	-	0	0	0	0	0
bestaand beleid	978	966	1.017	1.017	1.017	1.202
Indirecte, doorbelaste kosten	370	353	395	395	395	395
totaal lasten	**1.348**	**1.319**	**1.412**	**1.412**	**1.412**	**1.597**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	44	0	0	0	0	0
totaal baten	**44**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
saldo lasten en baten	**1.304**	**1.319**	**1.412**	**1.412**	**1.412**	**1.597**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Voor het onderhoud van de openbare verlichting is een nieuw beleid- en beheersplan opgesteld. Hierbij hoort ook een nieuwe meerjaren onderhoudsplanning, met een dekkingsplan. Uit het dekkingsplan ontstaan extra lasten van € 50.000 per jaar. Deze lasten zijn opgenomen in de begroting. Het beleid- en beheersplan heeft een looptijd tot 2018.

Vanaf 2012 verwachten we extra lasten voor het op peil houden van de voorziening onderhoud wegen, op basis van het laatst bijgestelde onderhoudsprogramma. Deze extra lasten zorgen voor een verhoging van de lasten met € 185.000 per jaar vanaf 2012.

Water

Wat willen wij bereiken?

- Het instandhouden van de gemeentelijke havens.
- Het zorgdragen voor een veilig gebruik van de, zich in de openbare ruimte bevindende, kunstwerken zoals bruggen, duikers en beschoeiingen.
- Het aanbieden van goede aan- en afmeerfaciliteiten voor passagiersschepen.
- Het voorkomen van klachten over de gebruikstoestand.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het periodiek onderhoud plegen aan de watergangen en havens.
- Het uitvoeren van het onderhoudsplan voor de kunstwerken.
- Het actualiseren en uitvoeren van het meerjarenonderhoudsplan baggeren.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

wegen en water	**Rekening**	**Begroting**				
water	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	1	0	0	0	0	0
bestaand beleid	185	648	161	187	187	187
Indirecte, doorbelaste kosten	69	105	91	91	91	91
totaal lasten	**255**	**753**	**252**	**278**	**278**	**278**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	50	47	48	48	48	48
totaal baten	**50**	**47**	**48**	**48**	**48**	**48**
saldo lasten en baten	**205**	**706**	**204**	**230**	**230**	**230**

Toelichting lasten bestaand beleid:
In 2008 is de investering in de Kademuren in één keer afgeschreven. Hierdoor zijn de uitgaven eenmalig hoger geweest, maar ontstaat er meerjarig een voordeel doordat de kapitaallasten verdwijnen. Hierdoor dalen de lasten met € 490.000,- ten opzichte van 2008.

Programma Lokaal sociaal beleid en accommodaties

In 2006 is subsidiebeleid ontwikkeld. Dit heeft geresulteerd in een Algemene Subsidieverordening en een kadernota Subsidies. Dit subsidiebeleid is toegepast op de subsidies voor 2007 en 2008. In het kader van de monitoring van beleid is het subsidiebeleid geëvalueerd en bijgesteld. Het aangepaste beleid treedt voor het eerst in werking op de subsidies voor 2009.

Het programma is onderverdeeld in de volgende subprogramma´s:

Subprogramma´s:	Producten en saldi per product:	
Welzijn	500 Welzijn algemeen	€ 104.137,-
	506 Bevordering sport	€ 37.607,-
	626 Ontwikkelingssamenwerking	€ 7.642,-
	630 Jeugdzorg	€ 164.159,-
Kunst en cultuur	502 Bibliotheek	€ 221.166,-
	514 Bevordering kunst	€ 73.148,-
	518 Oudheidkunde/ musea	€ 73.281,-
	519 Carillon	€ 18.554,-
Accommodaties	508 Binnensportaccommodaties	€ 270.306,-
	510 Buitensportaccommodaties	€ 96.724,-
	512 Zwembad	€ 232.810,-
	637 Gebouw Jan Kortland	€ 5.286,-
	913 Eigendommen niet voor de publieke dienst bestemd	€ 217.586,-
Integratie	622 Integratie	€ 38.035,-
	629 Inburgering	€ 100.721,-

Welzijn

Wat willen wij bereiken?

- Een verhoging van de leefbaarheid door een gericht wijk- en buurtbeheer.
- De wijk Schoonhoven Noord wordt op sociaal, economisch en planologisch gebied ingericht naar de visie, inzichten en haalbare wensen uit de wijkvisie “thuis in Noord”..
- Sportdeelname in het algemeen bevorderen, in het bijzonder door de jeugd en allochtonen, in het brede kader van sport-, jeugd- en gezondheidsbeleid.
- Elk kind, ongeacht afkomst, intelligentie of eventuele handicap, is in de gelegenheid zich naar vermogen te ontwikkelen.
- Belemmeringen die jongeren ondervinden bij hun ontwikkeling, zoals drugs- en alcoholproblematiek, worden in een vroeg stadium aangepakt.
- Schoonhoven is een aantrekkelijke woongemeente voor jeugd en jongeren, in de brede zin van het woord.
- Ondersteunen van vrijwilligersorganisaties, als dragers van het welzijnsbeleid van de gemeente Schoonhoven.
- Conform het Lokaal sociaal beleid worden met enkele instellingen - aan de hand van hun subsidieaanvraag - prestatieafspraken gemaakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Voor een verhoging van de budgetten voor wijk- en buurtbeheer onderzoeken we nieuwe subsidiestromen en fondsen.
- Het sociaal programma dat voortkomt uit Forum Noord wordt ter vaststelling aangeboden aan de raad en gefaseerd uitgevoerd.
- Met het PSS wordt een feestelijk sportprogramma opgezet. Met de scholen worden introductieprogramma’s verder uitgevoerd en ontwikkelt.
- In regionaal verband (ISMH) wordt gewerkt aan een concept voor een centrum voor jeugd en gezin, waardoor er meer structuur en samenhang komt binnen het jeugdwerk.
- We voeren nieuwe vormen van jeugdparticipatie uit, die aansluiten bij de belevingswereld van de jeugd. Dit doen we samen met de diverse betrokken organisaties.
- Versterken van de regierol van gemeenten in relatie tot de Wet op de Jeugdzorg.
- Projecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking onder de aandacht brengen bij de inwoners van de gemeente Schoonhoven.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

lokaal sociaal beleid	**Rekening**	**Begroting**				
welzijn	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	50	3	0	0	0	0
bestaand beleid	146	182	202	202	202	202
Indirecte, doorbelaste kosten	110	118	119	119	119	119
totaal lasten	**306**	**303**	**321**	**321**	**321**	**321**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	7	7	8	8	8	8
totaal baten	**7**	**7**	**8**	**8**	**8**	**8**
saldo lasten en baten	**299**	**296**	**313**	**313**	**313**	**313**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Conform het subsidiejaarplan wordt de subsidie aan Stichting jeugd en jongerenwerk Midden Holland met ongeveer € 8.000 boven inflatie verhoogt. Deze extra verhoging dient om hogere kosten van inhuur van een jongerenwerker te vergoeden.

Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken?

- Instandhouden van instellingen/ verenigingen op het terrein van kunst en cultuur.
- Bevorderen en ondersteunen van kunstbeoefening en cultuureducatie.
- Uitbreiden van diensten en producten van de basisbibliotheek zodat een brede doelgroep van de voorziening gebruik maakt.
- Zorgen voor het behoud van het kunsthistorische erfgoed binnen de gemeente Schoonhoven.
- Binnen de kaders van het cultuurbeleid er voor zorgen dat het Goud- Zilver- en Klokkenmuseum zich kan blijven profileren als een vooraanstaand museum.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan de actieprogramma’s die voortkomen uit het cultuurbeleid 2009-2013.
- De Basisbibliotheek Krimpenerwaard daar waar mogelijk ondersteunen bij het uitvoeren van het meerjarig beleidsplan basisbibliotheek Krimpenerwaard.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

lokaal sociaal beleid	**Rekening**	**Begroting**				
kunst en cultuur	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	411	367	407	408	407	407
Indirecte, doorbelaste kosten	44	35	40	40	40	40
totaal lasten	**455**	**402**	**447**	**448**	**447**	**447**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	87	59	61	61	61	61
totaal baten	**87**	**59**	**61**	**61**	**61**	**61**
saldo lasten en baten	**368**	**343**	**386**	**387**	**386**	**386**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Behoudens de inflatiecorrectie wordt de subsidie aan de basisbibliotheek conform het subsidiejaarplan met € 28.000,- verhoogd ten opzichte van 2008.

Accommodaties

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke binnensportaccommodaties op een dusdanig niveau houden dat de gebruikers er optimaal gebruik van kunnen blijven maken.
- Binnen de bestaande mogelijkheden de kwaliteit van de buitensportaccommodaties op het huidige niveau houden.
- Het aantal gebruiksuren van de binnensportaccommodaties tenminste op het huidige niveau houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het verstrekken van goede informatie aan de gebruikers van het zwembad betreffende openingstijden, tarieven en activiteiten.
- Het bieden van deskundig zwemonderwijs aan leerlingen van het basisonderwijs en particulieren.
- In overleg met scholen, verenigingen en overige gebruikers opstellen van roosters van de binnensportaccommodaties.
- Uitvoering geven aan de uitkomst van het onderzoek naar de buitensportaccommodaties nadat er besluitvorming in de raad is geweest.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

lokaal sociaal beleid *accommodaties*	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	3	18	0	0	0	0
bestaand beleid	789	846	859	845	829	816
Indirecte, doorbelaste kosten	340	336	361	361	361	361
totaal lasten	**1.132**	**1.200**	**1.220**	**1.206**	**1.190**	**1.177**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	712	347	397	397	397	397
totaal baten	**712**	**347**	**397**	**397**	**397**	**397**
saldo lasten en baten	**420**	**853**	**823**	**809**	**793**	**780**

Integratie

Wat willen wij bereiken?

- Er is een goede communicatie tussen de inwoners met een Marokkaanse achtergrond en het gemeentebestuur.
- Het integratiebeleid kenmerkt zich door samenhang met andere terreinen op het gebied van welzijn en eigen verantwoordelijkheid van betrokkenen.
- De gemeentelijke regierol op integratie verbeteren; sturen op hoofdlijnen en delegeren van taken.
- Goede afstemming tussen het nieuwe inburgeringsbeleid en het integratiebeleid.
- Maatschappelijke instellingen nemen eigen, directe verantwoordelijkheid voor de integratie van allochtonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Vertegenwoordigers van de Marokkaanse gemeenschap nemen deel aan de diverse fora zoals Forum Noord, de WMO adviesraad en het Netwerk Marokkanen Schoonhoven.
- Het stimuleren van initiatieven die de integratie van allochtonen direct bevorderen.
- Komen tot een nota integratiebeleid met daarin uitgewerkte visies en ambities in overleg met betrokken instellingen.
- Stimuleren van de allochtone doelgroep om nadrukkelijk aansluiting te zoeken bij reeds bestaande voorzieningen.
- Instandhouden van instellingen/ verenigingen op het terrein van integratie en fungeren als aanspreekpunt voor hen.
- Maken van prestatieafspraken met verenigingen en instellingen.
- Het voortzetten van het migrantenspreekuur.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

lokaal sociaal beleid	**Rekening**	**Begroting**				
integratie	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	-	1	0	0	0	0
bestaand beleid	73	33	38	37	37	37
Indirecte, doorbelaste kosten	103	100	119	119	119	119
totaal lasten	**176**	**134**	**157**	**156**	**156**	**156**
Baten						
nieuw beleid	-	-	0	0	0	0
bestaand beleid	3	20	18	18	18	18
totaal baten	**3**	**20**	**18**	**18**	**18**	**18**
saldo lasten en baten	**173**	**114**	**139**	**138**	**138**	**138**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Vanaf 2009 is via het subsidiejaarplan een subsidie geraamd aan de Stichting Vluchtelingenwerk ad € 10.000. Voorheen werd de stichting gefinancierd vanuit de Inburgeringsgelden, waarvoor zij werk verrichtten. Nu de Inburgering is uitbesteed aan een andere partij, krijgt de stichting een subsidie om taken die uitgevoerd werden naast de inburgering uit te kunnen blijven voeren.

Programma Onderwijs

Dit programma is niet verder onderverdeeld in subprogramma´s.

Producten en saldi per product:		
400 Openbaar basisonderwijs	€	12.845,-
404 Openbaar voortgezet onderwijs	€	0,-
410 Lokaal onderwijs algemeen	€	1.559.549,-
412 Volwasseneneducatie	€	12.450,-
634 Kinderopvang	€	88.766,-

Wat willen wij bereiken?

- Elk kind, ongeacht afkomst, intelligentie of eventuele handicap, is in de gelegenheid zich naar vermogen te ontwikkelen.
- Het primair onderwijs dient zodanig te zijn dat het aansluiting biedt op het vervolgonderwijs en de maatschappij.
- De leerplichtwet wordt nageleefd en nauwkeurig en adequaat uitgevoerd.
- Er is goede onderwijshuisvesting conform wettelijke eisen.
- Alle leerlingen beschikken over een adequate huisvesting.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Door de instelling van een schakelklas worden kinderen met een taalachterstand gestimuleerd in hun taalontwikkeling.
- In 2007 is gestart met de visieontwikkeling op de realisatie van een brede school in Noord, in samenhang met Forum Noord. In 2008 heeft dit een vervolg gekregen in een haalbaarheidsonderzoek van de diverse wensen in Schoonhoven Noord. Voor het onderwijs zijn een brede school in Noord voor het basisonderwijs en een unilocatie voor het Schoonhovens College op de Zilverstadlocatie twee belangrijke projecten in Forum Noord. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek krijgen deze projecten in 2009 een vervolg. In het onderzoek is voldoende gymaccommodatie voor het onderwijs ook een speerpunt.
- Voor de MFA Oost staat 2009 in het teken van de bouw[1].
- Het Willem de Zwijgercollege heeft een groeiend aantal leerlingen. In 2008 en 2009 wordt met de school bekeken welke gevolgen dit heeft voor de huisvesting en welke oplossingen daarvoor geschikt zijn.
- In 2008 en 2009 wordt een beleidsvisie Peuterspeelzaalwerk ontwikkeld in relatie tot kinderopvang, onderwijs en mogelijke andere partijen.

[1] Zoals u mondeling in de commissie Ruimte van 9 september per brief van 15 september 2008 bent bericht zijn bij de ontwikkeling van de plannen voor de MFA-Oost problemen ontstaan die betrekking hebben op de te volgen procedures en de financiën. Hierop heeft het college van Burgemeester en wethouders besloten om de ontwikkeling tijdelijk stil te leggen. In de begroting 2009 is nog uitgegaan van de situatie zoals die gold voor 9 september 2008.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

onderwijs	**Rekening**	**Begroting**				
onderwijs	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	7.572	7.743	8.198	8.056	7.968	7.942
Indirecte, doorbelaste kosten	45	31	38	38	38	38
totaal lasten	**7.617**	**7.774**	**8.236**	**8.094**	**8.006**	**7.980**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	6.335	6.284	6.563	6.519	6.457	6.457
totaal baten	**6.335**	**6.284**	**6.563**	**6.519**	**6.457**	**6.457**
saldo lasten en baten	**1.282**	**1.490**	**1.673**	**1.575**	**1.549**	**1.523**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Voor de schoolgebouwen van de Koningin Emmaschool en de Krullevaar staan investeringen gepland in het kader van onderwijskundige vernieuwingen. Deze investeringen komen voort uit de verplichting van gemeenten om voor adequate huisvesting te zorgen. Hiervoor is in 2009 eenmalig € 37.000 geraamd.

De huidige overeenkomst voor het leerlingenvervoer loopt af in 2009. Om in K5-verband een nieuwe Europese aanbesteding te kunnen doen is € 4.000 opgenomen, zoals in de Kadernota al was besloten.

Programma Werk, inkomen en zorg

Dit programma is onderverdeeld in de volgende subprogramma´s:

Subprogramma´s:	Producten en saldi per product:
Werk	600 Wet werk en bijstand € 632.758,- 612 Werkgelegenheid € 23.908,-
Inkomen	602 Minimabeleid € 152.023,- 614 Inkomensvoorzieningen € 2.750,-
Zorg	700 Volksgezondheid € 318.981,-

Werk

Wat willen wij bereiken?

- Uitkeringsgerechtigden worden terug geleid naar de arbeidsmarkt in combinatie met het toeleiden naar een beschermde werkplek.
- De afhankelijkheid van een bijstandsuitkering wordt teruggedrongen.
- Burgers zijn op de hoogte van de aanwezige voorzieningen, inclusief schuldhulpverlening.
- Er is een sluitende aanpak voor uitkeringsgerechtigden met een arbeidsverplichting.
- Het verstrekken van uitkeringen aan inwoners om te voorzien in de algemene bestaanskosten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Tijdige en zorgvuldige afhandeling van aanvragen en verzoeken om uitkeringen.
- Met degenen die langere tijd of blijvend op een uitkering zijn aangewezen, wordt gestreefd maatschappelijke participatie te behouden of te bevorderen.
- In overleg met de uitvoeringsorganisatie worden kwaliteitsafspraken gemaakt over de informatievoorziening, tijdigheid en zorgvuldigheid.
- Uitvoering geven aan het activiteitenplan Schuldhulpverlening
- Bij nieuwe instroom in de bijstand volgt een snelle intake met aandacht voor werk, inkomen, reïntegratie, schuldhulpverlening en fraudebestrijding.
- Geven van voorlichting aan uitkeringsgerechtigden over rechten, plichten en ontplooiingsmogelijkheden.
- Stimuleren van deelname aan maatschappelijke activiteiten.
- Betrekken van het bedrijfsleven bij het zoeken naar werkervaringsplaatsen, waarbij het middel loonkostensubsidie wordt ingezet om de uitstroom te bevorderen.
- In samenspraak met de cliëntenraad het bijstandsbeleid formuleren.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

werk, inkomen en zorg	Rekening	Begroting				
werk	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	3.321	4.151	4.124	4.162	4.162	4.162
Indirecte, doorbelaste kosten	0	0	0	0	0	0
totaal lasten	**3.321**	**4.151**	**4.124**	**4.162**	**4.162**	**4.162**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	2.524	3.493	3.467	3.367	3.367	3.367
totaal baten	**2.524**	**3.493**	**3.467**	**3.367**	**3.367**	**3.367**
saldo lasten en baten	**797**	**658**	**657**	**795**	**795**	**795**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Een afname van uitkeringsgerechtigden zorgt voor lagere uitkeringskosten in de komende jaren. In 2009 zijn de aanvankelijk geraamde lasten verlaagd met € 75.000. Voor de daaropvolgende jaren zijn de lasten met € 37.500 verlaagd.

Inkomen

Wat willen wij bereiken?

- Burgers zijn op de hoogte van de aanwezige voorzieningen, inclusief schuldhulpverlening.
- Stille armoede en sociale uitsluiting wordt voorkomen.
- Het beperken van de instroom en bevorderen van de uitstroom.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Tijdige en zorgvuldige afhandeling van aanvragen en verzoeken om uitkeringen.
- Uitkeringen die voorzien in de algemene bestaanskosten van gedeeltelijk arbeidsongeschikte inwoners en gewezen zelfstandigen worden binnen de wettelijke voorschriften en richtlijnen verstrekt.
- In overleg met de uitvoeringsorganisatie worden kwaliteitsafspraken gemaakt over de informatievoorziening, tijdigheid en zorgvuldigheid van de uitvoering.
- Uitvoering geven aan het activiteitenplan Schuldhulpverlening.
- Burgers worden actief benaderd en gewezen op de mogelijkheden betreffende de aanwezige rechten en voorzieningen.
- Het verbeteren van de financiële en maatschappelijke omstandigheden van inwoners met een laag inkomen op basis van het in 2008 vastgestelde herziene minimabeleid.
- Bij nieuwe instroom volgt een snelle intake met aandacht voor werk, inkomen, re-integratie, schuldhulpverlening en fraudebestrijding.
- Zo veel mogelijk terug (leiden) van (potentiële) uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt in combinatie met het toeleiden naar een beschermde werkplek.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

werk, inkomen en zorg *inkomen*	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	26	0	0	0	0	0
bestaand beleid	240	233	238	238	231	231
Indirecte, doorbelaste kosten	0	0	0	0	0	0
totaal lasten	**266**	**233**	**238**	**238**	**231**	**231**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	123	83	83	83	83	83
totaal baten	**123**	**83**	**83**	**83**	**83**	**83**
saldo lasten en baten	**143**	**150**	**155**	**155**	**148**	**148**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Bij de behandeling van de kadernota is een uitvoeringsbudget voor het preventieplan Schuldhulpverlening geschrapt. Er is besloten dit budget weer op te nemen. Het betreft een bedrag van € 6.900 voor de jaren 2009 en 2010.

Zorg

Wat willen wij bereiken?

- Het bieden van optimale kansen op gezondheid voor alle inwoners en in het bijzonder voor jongeren.
- Het bewerkstelligen van zelfstandigheid, mobiliteit en deelname van gehandicapten aan het maatschappelijk verkeer.
- Een zeer goede informatievoorziening op het gebied van aanwezige voorzieningen ten behoeve van vervoer, wonen en mobiliteit.
- Uitbreiden van de dienstverlening van de gezondheidsdiensten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Met de uitvoeringsorganisatie worden kwaliteitsafspraken gemaakt met betrekking tot de informatievoorziening, tijdigheid en zorgvuldigheid.
- Burgers worden actief benaderd en gewezen op de mogelijkheden over de aanwezige rechten en voorzieningen.
- Tijdige en zorgvuldige afhandeling van aanvragen en verzoeken om voorzieningen.
- Drank- en drugsmisbruik wordt aangepakt, waarbij de doelgroep jongeren van 12-23 jaar de hoogste prioriteit geniet. Hiertoe is in 2008 een onderzoek opgestart.
- Er wordt gewerkt aan het scheppen van randvoorwaarden om een HAP/ gezondheidscentrum in Schoonhoven te realiseren.
- In samenwerking met externe partijen, onder andere de ziekenhuizen in Gouda en Nieuwegein, wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om zorgactiviteiten uit te breiden.
- Uitvoering geven aan de integrale jeugdgezondheidszorg door middel van inzet van Vierstroom en de GGD.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

werk, inkomen en zorg	Rekening	Begroting				
zorg	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Directe kosten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	387	382	436	456	469	469
Indirecte, doorbelaste kosten	19	15	17	17	17	17
totaal lasten	**406**	**397**	**453**	**473**	**486**	**486**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	163	130	134	134	134	134
totaal baten	**163**	**130**	**134**	**134**	**134**	**134**
saldo lasten en baten	**243**	**267**	**319**	**339**	**352**	**352**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Voor de realisering van een centrum voor jeugd en gezin is een budget opgenomen. Dit budget groeit van € 50.000 in 2009 naar structureel € 68.000 vanaf 2011. Deze ontwikkeling was in de kadernota al gemeld maar kon toen niet worden opgenomen.

Programma maatschappelijke ondersteuning

Subprogramma:	Producten en saldi per product:	
Individuele voorzieningen	624 Maatschappelijke ondersteuning	€ 917.479,-
	620 Gehandicapten	€ 866.618,-
Collectieve voorzieningen	618 Ouderen	€ 183.876,-
	616 Maatschappelijk werk	€ 151.161,-

Individuele voorzieningen

Wat willen wij bereiken?

- De zelfredzaamheid van mensen herstellen en/of bevorderen zodat zij aan de samenleving kunnen deelnemen. Hierbij moeten mensen eigen verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en hun naaste omgeving.
- Het zelfstandig wonen van mensen met een beperking mogelijk maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De toegang tot maatschappelijke ondersteuning wordt geregeld in een lokaal Wmo-loket dat digitaal, telefonisch en fysiek, ook door middel van huisbezoek, toegankelijk is.
- Uitvoering geven aan het Pact van Savelberg voor goede huisvesting en dienstverlening aan ouderen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

Maatschappelijke ondersteuning	**Rekening**	**Begroting**				
Individuele voorzieningen	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	872	0	0	0	0	0
bestaand beleid	683	1.546	1.544	1.544	1.555	1.555
Indirecte, doorbelaste kosten	117	276	364	364	364	364
totaal lasten	**1.672**	**1.822**	**1.908**	**1.908**	**1.919**	**1.919**
Baten						
nieuw beleid	126	0	0	0	0	0
bestaand beleid	0	120	124	124	124	124
totaal baten	**126**	**120**	**124**	**124**	**124**	**124**
saldo lasten en baten	**1.546**	**1.702**	**1.784**	**1.784**	**1.795**	**1.795**

Toelichting lasten bestaand beleid:
Met de realisatie van de Oranjeplaats wordt per 2011 voorzien in de vestiging aldaar van een WMO-loket. Voor de huisvesting van dit loket is vanaf 2011 € 11.000,- opgenomen.

Collectieve voorzieningen

Wat willen wij bereiken?

- De psychosociale hulpverlening zodanig (laten) organiseren, dat uiteindelijk vraaggericht wordt gewerkt en hierdoor iedere inwoner (of groep van inwoners) tijdig en accuraat gebruik kan maken van de diensten van het Algemeen maatschappelijk werk en Reakt.
- De eigen verantwoordelijkheid en maatschappelijke participatie van ouderen stimuleren waardoor zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevorderd worden.

Wat gaan wij daarvoor doen?

- De gemeente werkt nauw samen met lokale en regionale partners zodat een samenhangend aanbod op het gebied van maatschappelijke ondersteuning in de gemeente geleverd kan worden.
- Beperking van de curatieve zorg door het Algemeen maatschappelijk werk via aanbieding van doelgerichte preventieprogramma's.
- Bevorderen van participatie van mensen met een beperking in de samenleving.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

Maatschappelijke ondersteuning	**Rekening**	**Begroting**				
Collectieve voorzieningen	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	237	255	283	283	346	346
Indirecte, doorbelaste kosten	70	65	66	66	66	66
totaal lasten	**307**	**320**	**349**	**349**	**412**	**412**
Baten						
nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
bestaand beleid	14	13	14	14	54	54
totaal baten	**14**	**13**	**14**	**14**	**54**	**54**
saldo lasten en baten	**293**	**307**	**335**	**335**	**358**	**358**

Toelichting lasten bestaand beleid:
De subsidie aan de Stichting Welzijn Ouderen Schoonhoven stijgt met ongeveer € 20.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat een bijdrage die voorheen via de CVTM-gelden werd verstrekt (vanuit het programma Individuele voorzieningen) nu als een subsidie op dit programma is opgenomen.

Vanaf 2011 wordt er rekening mee gehouden dat de gemeente extra huisvestingslasten heeft vanwege de realisatie van de woonzorgzone in het gebied Oranjeplaats. De lasten stijgen daardoor met € 63.000,-. Hier staat tegenover dat door verhuur van deze ruimte extra inkomsten (€ 40.000) worden gerealiseerd.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Producten en saldi per product:

902 Geldleningen en treasury	€	-635.643,-
903 Plaatselijke belastingen	€	-1.412.808,-
906 Algemene uitgaven en inkomsten	€	52.671,-
907 Uitkeringen gemeentefonds	€	-11.750.567,-
992 Begrotings/-rekeningsaldo	€	0,-
214 Gemeenteveer	€	19.360,-
216 Veerrecht	€	-70.703,-
909 Saldi kostenverzameling- en verdeling	€	78.102,-

Wat willen wij bereiken?

- Het presenteren van een constant sluitende meerjarenbegroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het verschaffen van inzicht in de financiële situatie door middel van de begroting, jaarrekening en bestuursrapportages.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

Financiering en algemene dekkingsmiddelen	**Rekening**	**Begroting**				
	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Directe kosten						
nieuw beleid	-	83	0	0	0	0
bestaand beleid	901	486	189	211	232	242
Indirecte, doorbelaste kosten	-231	158	78	-51	-47	-182
totaal lasten	**670**	**727**	**267**	**160**	**185**	**60**
Baten						
nieuw beleid	-	-				
bestaand beleid	12.562	13.288	13.987	14.007	13.835	13.864
totaal baten	**12.562**	**13.288**	**13.987**	**14.007**	**13.835**	**13.864**
saldo lasten en baten	**-11.892**	**-12.561**	**-13.720**	**-13.847**	**-13.650**	**-13.804**

Toelichting lasten bestaand beleid:
De bijdrage aan het SVHW gaat omhoog met € 65.000 voor de uitvoeringskosten van de Wet WOZ. Hiervoor ontvangt de gemeente een hogere bijdrage in de Algemene uitkering.

Toelichting baten bestaand beleid:
De uitkering uit het Gemeentefonds neemt in 2009 toe met ongeveer € 817.000,- ten opzichte van 2008. Door toepassing van de inflatiecorrectie nemen de inkomsten uit belastingen toe met ongeveer € 40.000,-. De inkomsten uit rente over reserves nemen af

met ongeveer € 160.000,- doordat de omvang van de reserves afneemt en het toegerekende percentage daalt.

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Lokale heffingen	**1.472**	**1.452**	**1.505**	**1.505**	**1.505**	**1.505**
onroerende zaakbelastingen	1.372	1.353	1.405	1.405	1.405	1.405
toeristenbelasting	30	17	20	20	20	20
hondenbelasting	56	63	64	64	64	64
precario	14	19	16	16	16	16
Uitkering gemeentefonds	**10.251**	**10.934**	**11.751**	**11.772**	**11.731**	**11.775**
raming algemene uitkering	10.251	10.864	11.751	11.772	11.731	11.775
inzet behoedzaamheidsreserve 50%	0	70	0	0	0	0
Stelpost onvoorziene uitgaven						
geraamd	**-51**	**-51**	**-53**	**-53**	**-53**	**-53**
beschikkingen	42	47				
Saldo van de financieringsfunctie	111	-162	-341	-321	-411	-386
Overige algemene dekkingsmiddelen	535					

De inzet van de behoedzaamheidsreserve geschiedt conform provinciale richtlijnen voor een maximum van 50%.
De post onvoorziene uitgaven bedraagt structureel € 52.671,-. De algemene post onvoorzien vervalt gedurende het begrotingsjaar doordat deze tussentijds wordt belast ten gunste van een specifiek programma. Aan het einde van een begrotingsjaar vervalt een eventueel restant van de post onvoorzien naar het resultaat voor bestemming.
Het saldo van de financieringsfunctie is het saldo van (a) de betaalde rente (last) over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant en (b) de ontvangen rente (baat) over de uitzettingen. De berekende rente over het eigen vermogen (bespaarde rente eigen vermogen) is ook algemeen dekkingsmiddel, maar valt onder het onderdeel Overige algemene dekkingsmiddelen.

Programmabegroting 2009

Paragrafen

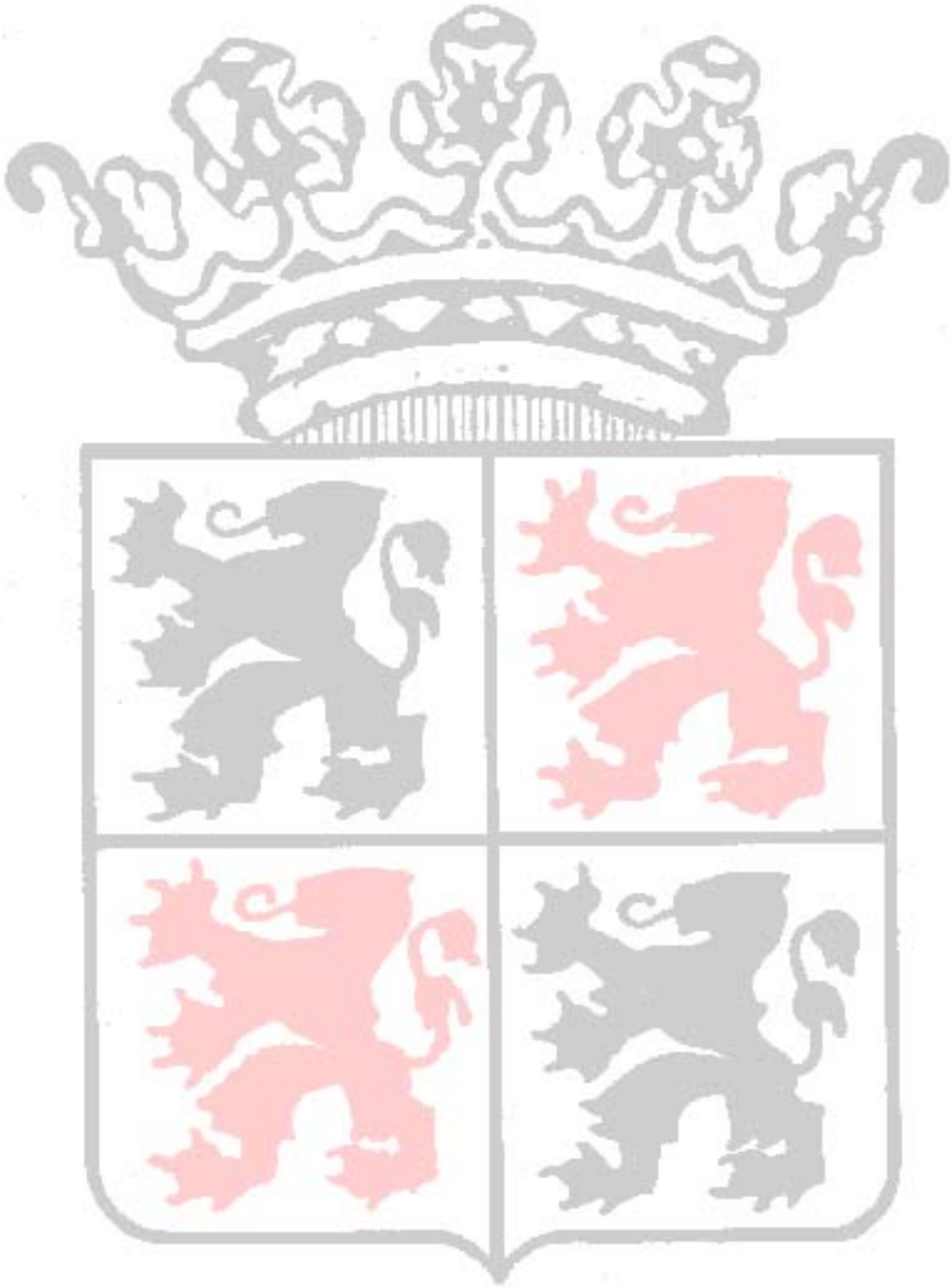

Paragraaf bedrijfsvoering

Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 14:
"De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering"

A Programma´s

De stand van zaken omtrent:
De begroting komt mede voort uit de doelen die het nieuwe college zich na de verkiezingen aan de hand van het collegeprogramma 2006-2010 ´*Samen aan het werk voor een aantrekkelijk Schoonhoven*´ heeft gesteld. De doelstellingen - geformuleerd door middel van de vraag ´Wat willen wij bereiken?´ - zijn per programma en subprogramma aangevuld en/of heroverwogen.

Er is een start gemaakt met het opstellen van prestatie-indicatoren bij programma´s. Bij het bepalen van kengetallen en prestatie-indicatoren rijst telkens de vraag of ze wel relevant zijn en SMART.

SMART is:
Specifiek
Meetbaar
Acceptabel
Realistisch
Tijdgebonden

Voorlopig zijn op de programma's Openbaar bestuur, Openbare orde en veiligheid en Ruimtelijke ordening, economie en toerisme kengetallen en prestatie-indicatoren opgenomen. Dit wordt het komende jaar verder uitgewerkt.

De paragraaf Weerstandsvermogen is verder uitgebreid met de resultaten, voortkomend uit een risico-inventarisatie. Hieruit is een risicoprofiel gevormd, dat afgezet is tegen het beschikbare incidentele en structurele weerstandsvermogen.

Het beleid omtrent:
De programma's zijn naar thema bij elkaar geplaatst. Daarnaast zijn, voor zover mogelijk, de programma´s in subprogramma´s onderverdeeld. Hierdoor kunnen de drie W-vragen (Wat willen we bereiken, Wat gaan we daarvoor doen en Wat mag het kosten) gerichter beantwoord worden.
De programma´s worden constant beoordeeld op de vraag hoe ze verder ontwikkeld kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan de invulling/ beantwoording van de drie W-vragen en de aanvulling met andere relevante gegevens.

De programmabegroting bestaat verder uit de paragrafen en de financiële begroting. De paragrafen zijn programmaoverschrijdend en geven een dwarsdoorsnede van de begroting op bepaalde onderwerpen. De paragrafen zijn een belangrijk toetspunt voor de raad en de provinciale toezichthouder. Op enkele cruciale punten zoals de mate van onderhoud van wegen en rioleringen en het weerstandsvermogen geven ze inzicht in de stand van zaken. Uit de paragrafen moet af te leiden zijn of de gemeente goed in beeld heeft wat bijvoorbeeld het onderhoud van wegen kost en of die kosten ook voldoende zijn afgedekt in de begroting. Net als voor de programma's geldt, dat continu bekeken moet worden hoe de paragrafen verder ontwikkeld kunnen worden. Hierbij is vooral van belang of de verstrekte informatie voldoet aan de behoefte van raad en provincie.

De financiële begroting is een meerjarig overzicht van de uitgaven en inkomsten per programma met een verklaring van de verschillen. Tevens zijn in deze overzichten de mutaties van de reserves opgenomen. Hiermee geeft de financiële begroting ook het resultaat voor en na mutaties van de reserves.

B Personeel en Organisatie

De stand van zaken omtrent:

Schoonhoven heeft zich ten doel gesteld met de verzuimcijfers onder het gemiddelde van gemeenten van vergelijkbare omvang te blijven. Het verzuimpercentage bedroeg in 2007 2,37% en daalde daarmee aanzienlijk ten opzichte van 2006 (5,3%). Ter vergelijking: Het gemiddelde percentage bij vergelijkbare gemeenten (> 10.000 inwoners) bedroeg 4,7%.
In deze cijfers zit een klein verschil ten opzichte van de in het jaarverslag 2007 opgenomen percentages. De afdeling P&O K5 geeft hiervoor als verklaring dat er een mutatie achteraf heeft plaatsgevonden.

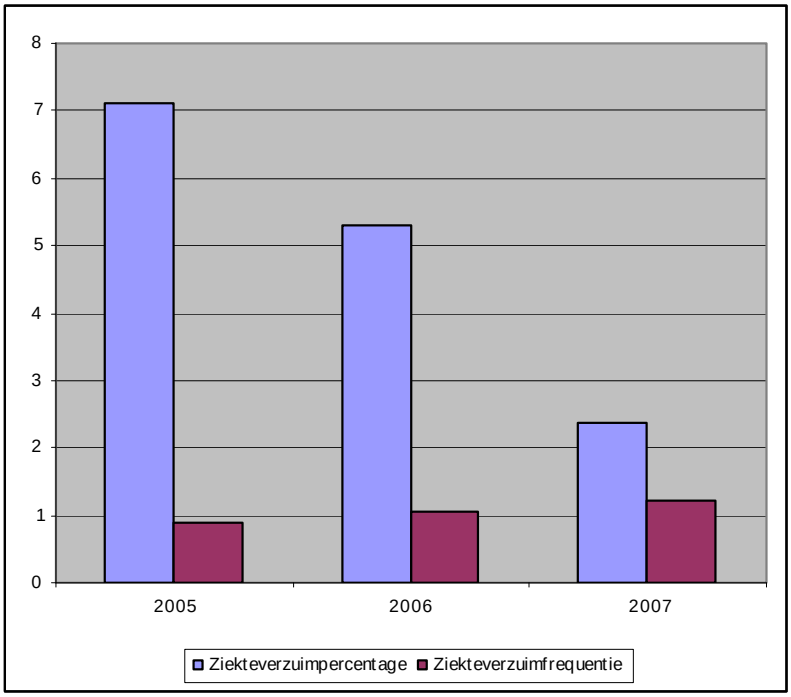

De trendmatige daling van het verzuim is enerzijds te danken aan een positieve 'verzuimcultuur', die tot uitdrukking komt in een lage verzuimfrequentie (het gemiddelde aantal ziekmeldingen per medewerker). Anderzijds worden beleidsmatige inspanningen verricht om het langdurig verzuim gestaag terug te dringen. Zonder deze inspanningen is het namelijk onmogelijk om, zelfs bij een lage meldingsfrequentie, een laag ziekteverzuim te realiseren. Vanaf 2008 wordt gewerkt met een nieuw verzuimprotocol, op basis waarvan de verzuimbegeleiding waar nodig wordt geïntensiveerd. Verwacht mag worden dat de doelstelling, gelijke trend houden met gemeenten van vergelijkbare omvang, wordt gehaald.

Het beleid omtrent:

Een belangrijk onderdeel van het personeelsbeleid betreft het regelmatig voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Hierbij komt standaard ook de persoonlijke ontwikkeling van de medewerker aan de orde en de vraag welk opleidingsbeleid noodzakelijk dan wel gewenst is. Het managementteam heeft zelf als beleidsdoelstelling vastgelegd dat vanaf 2007 met iedere medewerker tenminste één keer per jaar een functioneringsgesprek wordt gevoerd.

C ICT

De stand van zaken omtrent:

Met de inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling GR-K5 gemeenten per 1 januari 2007 is de afdeling ICT van de GR-K5 gemeenten verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en de uitvoering van de operationele taken op het terrein van ICT. Per 1 september 2008 zijn twee van de drie werkplekken vanuit Schoonhoven overgegaan naar

de GR-K5. Binnen de eigen organisatie blijft wel een rol weggelegd voor de helpdesk, al wordt de invulling daarvan aangepast ten opzichte van de huidige wijze.

EGEM, dienstverlening
Er wordt aan gewerkt om de dienstverlening en de daarbij behorende bedrijfsvoering te verbeteren. Om te bepalen hoe de dienstverlening er dan uit moet komen te zien is gewerkt vanuit een doelgroepenbenadering. Uitgangspunt hierbij is dat vanuit hedendaagse klantverwachtingen de interne processen van de bedrijfsvoering worden aangepast, de gegevenshuishouding aangepast en de hiervoor benodigde ICT hulpmiddelen geformuleerd.

Dit is een ingrijpende operatie die zijn uitwerking heeft op veel gebieden. Denk hierbij aan een Documentair informatiesysteem waarmee onder andere de afhandeling van brieven en meldingen wordt gestroomlijnd, uitbreiding van de webwinkel via de gemeentelijke website tot aan de invoering van de Basisadministratie Gebouwen (BAG) en de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB) waardoor gegevens voor een ieder eenvoudig toegankelijk worden.
Om de invoering mogelijk te maken, is via de kadernota een budget van € 105.000 beschikbaar gesteld om formatie aan te trekken. Dit bedrag is incidenteel voor de jaren 2009 tot en met 2011. Vanaf 2012 is dit budget gehalveerd, omdat vanaf dat moment de invoering gerealiseerd moet zijn en er inverdieneffecten ontstaan.

D Rechtmatigheid

De stand van zaken omtrent:
De rechtmatigheidtoets richt zich direct op de vraag of beheershandelingen in overeenstemming met (interne en externe) wet- en regelgeving zijn verricht en verwerkt. Het resultaat van deze toets moet zijn dat de interne processen worden verbeterd of interne regelgeving wordt aangepast. De controle van de accountant heeft tot nu toe steeds geleid tot een goedkeurende verklaring.

In 2008 met doorloop naar 2009 wordt er een onderzoek uitgevoerd naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de organisatie, conform verordening 213a Gemeentewet. Dit is een verdiepend onderzoek in het kader van de rechtmatigheid.

Het beleid omtrent:
De beschrijving van de administratieve organisatie en de opzet en uitvoering van de interne controle op de uitvoering hiervan moeten garanderen dat structureel aan de eisen van rechtmatigheid wordt voldaan.

E Planning en control

De stand van zaken omtrent:
De processen voor het uitzetten van werkzaamheden in de organisatie voor het opstellen van de begroting, rekening en bestuursrapportages zijn de laatste jaren aangepast door bepaalde werkzaamheden samen te voegen. Bezien wordt of er verdere efficiencyvoordelen zijn te behalen.
Hierbij moet gedacht worden aan betere afstemming binnen de K5, zodat de diverse informatiestromen bijdragen aan betere en vollediger documenten. Hiervoor is een groep in klein verband bezig om de mogelijkheden en knelpunten in beeld te brengen.

F In- en uitstroom personeel

De stand van zaken omtrent:

Overzicht in- en uitstroom personeel

	2006	2007
Instroom	**7**	**11**
mannen	2	5
vrouwen	5	6
parttime	5	4
fulltime	2	7
Uitstroom	**9**	**27**
mannen	5	12
vrouwen	4	15
parttime	3	14
fulltime	6	13

De hoge uitstroom in 2007 wordt met name veroorzaakt door de overgang van twaalf personen van de gemeente Schoonhoven naar de GR K5.

Het beleid omtrent:
De organisatie wil een afspiegeling van de samenstelling van de bevolking zijn. Hier is in de praktijk al aandacht aan geschonken. Dit beleid wordt doorgetrokken en in overleg met de Ondernemingsraad formeel vastgelegd. Ook wordt waar mogelijk inschakeling van bijstandsgerechtigden gestimuleerd.

G Inhuur personeel

De stand van zaken omtrent:
Inhuur van externen voor de vervanging vanwege ziekte is aanmerkelijk afgenomen vanwege de daling van het ziekteverzuimcijfer. Daarentegen is er een sterke stijging van inhuur van externen omdat vacatures langdurig openstaan.

Het vervullen van de diverse functies met name op het gebied van bouw- en woningtoezicht, ruimtelijke ordening en civiele techniek blijkt zeer moeilijk. Een probleem wat zowel bij grote als kleine gemeenten speelt en veroorzaakt wordt vanwege krapte op de arbeidsmarkt.
Dit betekent dat de periode waarvoor inhuur moet plaatsvinden niet meer tijdelijk is maar structurele vormen gaat aannemen. Dit betekent tegelijkertijd dat ook het beroep op de post incidentele middelen niet langer een incidenteel maar een structureel karakter gaat krijgen. Reden om in de begroting 2009 tot en met 2011 extra budget van € 50.000,- op te nemen om de grootste knelpunten ten gevolge van openstaande vacatures het hoofd te bieden.

Het beleid omtrent:
Inhuur wordt overwogen in de volgende situaties:

1. Personeel wordt tijdelijk ingehuurd omdat vacatures nog niet vervuld zijn. Het spreekt vanzelf dat er enige tijd gemoeid is met het vervullen van een openstaande vacature. Er is namelijk altijd sprake van enige frictie tussen vraag en aanbod.
2. Personeel wordt tijdelijk ingehuurd omdat er langdurige zieken zijn. Onder deze categorie vallen ook de medewerksters die met zwangerschapsverlof zijn.

Door in bovenstaande situaties gebruik te maken van tijdelijke inhuur kunnen de reguliere werkzaamheden zoveel mogelijk worden uitgevoerd.

In dit verband wordt overigens opgemerkt dat indien bovenstaande situatie zich voordoet inhuur geen automatisme is. Elke situatie wordt apart beoordeeld. Dit is alleen al vanuit

financieel oogpunt noodzakelijk omdat inhuur veelal twee à drie keer zo duur is. Het één op één vervullen van openstaande vacatures is derhalve niet mogelijk.

H Arbo

De stand van zaken omtrent:
Er is constant aandacht voor de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden. Zo heeft dit in het recente verleden geresulteerd in een ingrijpende verbouwing van het stadhuis. In 2008 heeft een medewerkerstevredenheidsonderzoek plaats gevonden. In dit onderzoek is mede aandacht besteed aan de arbeidsomstandigheden. De uitkomsten worden geanalyseerd en leiden mogelijk tot enige aanpassingen.

Het beleid omtrent:
In het kader van versterking van 'centrale inkoop' en doelmatigheid bij de uitvoering is overgegaan tot één in plaats van drie arbodiensten voor de K5-gemeenten.
De K5 en de K5-gemeenten maken gebruik van de diensten van *Arbo* Unie.

H Kostentoerekening

Het beleid omtrent:
De indirecte kosten worden toegerekend aan de (externe) producten. Hiertoe zijn kosten verzamelingen en kostenverdelingen (kvv's) gemaakt, voorheen kostenplaatsen genoemd. Behalve voor de kapitaallasten is er een kvv voor huisvesting, voor elke ondersteunende afdeling en voor elke productafdeling die uitsluitend voor externe producten werkt.

De kosten van de huisvesting worden toegerekend aan het bestuur op basis van het aantal vierkante meters en aan de onderdelen van de ambtelijke organisatie op basis van het aantal fte's.
Voor de ondersteunende afdelingen wordt een uurtarief berekend op basis waarvan kosten worden doorberekend aan de externe producten waarvoor deze afdelingen werken.
Het restant van de kosten wordt aan de productafdelingen doorberekend op basis van het aantal fte's van die afdelingen, waarbij een correctie wordt gemaakt voor de buitendienst die minder gebruik maakt van de diensten van de ondersteunende afdelingen.
De kosten van de productafdelingen worden aan de externe producten doorberekend tegen een uurtarief en op basis van aan die producten te besteden tijd.

Door alle medewerkers wordt tijdgeschreven, niet alleen voor de doorbelasting van de kosten maar ook als instrument om de tijdsbesteding te beheersen.

Paragraaf GR-K5

De begroting van de gemeenschappelijke regeling K5 is opgebouwd uit kostenplaatsen. Deze kostenplaatsen komen in de plaats van de centrumdiensten zoals die voorheen in deze paragraaf waren opgenomen. Om in deze paragraaf de aansluiting met de begroting van de K5 te behouden, wordt dezelfde indeling aangehouden als in de begroting van de K5.

In deze paragraaf worden achtereenvolgens toegelicht:
1. Bestuur en secretariaat
2. Brandweer
3. Sociale zaken
   3.1 Stafbureau
   3.2 Kosten teams
   3.3 Overige kosten
   3.4 Jobhunter
4. Onderwijsbeleid
5. Personeel en Organisatie
6. ICT
7. Facilitaire kosten

In deze paragraaf worden de doelstellingen van de centrumtaken behandeld en wordt verder ingegaan op de kosten van deze diensten.

1. Bestuur en secretariaat

De totale lasten van het onderdeel Bestuur en secretariaat bedragen € 451.948,-.

Verdeling op basis van het aantal inwoners per 1-1-2008

Gemeente:	**aantal**
Schoonhoven	12.145
Nederlek	14.308
Bergambacht	9.519
Vlist	9.856
Ouderkerk	8.159
totaal	**53.987**

Schoonhoven:	€ 451.948 / 53.987	X	12.145	=	€ 101.671
Nederlek:	€ 451.948 / 53.987	X	14.308	=	€ 119.778
Bergambacht:	€ 451.948 / 53.987	X	9.519	=	€ 79.688
Vlist:	€ 451.948 / 53.987	X	9.856	=	€ 82.509
Ouderkerk:	€ 451.948 / 53.987	X	8.159	=	€ 68.302

2. Brandweer

De kosten van het onderdeel Brandweer worden doorberekend op basis van een aantal verschillende verdeelsleutels.

Schoonhoven		
Bedrijfsvoering/personeel	€	94.173
Pro-actie	€	12.596
Preventie	€	44.955
Preparatie	€	205.363
Repressie	€	95.720
Exploitatie kazernes	€	5.513
Totaal Schoonhoven	€	458.320
Nederlek:	€	646.215
Bergambacht:	€	445.322
Vlist:	€	496.224
Ouderkerk:	€	481.807
Totaal Brandweer K5	€	2.527.888

3. Sociale zaken

De kosten van het onderdeel Sociale zaken worden doorberekend op basis van een aantal verschillende verdeelsleutels.

Schoonhoven			
Stafbureau	€	38.300	
Kosten teams	€	462.270	
Huisvesting, overige kosten	€	95.747	
Jobhunter	€	17.682	
WMO (plustaak)	€	-	geldt alleen voor Nederlek en Ouderkerk
Totaal Schoonhoven	€	613.999	
Nederlek:	€	668.787	
Bergambacht:	€	220.360	
Vlist:	€	249.206	
Ouderkerk:	€	245.474	
Totaal Sociale zaken K5	€	1.997.826	

4. Onderwijsbeleid

De totale lasten van het onderdeel Onderwijsbeleid bedragen € 445.750,-. Van derden wordt een bijdrage van € 3.600,- ontvangen. 75% wordt verdeeld op basis van het aantal 4-12 jarigen, 25% op basis van het aantal schoolgebouwen.

Verdeling op basis van aantal 4-12 jarigen (5.221)

Schoonhoven	1.270
Nederlek	1.358
Bergambacht	966
Vlist	874
Ouderkerk	753
totaal	**5.221**

Schoonhoven: $\frac{€\ 331.613}{5.221}$ X 1.270 = € 80.664

Nederlek	€ 86.254
Bergambacht	€ 61.356
Vlist	€ 55.512
Ouderkerk	€ 47.827
	€ 331.613

Verdeling op basis van aantal schoolgebouwen

Gemeente:	**basis-scholen**	**middelbare scholen**	**wegings-factor**
Schoonhoven	8	3	12,5
Nederlek	7	3	11,5
Bergambacht	5		5
Vlist	3		3
Ouderkerk	5		5
totaal	**28**		**37,0**

Schoonhoven: $\frac{€\ 110.537}{37,0}$ X 12,5 = € 37.344

Nederlek	€ 34.356
Bergambacht	€ 14.937
Vlist	€ 8.962
Ouderkerk	€ 14.937
	€ 110.536

5. Personeel en Organisatie

De totale lasten van het onderdeel Personeel en Organisatie bedragen € 880.743,-.
Van derden wordt € 1.000,- ontvangsten geraamd.

Verdeling op basis van aantal werknemers

Gemeente:	**aantal**
Schoonhoven	75
Nederlek	70
Bergambacht	52
Vlist	80
Ouderkerk	59
GR K5	58
totaal	**394**

Schoonhoven:	€ 879.743 / 394	X	75	=	€ 164.441
Nederlek:	€ 879.743 / 394	X	70	=	€ 156.300
Bergambacht:	€ 879.743 / 394	X	52	=	€ 116.108
Vlist:	€ 879.743 / 394	X	80	=	€ 178.628
Ouderkerk:	€ 879.743 / 394	X	59	=	€ 131.738
GR K5:	€ 879.743 / 394	X	58	=	€ 129.505

6. ICT

De totale lasten van het onderdeel ICT bedragen € 900.304,-. De verdeling van deze kosten vindt plaats op basis van het aantal werkplekken.
Van derden wordt € 2.104,- ontvangen.

Gemeente:	**aantal werkplekken**
Schoonhoven	79
Nederlek	76
Bergambacht	62
Vlist	62
Ouderkerk	50
GR K5	80
totaal	**409**

Schoonhoven:	€ 898.200 / 409	X	79	=	€ 173.491
Nederlek:	€ 898.200 / 409	X	76	=	€ 166.903
Bergambacht:	€ 898.200 / 409	X	62	=	€ 136.157
Vlist:	€ 898.200 / 409	X	62	=	€ 136.157
Ouderkerk:	€ 898.200 / 409	X	50	=	€ 109.804
GR-K5:	€ 898.200 / 409	X	80	=	€ 175.687

7. Facilitaire kosten

De totale lasten van het onderdeel Facilitaire kosten bedragen € 617.602,-.
De GR-K5 wordt hiervoor met € 427.956,- belast. Het restant wordt verrekend op basis van het aantal inwoners.

Schoonhoven:	€ 189.645 / 53.987	X	12.145	=	€ 42.663
Nederlek:	€ 189.645 / 53.987	X	14.308	=	€ 50.261
Bergambacht:	€ 189.645 / 53.987	X	9.519	=	€ 33.438
Vlist:	€ 189.645 / 53.987	X	9.856	=	€ 34.622
Ouderkerk:	€ 189.645 / 53.987	X	8.159	=	€ 28.661

Recapitulatie

Hieronder treft u een recapitulatie aan van de bijdragen aan de GR-K5.

Recapitulatie van bijdragen aan centrumdiensten

Centrumdienst	Begroot 2008	Begroot 2009
Bestuur en secretariaat	97.862	101.671
Brandweer	373.605	458.319
Sociale zaken	600.048	613.999
Onderwijs	98.619	118.008
Personeel en organisatie	147.878	167.464
ICT	166.467	173.748
Apparaatskosten	19.730	42.663
Totaal	1.504.209	1.675.872

Naast de bijdrage voor de onderdelen van de K5 wordt een bijdrage gevraagd voor de investeringen die voor de komende jaren zijn gepland. Dit zijn onder andere de ontwikkeling van de toekomstvisie K5, brandweer en ICT. Voor deze investeringen wordt van Schoonhoven een bijdrage verwacht van € 27.000, waarmee de totaalbijdrage net boven de € 1,7 miljoen uitkomt.

Paragraaf verbonden partijen

Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 15:
De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Het BBV geeft als definitie van een verbonden partij: `een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.´

De reden dat met een derde partij dergelijke belangen zijn aangegaan, is vaak om beleid te bewerkstelligen dat niet of niet doeltreffend alleen kan worden uitgevoerd. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen. Uiteraard blijft de gemeente Schoonhoven beleidsmatige en/of financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen. Het onderstaande overzicht omvat dus partijen die (gemeentelijke) taken uitvoeren voor het publiek belang, waar de gemeente Schoonhoven jaarlijks een bijdrage aan betaalt en waarin college- of raadsleden van Schoonhoven bestuurlijk vertegenwoordigd zijn.

Een verbonden partij bestaat in verschillende rechtsvormen. Het kunnen deelnemingen zijn in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen, stichtingen en verenigingen. In onderstaande overzichten wordt op basis van dit verschil een onderscheid gemaakt.

Vennootschappen

Gemeente Schoonhoven bezit aandelen in de volgende vennootschappen:

Verbonden partij	Doel	Belang/ bijdrage	Relatie met programma
Veerdienst Schoonhoven BV	Instandhouden van de veerdienst tussen Schoonhoven en Gelkenes	Enig aandeelhouder	Wegen en water/ Financiering en algemene dekkingsmiddelen
Cyclus NV	Ophalen en verwerken van huisvuil	Aandeelhouder	Schoon en groen
Oasen NV	Drinkwatervoorziening	Aandeelhouder	Ruimtelijke ordening, economie en toerisme/ Financiering en algemene dekkingsmiddelen
Ruimtelijke Ontwikkelingsmaatschappij Krimpenerwaard BV	Realiseren en in stand houden van bedrijfsterreinen, versterking	Aandeelhouder	Ruimtelijke ordening, economie en toerisme/ Werk, inkomen en zorg

De aandelen in Cyclus NV zijn nog niet volgestort. Dit was gelet op de financiële positie van Cyclus NV destijds (nog) niet nodig. Het risico bestaat dat, indien de financiële positie van Cyclus dat vereist, het aandelenvermogen moet worden volgestort. Dit is vooralsnog niet aan de orde.

Gemeenschappelijke regelingen

Bij gemeenschappelijke regelingen is het bestuur in handen van een algemeen en een dagelijks bestuur. De gemeenteraad kiest uit haar midden een lid of leden voor het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kiest vervolgens uit haar midden leden voor het dagelijks bestuur.

Verbonden partij	Doel	Belang/ bijdrage	Relatie met programma
Intergemeentelijk samenwerkingsorgaan Midden-Holland	Samenwerking op het gebied van milieu en belangenbehartiging	€ 313.278	Openbaar bestuur/ Schoon en groen
Gemeenschappelijke regeling K5	Coördinatie van gemeentelijke samenwerking op het gebied van veiligheid, onderwijs, sociale zaken, personeel en automatisering	€ 1.488.220	Openbaar bestuur/ Openbare orde en veiligheid/ Werk, inkomen en zorg/ Ruimtelijke ordening, economie en toerisme
Streekarchief Midden-Holland	Beheer van archieven conform wettelijke normen	€ 51.463	Bedrijfsvoering
Regionale Brandweer en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen Hollands Midden	Uitvoeren en begeleiden van repressieve en preventieve brandweertaken. Verlenen van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen.	€ 114.374	Openbare orde en veiligheid
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg	Gezondheidszorg op het gebied van infectieziekten, jeugd, logopedie en geestelijke gezondheidszorg	€ 394.545	Werk, inkomen en zorg
Promen	Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening	€ 20.527	Werk, inkomen en zorg
Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling	Uitvoering van de Wet WOZ, heffing en inning van belastingen	€ 45.000	Financiering en algemene dekkingsmiddelen
Natuur- en recreatieschap Krimpenerwaard	Bevordering van recreatiemogelijkheden binnen de Krimpenerwaard	€ 26.884	Ruimtelijke ordening, economie en toerisme

De gemeente Schoonhoven neemt zoals eerder vermeld deel aan deze regelingen om bepaalde doelen te verwezenlijken. Mochten er bijzondere verwikkelingen plaatsvinden bij één van de verbonden partijen waardoor de doelstelling verandert of het financieel en/of bestuurlijk belang (mogelijk) wordt aangetast, dan wordt de gemeenteraad hier zo spoedig mogelijk door middel van actieve informatieverstrekking in gekend en worden passende beleidsvoorstellen voorgelegd. Dit

kan zijn doordat bijvoorbeeld wet- en regelgeving worden aangepast, economische tegenspoed of onverantwoord bestuur.

Ontwikkelingen en financiële status verbonden partijen

Onderstaand wordt de financiële positie per verbonden partij (voor zover de informatie aanwezig is) aangegeven. Hierbij wordt vermeld wat de hoogte is van het eigen en vreemd vermogen. Daarnaast wordt de solvabiliteitspositie berekend, hetgeen de verhouding aangeeft tussen het eigen en vreemd vermogen. Daarbij is de vraag aan de orde of de verbonden partij voldoende eigen vermogen heeft om in geval van faillissement alle verschaffers van vreemd vermogen hun geld terug te betalen. Als dit niet het geval is, wordt teruggevallen op de deelnemers.

Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Midden-Holland ISMH

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. D.W. de Cloe vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. M.L.P. Deerenberg.

Financiële gegevens Intergemeentelijk samenwerkingsorgaan Midden-Holland

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	2.719.000	2.955.000	
B)	**Vreemd vermogen**	13.518.000	17.863.000	
	Solvabiliteit	20%	17%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	430.000	786.000	

Gemeenschappelijke regeling K5

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. D.W. de Cloe vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. M.L.P. Deerenberg.

Financiële gegevens gemeenschappelijke regeling K5

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	91.200	141.281	
B)	**Vreemd vermogen**	219.959	904.405	
	Solvabiliteit	41%	16%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	84.882	93.387	

Streekarchief Midden-Holland

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. M.L.P. Deerenberg vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. J. Beugelaar.

Financiële gegevens Streekarchief Midden-Holland

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	253.574	219.860	
B)	**Vreemd vermogen**	933.536	988.424	
	Solvabiliteit	27%	22%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	161.113	105.076	

Regionale Brandweer en GHOR Hollands Midden

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. D.W. de Cloe vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. M.L.P. Deerenberg.

Financiële gegevens Regionale brandweer en GHOR Hollands-Midden

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	2.116.000	2.536.000	
B)	**Vreemd vermogen**	10.440.000	14.201.000	
	Solvabiliteit	20%	18%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	336.000	691.000	

Regionale dienst openbare gezondheidszorg Hollands Midden

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. J. Beugelaar vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. M.L.P. Deerenberg.

Financiële gegevens Regionale dienst openbare gezondheidszorg Hollands-Midden

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	3.844.000	3.305.000	
B)	**Vreemd vermogen**	16.092.000	19.093.000	
	Solvabiliteit	24%	17%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	146.000	960.000	

Promen

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. J. Beugelaar vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. M.L.P. Deerenberg.

Financiële gegevens Promen

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	3.640.000	3.488.000	
B)	**Vreemd vermogen**	8.156.000	9.380.000	
	Solvabiliteit	45%	37%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	-194.000	547.000	

Samenwerkingsverband vastgoedinformatie, heffing en waardebepaling SVHW

De gemeente Schoonhoven is in de persoon van dhr. M.L.P. Deerenberg vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur. Plaatsvervangend lid is dhr. J. Beugelaar.

Financiële gegevens SVHW

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	1.532.000	1.096.000	
B)	**Vreemd vermogen**	20.375.000	22.648.000	
	Solvabiliteit	8%	5%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	932.000	496.000	

Natuur- en recreatieschap Krimpenerwaard
De gemeente Schoonhoven is in de personen van dhr. M.L.P. Deerenberg en dhr. J. Beugelaar vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur.

		1-jan 2007	1-jan 2008	
A)	**Eigen vermogen**	722.227	1.035.052	
B)	**Vreemd vermogen**	1.287.632	1.698.246	
	Solvabiliteit	56%	61%	(A/B*100%)
	Jaarresultaat	226.564	584.177	

Risico's
Zoals in de cijfermatige overzichten is af te lezen, heeft geen enkele gemeenschappelijke regeling een dermate hoog eigen vermogen dat het bij een eventueel faillissement de verschaffers van vreemd vermogen hun geld terug kan betalen. Mocht een faillissement zich voordoen, dan worden de deelnemers op hun vermogen aangesproken. Een dergelijke situatie hoeft niet enkel bij een faillissement voor te komen, maar kan ook plaatsvinden indien een verbonden partij in economisch slecht weer verkeert.
In het verleden hebben zich dergelijke gevallen voorgedaan bij De Sterrenborgh en de Stichting Intergemeentelijk Stimuleringsproject ISP. Dergelijke extra bijdragen gaan ten laste van het jaarresultaat van de gemeente en daarmee van het weerstandsvermogen. Een cijfermatige classificatie van het risico dat hierbij gelopen wordt kan pas gegeven worden wanneer hierop een gerichte inventarisatie heeft plaatsgevonden.

Paragraaf lokale heffingen

Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 10: De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat ten minste: a. de geraamde inkomsten; b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen; c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen; d. een aanduiding van de lokale lastendruk; e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Met deze paragraaf wordt inzicht verschaft in de lokale heffingen. Om dit te bereiken wordt onder andere een beeld gegeven van:

- Het beleid op het gebied van de gemeentelijke belastingen;
- De belangrijkste belastingvormen;
- De begrote en de gerealiseerde inkomsten;
- De kostendekkendheid;
- De totstandkoming van de tarieven rioolrecht en afvalstoffenheffing;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- En een aanduiding van de lokale lastendruk.

Het beleid

Lokale heffingen worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel of zijn specifieke rechten voor een bepaalde dienst. Zo zijn de OZB en de toeristenbelastingen algemene dekkingsmiddelen, er staat geen direct bestedingsdoel tegenover.
Rioolrechten en afvalstoffenheffing echter zijn rechten, welke een specifiek bestedingsdoel hebben. Voor deze heffingen geldt dat de opbrengst maximaal kostendekkend mag zijn, inclusief de BTW.

In de diverse belastingverordeningen worden per belastingvorm de nadere regels vastgelegd. Jaarlijks worden de verordeningen ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Het betreft de volgende verordeningen:

- Afvalstoffenheffing
- Brandweerrechten
- Grafrechten
- Havengelden
- Hondenbelasting
- Leges (onder andere voor burgerzaken en bouw- en woningtoezicht)
- Marktgelden
- Onroerende zaakbelasting
- Precario
- Rioolrechten
- Toeristenbelasting
- Watertoeristenbelasting

Met de vaststelling van de kadernota zijn de kaders voor de begroting 2009 vastgesteld. Voor de lokale heffingen houdt dit in dat op de tarieven (voorlopig) een inflatiecorrectie is toegepast van 2,75%.

<u>De onroerende zaakbelasting</u>
Met ingang van 2009 worden de OZB tarieven niet meer aangeduid met een bedrag per eenheid van € 2.500 WOZ-waarde. De tarieven worden nu in een percentage weergegeven. De nieuwe berekeningswijze laat duidelijk zien dat de OZB slechts een klein percentage van

de waarde is. De VNG heeft aangedrongen op deze wijziging in de Gemeentewet. De huidige heffing per € 2.500 van de WOZ-waarde levert gemeenten jaarlijks een hoop vragen op.

Het nieuwe OZB-tarief voor eigenaren van woningen wordt als volgt vanuit het oude tarief berekend:

Tarief oud/2500 * 100% = 1,98/2500 * 100%= 0,0792%

De voorgestelde verhoging van de OZB leidt dan tot een tarief van 0,0814% voor 2009. Bij de bepaling van het tarief wordt er voor gekozen om het percentage af te ronden op vier cijfers achter de komma.

Bij de aanpassing van het ozb-tarief met de voorgestelde verhoging van 2,75% wordt rekening gehouden met de waardeaanpassing van de onroerende zaken. Bij een stijging van de waarde met een bepaald percentage, wordt het tarief met dat percentage neerwaarts bijgesteld. Zodoende zorgt een waardevermeerdering niet voor een doorwerkende lastenverhoging.

De afvalstoffenheffing en rioolrechten
De tarieven van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten worden berekend op basis van volledige kostendekkendheid. Met de invoering van het BTW-compensatiefonds is besloten om de BTW slechts zover in de tarieven door te berekenen als Schoonhoven door het Rijk voor deze onderdelen wordt gekort. Hierdoor ontstaat op de producten overdekking, als compensatie voor de lagere inkomsten via de algemene uitkering.

(Meerjarige) ontwikkelingen
De hoogte van de tarieven van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten worden jaarlijks bepaald op basis van de kostendekkendheid van de betreffende onderdelen. De OZB-tarieven worden ook jaarlijks bepaald. Hierbij zijn de uitkomsten van de meerjarenbegroting van belang, hoewel als uitgangspunt in eerste instantie geldt dat de tarieven voor niet meer dan het inflatiepercentage worden gecorrigeerd. Daarbij wordt ook de waardeaanpassing van onroerende zaken verdisconteerd.

Brede rioolheffing
Op 26 juni 2007 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken, ook wel bekend als de “brede rioolheffing”. Deze wet regelt dat gemeenten extra taken toegedeeld krijgen. Zo krijgt de gemeente de regie over het hemelwater in het bebouwde gebied en krijgt de gemeente een zorgplicht bij problemen met het grondwaterpeil in bebouwd gebied. Deze taken worden vastgelegd in de Wet Milieubeheer. Het gemeentelijke beleid hiertoe moet in de toekomst opgenomen worden in het verbrede Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De gemeente krijgt ook de mogelijkheid om de kosten van de nieuwe watertaken te verhalen via de rioolrechten. Dit betreft de mogelijkheid tot het heffen van belasting ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

a. de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater en;
b. de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De gemeente kan aldus twee rioolrechten heffen, maar kan dit ook in één recht samenvoegen. Deze mogelijkheid is in werking getreden met ingang van 1 januari 2008. Dit

houdt echter niet in dat niet langer op de “oude” wijze rioolrechten kunnen worden geheven. Het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid verschillende onderdelen van de wet op verschillende tijdstippen in werking te laten treden. Er wordt voorzien in een overgangstermijn van twee jaar voor de gemeenten om over te schakelen van de huidige rioolrechten naar de nieuwe rioolheffing. Die termijn kan worden benut voor het desgewenst geleidelijk aanpassen van de tarieven en voor het inrichten van de financiële en heffingsadministratie. Met de actualisering van het GRP in 2007 is het GRP vastgesteld tot en met 2009. Deze keuze biedt de gemeente de mogelijkheid om vanaf 2010 een verbrede rioolheffing in te voeren.
Afhankelijk van de ontwikkelingen binnen de gemeente op het gebied van de uitvoering en de kosten van de gemeentelijke watertaken, moet de Verordening rioolrechten in de komende twee jaar worden aangepast.

De geraamde inkomsten

Hieronder treft u een overzicht aan van de realisering en raming van de tarieven en opbrengsten van de belangrijkste heffingen.

Heffing	Werkelijk 2007	Begroot 2008	Begroot 2009
Tarief afvalstoffenheffing			
éénpersoonshuishouden	129,00	130,30	133,88
meerpersoonshuishouden	258,00	260,60	267,77
Opbrengst	**1.158.616**	**1.148.000**	**1.179.570**
Tarief rioolrechten	270,35	247,50	254,31
Opbrengst	**1.463.609**	**1.346.185**	**1.383.206**
Tarief onroerende zaakbelastingen			
Woningen, eigenaar	0,0836%	0,0792%	0,0814%
Opbrengst	**917.182**	**918.463**	**943.271**
Niet-woning			
Gebruiker	0,1280%	0,1272%	0,1285%
Eigenaar	0,1596%	0,1564%	0,1580%
Opbrengst			
Gebruiker	184.242	183.863	188.699
Eigenaar	270.317	265.048	272.172
	454.559	**448.911**	**460.871**
Tarief hondenbelasting			
1e hond	92,72	93,65	96,23
2e e.v. hond	111,17	112,28	115,37
Opbrengst	**56.366**	**62.594**	**64.315**
Tarief toeristenbelasting	diversen	diversen	**diversen**
Opbrengst	**29.681**	**19.875**	**20.339**
Tarief precariobelasting	diversen	diversen	**diversen**
Opbrengst	**14.287**	**15.406**	**15.940**
Tarief haven- en kadegelden	diversen	diversen	**diversen**
Opbrengst	**43.811**	**40.112**	**41.215**
Tarief marktgelden	diversen	diversen	**diversen**
Opbrengst	**33.297**	**35.910**	**36.898**

NB de tarieven van de onroerende zaakbelasting zijn nog niet aangepast aan de gemiddelde waardeaanpassing van onroerend goed in de gemeente Schoonhoven. Zodra de stijging bekend is, worden de tarieven hierop aangepast. De aanpassing is er voor bedoeld om de lastendruk niet te laten stijgen als gevolg van waardevermeerdering van onroerend goed.

Kostendekkendheid van de tarieven

Bij de berekening van de tarieven wordt in principe gestreefd naar kostendekkendheid voor wat betreft de volgende onderdelen:

Omschrijving	Kosten	Opbrengsten	Dekkings-percentage 2009	Dekkings-percentage 2007	Wettelijke limiet dekkings-percentage
Gemeentelijke reiniging	*1.173.610*	*1.173.610*	*100%*	*100%*	*100%*
Riolen en rioolgemalen	*1.321.865*	*-1.346.185*			
Verfijningsuitkering		*112.846*			
Cluster riolering in alg. uitkering		*-24.741*			
BTW deel in algemene uitkering		*-15.134*			
Kosten straatvegen		*-48.651*			
	1.321.865	*-1.321.865*	*-100%*	*100%*	*100%*
Markt	36.801	36.898	100%	108%	100%
Algemene begraafplaats	193.571	134.864	70%	82%	100%

Bij de tarieven op de volgende onderdelen wordt kostendekkendheid niet als criterium gehanteerd.

Omschrijving	Kosten	Opbrengsten	Dekkings-percentage 2009	Dekkings-percentage 2008	Wettelijke limiet dekkings-percentage
Zwembad	378.369	145.559	38%	39%	100%
Sportzalen	434.799	164.493	38%	40%	100%
Bouw- en woningtoezicht	539.107	270.349	50%	88%	100%
Binnen- en buitenhavens	87.152	47.061			
Af: kosten kademuren	26.672				
	60.480	47.061	78%	8%	100%

Totstandkoming van de tarieven rioolrecht en afvalstoffenheffing

De tarieven rioolrecht en afvalstoffenheffing worden, zoals eerder vermeld, op basis van kostendekkendheid berekend. Om de totstandkoming van deze tarieven inzichtelijk en transparant te laten zijn, is de berekening hiervan opgenomen.

<u>Afvalstoffenheffing</u>
Het uitgangspunt is kostendekkendheid. Daarnaast is besloten om niet alle lasten die ontstaan als gevolg van het BTW-Compensatiefonds door te berekenen, maar alleen dat

bedrag waarvoor wij gekort worden op de Algemene Uitkering. Met het laatste punt rekening houdend, moet de opbrengst € 66.000,- hoger zijn dan de uitgaven voor de afvalinzameling. In de berekening is al rekening gehouden met een tariefstijging van 2,75%, zijnde de inflatiecorrectie.

Rioolrechten
Het uitgangspunt is kostendekkendheid. Daarnaast is besloten om niet alle lasten die ontstaan als gevolg van het BTW-Compensatiefonds door te berekenen, maar alleen dat bedrag waarvoor wij gekort worden op de Algemene Uitkering. Met het laatste punt rekening houdend, moet de opbrengst € 92.805,- hoger zijn dan de uitgaven voor de riolering. Het rioolrecht voor 2009 is op basis van het bijgestelde dekkingsplan van het GRP vastgesteld op € 247,50, waarbij rekening is gehouden met 2,75% inflatiecorrectie.

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Voor gemeentelijke belastingen, retributies en rechten wordt geen kwijtschelding verleend. Uitzonderingen hierop zijn:

1. onroerende zaakbelastingen
2. afvalstoffenheffing
3. hondenbelasting, mits één hond
4. grafrechten, mits onderhoudsrechten
5. rioolrechten

Bij de bepaling of kwijtschelding mogelijk is, wordt uitgegaan van 100% van de genormeerde bijstandsuitkering van de categorie waartoe de aanvrager behoort. Een aanvraag wordt gericht aan en afgehandeld door het S.V.H.W.

Voor 2009 worden de kosten van kwijtschelding als volgt geraamd:

Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen:	**Werkelijk 2007**	**Begroot 2008**	**Begroot 2009**
Hondenbelasting	2.640	2.050	2.106
Afvalstoffenheffing	52.219	39.778	40.872

Aantallen kwijtscheldingen

	totaal	toegewezen	afgewezen
*2007	226	204	22
2006	274	242	32
2005	271	226	45

* stand per 13 juni 2007

Aanduiding van de lokale lastendruk

Via onderstaande tabel wordt een indruk gegeven van de lokale lastendruk. Hierbij wordt een overzicht gegeven van de hoogste en de laagste lokale lasten op landelijk niveau en op provinciaal niveau. De lokale lasten bestaan uit de OZB (berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van een woning per gemeente), de afvalstoffenheffing en rioolrechten. Uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden met een eigen woning.

bron: Coelo Atlas	Landelijk 2006	Landelijk 2007		Zuid-Holland 2006	Zuid-Holland 2007
Hoogste lasten			Hoogste lasten		
1 Blaricum	1.097	1.074	1 Reeuwijk	894	951
2 Bloemendaal	953	1.035	2 Wassenaar	932	944
3 Abcoude	962	986	3 Boskoop	860	880
Schoonhoven	715	713	Schoonhoven	715	713
Laagste lasten			Laagste lasten		
1 Terneuzen	421	437	1 Hellevoetsluis	460	471
2 Ameland	412	441	2 Rozenburg	488	497
3 Putten	446	456	3 Papendrecht	524	529

De grafiek “Ontwikkeling brutowoonlasten K5” geeft een beeld van de ontwikkeling van de gemiddelde brutowoonlasten per gemeente binnen de K5 over de jaren 2002-2007.

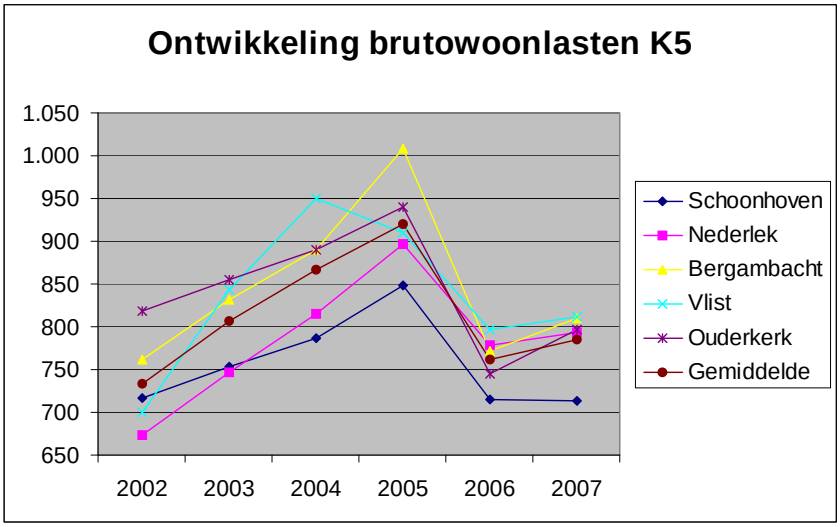

In onderstaand overzicht wordt op plaatselijk niveau een onderscheid gemaakt naar één- en meerpersoonshuishoudens en naar huurder/ eigenaar. Hierbij is voor alle jaren een gemiddelde WOZ-waarde van € 220.000,- aangehouden.

Huurwoning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 220.000,-.	**2006**	**2007**	**2008**
Meerpersoonshuishouden			
Afvalstoffenheffing	€ 260,30	€ 258,00	€ 260,60
Totaal	**€ 260,30**	**€ 258,00**	**€ 260,60**
Eénpersoonshuishouden			
Afvalstoffenheffing	€ 130,15	€ 129,00	€ 130,30
Totaal	**€ 130,15**	**€ 129,00**	**€ 130,30**
Koopwoning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 220.000,-.			
Meerpersoonshuishouden			
OZB	€ 200,64	€ 183,92	€ 185,68
Afvalstoffenheffing	€ 260,30	€ 258,00	€ 260,60
Rioolrechten	€ 270,35	€ 270,35	€ 247,50
Totaal	**€ 731,29**	**€ 712,27**	**€ 693,78**
Eénpersoonshuishouden			
OZB	€ 200,64	€ 183,92	€ 185,68
Afvalstoffenheffing	€ 130,15	€ 129,00	€ 130,30
Rioolrechten	€ 270,35	€ 270,35	€ 247,50
Totaal	**€ 601,14**	**€ 583,27**	**€ 563,48**

Paragraaf grondbeleid

Grondbeleid is een proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp gemaakt en rioleringen en wegen etc. worden aangelegd om de grond vervolgens te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven. Ook wordt hieronder verstaan het in samenwerking met een project-ontwikkelaar op basis van een overeenkomst in ontwikkeling brengen van een complex.
Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en verkeer. Hierbij vervult het grondbedrijf een ondersteunende/ faciliterende rol om de doelstellingen te realiseren.

Met betrekking tot het grondbeleid dient vierjaarlijks een "nota grondbeleid" door de gemeenteraad te worden vastgesteld. Met het opstellen van deze nota is in 2007 gestart. Vooruitlopend wordt door middel van deze paragraaf de benodigde informatie verstrekt. Bij de opgestelde nota is behalve de in deze paragraaf al vermelde aspecten ook een visie over de risico´s in relatie tot de aanwezige reserves gegeven. Dit is een aspect dat de komende periode uitgewerkt gaat worden.

Waardering grondcomplexen

Nog niet in exploitatie genomen bouwgronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich voornamelijk voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Bepaling van winst of verlies, tussentijdse winstneming

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Dit kan zowel betrekking hebben op een deel van een complex als op een geheel complex. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

De voorschriften leggen op dat, indien toekomstig geen inkomsten meer op een grondcomplex zijn te verwachten, de kosten jaarlijks afgeboekt dienen te worden. Dit verlies wordt jaarlijks opgenomen in de jaarrekening en komt ten laste van het resultaat.

Grondaankoopbeleid

Schoonhoven voert een passief grondaankoopbeleid, wat inhoudt dat zij geen actieve rol speelt in de verwerving van gronden om deze te bebouwen en te verkopen. Desalniettemin wordt, indien een perceel aan de gemeente te koop wordt aangeboden, afgewogen wat de – toekomstige – mogelijkheden zijn in dat gebied en wordt eventueel overgegaan tot aankoop.

PPS-constructies

De gemeente kan ook besluiten om in samenwerking met private partijen over te gaan tot exploitatie van grond. Zo'n Publiek-Private-Samenwerking (PPS) kent meerdere verschijningsvormen. De samenwerking kan plaatsvinden op basis van een samenwerkingscontract of door de oprichting van een gezamenlijke rechtspersoon.
Bij de vorming van een gezamenlijke rechtspersoon brengen de betrokken partijen veelal de in bezit zijnde gronden gelegen binnen het plangebied in. Deze rechtspersoon verwerft de overige benodigde gronden, maakt de gronden bouw- en woonrijp en geeft deze weer uit. De partners binnen de rechtspersoon kunnen op basis van de aandelenverhoudingen aanspraak maken op de uiteindelijk gerealiseerde waardecreatie.
Vaak zijn de feitelijke eigendomsverhoudingen, de beschikbaarheid van specifieke deskundigheid, het verdelen van het risico en de wens om de regie over de ontwikkeling te voeren van begin tot het eind, de motieven voor deze vorm van grondbeleid.

Risico's

Waarderingsrisico's (financieel)
Dit is het risico dat aangekochte en/of deels ontwikkelde gronden ten behoeve van woningbouw, bedrijventerreinen of infrastructurele werken niet of niet op het veronderstelde tijdstip in exploitatie kunnen worden genomen, dan wel dat deze gronden niet tegen de gecalculeerde waarde kunnen worden terugverdiend in de projectexploitatie.

Externe risico's (marktwerking)
Dit betreft het risico dat marktomstandigheden er toe leiden dat de gecalculeerde inkomsten en uitgaven niet worden gerealiseerd. De marktomstandigheden beïnvloeden de kostenrisico's (aanloopkosten, ontwikkelings- en exploitatiekosten, bodemsanering, indexering, rente), opbrengstenrisico's (afzetrisico's en prijsrisico's) en financierings- en subsidierisico's.

Interne risico's (organisatorisch)
Hierbij gaat het om het risico dat verbonden is aan binnen de gemeentelijke organisatie genomen beslissingen. Deze beslissingen worden genomen op basis van inschattingen van risico's en bepalen dus mede of de gecalculeerde uitgaven en inkomsten worden gerealiseerd en of de meest optimale situatie wordt bereikt.

Stand van zaken grondcomplexen

In 2009 heeft Schoonhoven de volgende grondcomplexen in bedrijf:

- Oranjeplaats
- Zevender Thiendenland II
- Argentoterrein/Multifunctionele accommodatie
- Wijkvisie Noord

Oranjeplaats

In juni 2008 is het startsein gegeven voor de nieuwbouw van seniorenappartementen en zorg- en welzijnsinstellingen.
De gronden die benodigd zijn voor de realisatie van de woonzorgzone zijn op grond van de overeenkomst met QuaWonen door de gemeente ingebracht. Het project wordt in twee bouwfases gerealiseerd waarbij de eindoplevering naar verwachting in 2010 plaatsvindt.

Zevender-Thiendenland II

Dit complex betreft het ontwikkelen van een gebied ten oosten van de bebouwde kom van Schoonhoven, zowel ten noorden van de N210 M.A. Reinaldaweg (Zevender) als ten zuiden daarvan (Thiendenland II). In juli 2008 is een nieuwe uitgangspuntennotitie vastgesteld. In de komende periode wordt er naar gestreefd om in samenwerking met de ontwikkelaars te komen tot een vertaling van de uitgangspuntennotitie in een ruimtelijk en financieel haalbare verkaveling.
Met de twee particuliere grondeigenaren in Zevender zijn de eerste onderhandelingen gestart voor aankoop van hun grond. Dit heeft gevolgen hebben voor de boekwaarde.

Argentoterrein/Multifunctionele accommodatie

Op het terrein van Argento wordt een multifunctionele accommodatie opgericht. Voor de inrichting van het omliggende gebied, inclusief de ontsluitingsweg met de benodigde parkeerplaatsen, is een kostenraming opgesteld. Deze raming - alsmede de advieskosten van de stedenbouwkundige en het civieltechnisch adviesbureau - is geactualiseerd in augustus 2008 en opgenomen in de exploitatieberekening. De actualisatie heeft voor wat betreft de grondexploitatie niet geleid tot meerkosten. De kosten van eventuele planschade zijn gesteld op PM.

Wijkvisie Noord

In 2008 is gestart met de tweede fase van het project Forum Noord. De tweede fase is gericht op het onderzoeken van de haalbaarheid van de wensen en ambities zoals die in de wijkvisie "Thuis in Noord" zijn beschreven. Daarmee wordt zowel de ruimtelijke als financiële haalbaarheid bedoeld. Op dit moment zijn onderzoeken gaande naar onder andere de ruimtelijke programma's van sommige voorzieningen (centrumgebied, multifunctionele accommodatie, schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs). Deze programma's dienen vervolgens nog financieel doorgerekend te worden. Naar verwachting ontstaat in de loop van 2009 meer inzicht in het totaalplan.

Sommige deellocaties (bijvoorbeeld de Bol-locatie en speelplek naast sporthal De Meent) kunnen en worden solitair ontwikkeld. De Bol-locatie is een zelfrealisatieproject, dat wil zeggen dat een marktpartij (in dit geval QuaWonen) de locatie zelf ontwikkeld en daarvan de kosten en opbrengsten draagt. De kosten van de gemeentelijke begeleiding worden daarbij geheel verhaald op QuaWonen.
Voor de ontwikkeling en de inrichting van een speelplek naast de Meent is een budget beschikbaar gesteld.

Prognose resultaat grondbedrijf/financiële positie

(bedragen x € 1.000)	Oranjeplaats	Zevender Thiendenland	Argentoterrein	Wijkvisie Noord
Eigendom m² 1/1/2009	0	51.455	0	0
Boekwaarde per 1/1/2009	**237**	**2.028**	**217**	**342**
Vermeerderingen				
geraamd	48	192	89	72
Verminderingen				
geraamd	0	0	0	0
Boekwaarde per 31/12/2009	**285**	**2.277**	**333**	**436**
Prognose resultaat			398	0
Eigendom m² 31/12/2009	0	51.455	0	0
Boekwaarde per m²	n.v.t.	44,25	n.v.t.	n.v.t.

Indien een grondcomplex wordt afgesloten, wordt het resultaat ten gunste of ten laste van het jaarresultaat gebracht. Er is geen aparte algemene reserve grondbedrijf. Tegenover de negatieve boekwaarde van complexen staat een aanzienlijke grondpositie die inkomsten gaat genereren. De voorlopige verwachting is, dat de boekwaarde van de complexen wegvalt tegen de verkoopopbrengst van de gronden in bezit van de gemeente Schoonhoven. Daarom is het risico zeer gering.

Onderhoud kapitaalgoederen

Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 12:
1. De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:
a. wegen;
b. riolering;
c. water;
d. groen;
e. gebouwen.

2. Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:
a. het beleidskader;
b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen. Onder kapitaalgoederen verstaan we goederen die relatief veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan en die de gemeente nodig heeft om de aan de inwoners te leveren goederen en diensten te kunnen produceren. Het is van belang de lasten van de kapitaalgoederen over de gehele levensduur van deze goederen goed weer te geven, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan de kapitaallasten (afschrijving van de geactiveerde kapitaalgoederen en de rentelasten voor de financiering) maar met name ook de onderhoudskosten.
In deze paragraaf gaat het om de volgende kapitaalgoederen:

- Wegen
- Riolering
- Water
- Groen
- Gebouwen
- Huisvesting basisonderwijs

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 212 van de Gemeentewet een verordening vastgesteld met de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Volgens deze verordening worden om de vier jaar nieuwe nota's c.q. beheersplannen voor de kapitaalgoederen aangeboden aan de raad.
In de begroting en de jaarrekening wordt in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen ingegaan op de voortgang van het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Er wordt dieper ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen aan de hand van drie criteria:

1. Het beleidskader
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële gevolgen
3. De vertaling van de financiële gevolgen in de begroting en jaarrekening

1. Het beleidskader

Het beleidskader en daarmee de mate van onderhoud en de vereiste kwaliteit van deze goederen is vastgelegd in beheersplannen. We kennen in Schoonhoven de volgende beheersplannen:

- Wegenbeheersplan: Afgelopen jaar is de nota "Beheerplan wegen 2008-2011" door de Grontmij opgesteld. In deze rapportage wordt berekend welk jaarlijks onderhoudsbudget benodigd is om een bepaalde kwaliteitsniveau van de verhardingen in Schoonhoven te realiseren. Er is bij de besluitvorming voor gekozen

om een basiskwaliteit voor de verhardingen na te streven waarbij de bestaande onderhoudsachterstand in vijftien jaar wordt weggewerkt. De extra onderhoudskosten worden de eerste jaren betaald uit de voorziening Wegen – Openbare Verlichting en vanaf 2012 wordt het onderhoudsbudget verhoogd.

In de tweede helft van 2008 wordt het beleid- en beheersplan openbare verlichting vastgesteld. Met de uitkomsten van de financiële paragraaf is bij de opstelling van de begroting 2009 reeds rekening gehouden. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening wordt om deze reden structureel met € 50.000 verhoogt.

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP): De financiële paragraaf uit het GRP is in 2007 geactualiseerd. Met deze wijziging is het GRP tot en met 2009 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze keuze biedt de gemeente de mogelijkheid om vanaf 2010 een verbrede rioolheffing in te voeren. Dit komt voort uit de nieuwe wetgeving waarbij de disciplines afvalwater, grondwater, hemelwater en oppervlaktewater een financiële plek kunnen krijgen.

- Onderhoud bruggen, duikers en beschoeiingen: In 2009 wordt het huidige meerjarige onderhoudsplan bijgesteld. De huidige staat waarin de objecten zich bevinden zijn zodanig goed, dat het oorspronkelijk geplande groot onderhoud naar volgende jaren doorgeschoven wordt.

- Baggerplan: Dit jaar zijn alle watergangen binnen de gemeentegrenzen geïnventariseerd. Hiermee wordt een uitvoeringsplan gemaakt om in 2009 te starten. De kosten hiervoor zijn in de voorziening baggeren binnenwateren ondergebracht. De strenge milieueisen maken de uitvoering bijzonder lastig.

- Groenbeheersplan: Vanuit het beheersplan Wegen is een extra structureel budget opgenomen van € 38.000 voor aanleg van nieuw openbaar groen.

- Onderhoudsplan gemeentelijke eigendommen (gebouwen en monumenten): Momenteel vindt een herziening plaats. Naar verwachting wordt het herziene plan begin 2009 ter besluitvorming aangeboden. Hoewel de financiële vertaling van het nieuwe plan nog niet gereed is, wordt er van uitgegaan dat met het huidige dekkingsplan kan worden volstaan.

2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Voor alle onder punt 1 genoemde beheersplannen zijn, met uitzondering van het Groenbeheersplan, voorzieningen aanwezig. Voor het groenbeheersplan zijn budgetten opgenomen op het programma Schoon en Groen.

Voor de voorzieningen zijn op het betreffende programma toevoegingen aan de voorzieningen opgenomen, gebaseerd op meerjarige financiële dekkingsplannen bij de beheerplannen. Betalingen worden rechtstreeks ten laste van een voorziening geboekt. Zodoende ontstaat een meerjarig evenwichtig uitgavenpatroon in de begroting. Pieken in de uitgaven worden niet afgewenteld op de exploitatie, maar vinden plaats binnen een voorziening en oefenen daardoor geen invloed uit op een eventueel rekeningsaldo.

3. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Zoals eerder vermeld zijn de toevoegingen aan voorzieningen verwerkt per programma. Zie voor een uitsplitsing hiervan onderstaand overzicht.

Toevoeging aan voorziening per programma:	Wegen	Riolering	Water	Gebouwen
Openbare orde en veiligheid				8.377
Schoon en groen		667.526		
Wegen en water	910.059		134.699	
Lokaal sociaal beleid en accommodaties				227.734
Onderwijs				63.304
Maatschappelijke ondersteuning				4.912
Bedrijfsvoering				35.947

Deze toevoegingen zijn bestemd voor het onderhouden en instandhouden van de kapitaalgoederen. In 2009 wordt voor dit doel ruim € 2 miljoen toegevoegd aan voorzieningen.

Gepland onderhoud

Wegen
In 2008 zijn de geplande werkzaamheden gestart in het project ‘s Heerenbergstraat. In dit project wordt behalve de ’s Heerenbergstraat ook de Mr. Kesperstraat noordzijde, Juweliershof, Zilversmidshof en het middengedeelte van de Jan Lutmastraat aangepakt. Bij deze werkzaamheden wordt zowel de riolering vervangen als de bestrating opgehoogd en heringericht. Deze werkzaamheden lopen nog gedeeltelijk door in 2009.
Dezelfde werkzaamheden vangen in 2009 aan in de Edelsmidsdreef, Adam van Vianenstraat westzijde, Goudsmidshof en Weideveld.

Riolering
De planning voor vervanging van de riolering loopt conform de meerjarenplanning voor wegen en riolering. Uitvoering vindt jaarlijks plaats volgens de operationele programma’s. Voor het afkoppelen van hemelwater is een afkoppelplan vastgesteld. De kosten hiervan zijn in het GRP ondergebracht. Het ambitieniveau voor bovengenoemde disciplines is in 2007 vastgelegd in het Waterplan K5.

Water
Het reguliere onderhoud aan bruggen, oevervoorzieningen en duikers vindt plaats, conform de vastgestelde onderhoudsplanning.

Paragraaf reserves en voorzieningen

Inleiding

De reserves vormen een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit en komen als zodanig ter sprake in de paragraaf weerstandsvermogen. Daarnaast komen de reserves ter sprake bij de uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente.
De vorming van voorzieningen heeft vooral te maken met onderhoud van gemeentelijke bezittingen. Er is dus een verband met de paragraaf over het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Gelet op het verband met de paragraaf weerstandsvermogen, de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen en de financiële positie, is er voor gekozen geen aparte nota over de reserves en voorzieningen op te stellen maar de paragrafen in de programmabegroting aan te vullen met een paragraaf over de reserves en voorzieningen.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op de indeling van de reserves, de reserves als onderdeel van de weerstandscapaciteit, voorzieningen, reserves en voorzieningen als financieringsmiddelen en de bespaarde rente als dekkingsmiddel in de begroting.
Tot slot wordt een toelichting gegeven per reserve en voorziening.

Indeling van reserves

De reserves, die behoren tot het eigen vermogen van de gemeente, kunnen worden ingedeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves.
Aan algemene reserves is door de gemeenteraad nog geen bestemming gegeven. Op 1 januari 2008 had de gemeente voor € 9.541.691 aan algemene reserves, inclusief de vrij aanwendbare reserve van 1 miljoen.
Bestemmingsreserves zijn reserves waar de gemeenteraad al een bepaalde bestemming aan heeft gegeven. Uiteraard kan de gemeenteraad een bestemming wijzigen. Er kan bij voorbeeld besloten worden een bestemmingsreserve toe te voegen aan de algemene reserves.

Men spreekt wel van een ingeklemde reserve als een bestemmingsreserve wordt gebruikt voor de dekking van de kapitaallasten van een investering. Als besloten wordt zo’n reserve voor een ander doel aan te wenden gaan dekkingsmiddelen voor de begroting verloren.
De gemeente Schoonhoven heeft een reserve voor de huisvesting van de organisatie. Aanvankelijk was het de bedoeling de huisvesting in één keer af te schrijven ten laste van deze reserve. Volgens het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) mogen investeringen met een economisch nut, zoals gebouwen, echter niet meer vervroegd worden afgeschreven. De reserve voor de huisvesting wordt nu gebruikt voor de dekking van de lasten van rente en afschrijving van de huisvesting.
De reserve Veerdienst Schoonhoven B.V. wordt gebruikt voor de dekking van de rentelasten van de deelneming in de veerdienst.

De gemeente had op 1 januari 2008 voor € 1.386.902 aan bestemmingsreserves en € 1.331.359 aan ingeklemde reserves.

Reserves als onderdeel van de weerstandcapaciteit

De gemeente kan te maken krijgen met financiële tegenvallers en dient derhalve weerstandscapaciteit te hebben om die tegenvallers op te vangen. De reserves vormen een onderdeel van die weerstandscapaciteit.
Voor de beoordeling van de toereikendheid van de weerstandscapaciteit is een risicoanalyse noodzakelijk. Zie hiervoor de paragraaf weerstandsvermogen.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. De meeste voorzieningen van de gemeente zijn gevormd voor de dekking van kosten die in volgende begrotingsjaren worden gemaakt maar die hun oorsprong mede vinden in het begrotingsjaar of in voorafgaande begrotingsjaren. Dit soort voorzieningen strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren en hebben betrekking op het onderhoud van kapitaalgoederen. Deze voorzieningen dienen onderbouwd te zijn door onderhoudsplannen.
Daarnaast zijn er voorzieningen gevormd van middelen die van derden zijn verkregen en die specifiek besteed moeten worden.
Voorzieningen dienen op het juiste peil te zijn voor het doel waarvoor ze zijn gevormd. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen en risico's waarvoor ze zijn ingesteld. Het is niet toegestaan om rente toe te voegen aan voorzieningen.

Het totaal van de voorzieningen op 1 januari 2008 was € 5.701.389.

Reserves en voorzieningen als financieringsmiddel

Voor investeringen zijn financieringsmiddelen nodig. Dit kunnen externe financieringsmiddelen zijn in de vorm van (langlopende) geldleningen maar ook interne financieringsmiddelen als reserves en voorzieningen.
De investeringen van de gemeente Schoonhoven zijn vrijwel volledig gefinancierd met de interne financieringsmiddelen reserves en voorzieningen. De langlopende schuld van de gemeente op 31 december 2008 is € 72.605,-.

Bespaarde rente en aanwending van reserves en voorzieningen

Investeringen veroorzaken kapitaallasten in de vorm van afschrijving en rente. Ook aan investeringen die met eigen middelen worden gefinancierd wordt rente toegeschreven. Omdat deze rente niet aan derden wordt betaald is er ook sprake van een opbrengst, de zogenaamde bespaarde rente. Deze bespaarde rente vormt zodoende een dekkingsmiddel in de begroting, uitgezonderd het gedeelte van de bespaarde rente dat wordt toegevoegd aan de reserves ter compensatie van de inflatie.
In 2009 wordt gerekend met een rente van 4,5% over investeringen en 2,75% toevoeging aan de meeste reserves voor inflatie.
Aanwending van reserves en voorzieningen betekent derhalve verlies van dekkingsmiddelen in de begroting. In de meerjarenbegroting is hiermee rekening gehouden.

Toelichting per reserve

Algemene reserve
De algemene reserve is gevormd uit rekeningoverschotten en door toevoeging van opgeheven bestemmingsreserves. De reserve vormt een buffer voor het opvangen van toekomstige tegenslagen.

Algemene reserve

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	7.723.722	77.237	rente	942.137	
	817.968	36.809	rekeningsaldo ' 07	531.350	
1-1-2009	7.182.249	71.822	rente		
1-1-2010	7.254.071	972.541	rente	2.023.000	Kademuren
1-1-2011	6.203.612	62.036	rente		
1-1-2012	6.265.648	62.656	rente		
1-1-2013	6.328.305				

Vrij aanwendbare algemene reserve
Deze reserve is gevormd door 1 miljoen af te zonderen en de rente volledig ten gunste van de reserve te laten komen. Met deze reserve kunnen projecten uitgevoerd worden ter verfraaiing van de stad.

Algemene reserve

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	1.000.000	45.000		1.045.000	
1-1-2009	0	0	rente		

Stedelijke vernieuwing
Deze reserve is voor de bekostiging van specifieke zaken op het gebied van stedelijke vernieuwing en is gevormd door samenvoeging van de reserve Herstel Binnenstad en Monumentenbeleid. De opbrengst van de verkoop van snippergroen wordt aan de reserve toegevoegd.

Stedelijke vernieuwing

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	618.045	6.180	rente	22.500	5 aanvragen monumenten
1-1-2009	601.725	16.547	rente	47.500	5 aanvragen monumenten
1-1-2010	570.773	15.696	rente	522.500	inclusief rivierzone
1-1-2011	63.969	1.759	rente	22.500	5 aanvragen monumenten
1-1-2012	43.228	1.189	rente	22.500	5 aanvragen monumenten
1-1-2013	21.917	603	rente	22.500	5 aanvragen monumenten

Buurtverbetering
Deze reserve is bedoeld om de sociale samenhang en veiligheid in wijken te vergroten.

Buurtverbetering

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	93.659	937	rente		
1-1-2009	94.596	2.601	rente		
1-1-2010	97.197	2.673	rente		
1-1-2011	99.870	2.746	rente		
1-1-2012	102.616	2.822	rente		
1-1-2013	105.438	2.900			

Stimulering sociale woningbouw
Het doel van deze reserve is het verstrekken van goedkope leningen aan kopers van goedkope woningen.

Stimulering sociale woningbouw

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	67.974	680	rente		
1-1-2009	68.654	1.888	rente		
1-1-2010	70.542	1.940	rente		
1-1-2011	72.482	1.993	rente		
1-1-2012	74.475	2.048	rente		
1-1-2013	76.523	2.104			

Kleinschalige bedrijvigheid
Deze reserve is gevormd uit een vergoeding die is ontvangen van het Rijk voor het verlies aan werkgelegenheid door het verdwijnen van Hasco en is bedoeld om kleinschalige bedrijvigheid te stimuleren.
De stand van de reserve aan het begin van 2008 is € 252.693 en wordt in 2008 of 2009 aangewend en opgeheven.

Bovenwijkse voorzieningen
Het verwachte verloop van deze reserve, die is gevormd voor het in stand houden van bovenwijkse voorzieningen, is als volgt:

Bovenwijkse voorzieningen

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	146.685	1.467	rente		
				114.555	
1-1-2009	33.597	924	rente		
1-1-2010	34.521	949	rente		
1-1-2011	35.470	975	rente		
1-1-2012	36.446	1.002	rente		
1-1-2013	37.448	1.030	rente		

B. van Hoeff - Gereformeerd Weeshuis
Deze reserve is gevormd uit een legaat. Aan de aanwending zijn voorwaarden verbonden. De hoofdsom ad € 85.226 blijft in stand en de renteopbrengst van ruim € 4.200 per jaar wordt gebruikt om verenigingen en instellingen, werkzaam op sociaal terrein, te steunen.

Reserve Veerdienst Schoonhoven B.V.
De stand van deze reserve is € 625.708. Deze reserve is gevormd bij de verzelfstandiging van de veerdienst en staat tegenover de deelneming van de gemeente in de veerdienst. De kapitaallasten van de deelneming (rente) worden gedekt uit de renteopbrengst van de reserve. Er is sprake van een zogenaamde ingeklemde reserve.

Huisvesting Organisatie
Voor de dekking van de kapitaallasten (rente en afschrijving) van de huisvesting van de organisatie wordt onttrokken aan deze reserve. Er is sprake van een zogenaamde ingeklemde reserve omdat deze reserve niet kan worden aangewend, zonder een aanzienlijk verlies van dekkingsmiddelen voor de begroting.

Huisvesting Organisatie

Stand		toevoeging		onttrekking	
datum	bedrag	bedrag	omschrijving	bedrag	omschrijving
1-1-2008	705.651	31.754	rente	153.244	kapitaallasten
		862.000	verkoop pand		
1-1-2009	1.446.161	65.077	rente	140.205	kapitaallasten
1-1-2010	1.371.034	61.697	rente	137.838	kapitaallasten
1-1-2011	1.294.892	58.270	rente	134.519	kapitaallasten
1-1-2012	1.218.643	54.839	rente	131.200	kapitaallasten
1-1-2013	1.142.282				

Totaaloverzicht van reserves

	Saldi aan het begin van het jaar:					
Reserves	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Algemene reserves	9.541.691	7.182.250	7.385.422	6.471.435	6.649.399	6.832.257
Bestemmingsreserves						
Stedelijke Vernieuwing	618.045	601.725	570.772	63.968	43.227	21.916
Buurtverbetering	93.659	94.596	97.197	99.870	102.616	105.438
Stim.Soc.Woningbouw	67.974	67.974	67.974	67.974	67.974	67.974
Kleinschalige bedrijvigheid	252.693	0	0	0	0	0
Bovenwijkse voorz.	146.685	33.597	34.521	35.470	36.445	37.447
B. v. Hoeff	85.226	85.226	85.226	85.226	85.226	85.226
Handhavingsproject	4.141	0	0	0	0	0
Invoering WWB	11.374	0	0	0	0	0
Invoering WMO	34.305	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	72.800	0	0	0		
Totaal best.reserves	1.386.902	883.118	855.690	352.508	335.488	318.001
Beklemde reserves						
Veerdienst	625.708	625.708	625.708	625.708	625.708	625.708
Huisvesting org.	812.704	1.455.778	1.381.083	1.306.449	1.231.878	1.157.372
Totaal bekl. reserves	1.438.413	2.081.486	2.006.791	1.932.157	1.857.586	1.783.080
Totaal reserves	12.367.006	10.146.854	10.247.903	8.756.100	8.842.473	8.933.338

Toelichting voorzieningen

nr.	Voorzieningen	saldo aan het begin van					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Bestratingen	1.280.943	966.645	676.704	386.763	0	0
2	Verbeteren alg.begraafplaats	68.370	8.921	5.037	26.153	47.270	68.386
3	Afkoop onderh.begraafplaats	82.162	82.162	72.162	62.162	52.162	42.162
4	Gebouwen en zwembad	637.502	359.472	416.051	500.198	477.020	539.663
5	Rioleringen	1.210.215	671.868	233.521	0	0	0
6	Baggeren Binnenwater	626.953	645.239	664.028	155.028	0	44.000
7	Bruggen/beschoeiing	452.066	454.874	450.784	446.694	442.604	438.514
8	Huisvesting onderwijs	91.271	55.028	118.332	168.686	231.991	277.988
9	Bestemmingsplannen	253.790	254.795	76.056	47.316	41.169	35.022
10	Flexibel pensioen uittreden	27.671	27.682	27.803	27.925	28.046	27.167
11	Persoonsgebonden budget	41.070	31.070	31.070	31.070	31.070	31.070
12	Jeugd, soc.vaardigheidstraining	1.478	0	0	0	0	0
13	Vrijwilligersbeleid	21.542	0	0	0	0	0
14	Gem.onderwijs achterstanden	1.184	0	0	0	0	0
15	OAB Onderwijs Achterstandenbel.	122.512	26.484	21.484	0	0	0
16	Wet Werk en Bijstand, werkdeel	346.788	0	0	0	0	0
17	Basisbibliotheek K5	35.286	0	0	0	0	0
18	Invest.budget sted.vernieuwing	400.400	400.400	400.400	0	0	0
19	WMO-pilot	187	0	0	0	0	0
	Totaal voorzieningen	5.701.390	3.984.640	3.193.432	1.851.995	1.351.332	1.503.972

De voorzieningen genoemd onder 1 t/m 11 zijn gevormd voor de dekking van kosten die in volgende begrotingsjaren worden gemaakt maar die hun oorsprong mede vinden in het begrotingsjaar of in voorafgaande begrotingsjaren. Door de vorming van deze voorzieningen worden de lasten gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren verdeeld.
De forse verwachte afneming van de voorzieningen wordt met name veroorzaakt door het onderhoud van de wegen, de rioleringen en door het baggeren.
Met de afneming van de interne financieringsmiddelen en als gevolg daarvan de afneming van de bespaarde rente is in de meerjarenbegroting rekening gehouden.

De voorzieningen genoemd onder 12 t/m 19 zijn gevormd uit middelen die van derden zijn verkregen en die verplicht moeten worden besteed volgens door die derden gegeven voorschriften.

Paragraaf weerstandsvermogen

Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 11:
1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:
a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
b. een inventarisatie van de risico's;
c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

In deze paragraaf wordt ingegaan op het weerstandsvermogen van de gemeente Schoonhoven.

Weerstandsvermogen
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen om zodoende taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen moet demping van schoksgewijze veranderingen mogelijk maken. Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

Weerstandscapaciteit
Met de weerstandscapaciteit worden al die elementen bedoeld waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve, de belastingcapaciteit en sanering van de begroting. Benutting van het eigen vermogen voor het opvangen van tegenvallers kan gevolgen hebben voor de begroting voor zover de rente van het eigen vermogen wordt gebruikt als dekkingsmiddel in de begroting.

Risico's
Bij risico's kan een onderscheid worden gemaakt tussen risico's die wèl en risico's die niet van belang zijn voor de weerstandscapaciteit. Bepaalde risico's zijn niet van belang voor de weerstandscapaciteit als de begroting- en rekeningcyclus in orde zijn en er adequate voorzieningen zijn getroffen. Risico's die van belang zijn voor de weerstandscapaciteit zijn bijvoorbeeld "bedrijfsrisico's" als grondexploitatie en gebiedsuitbreiding, de sociaal-economische ontwikkeling, garantieverplichtingen, schadeclaims en renterisico's.

In het kader van de invoering van risicomanagement heeft in 2007 en 2008 per afdeling een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De volgende stap die gezet gaat worden is de kwantificering van de risico's, waarbij ook rekening gehouden wordt met de incidentele of structurele aard van het risico. De hieruit voortkomende inventarisaties worden vanaf 2009 opgenomen in de werkplannen van de afdelingen, zodat er een basis ontstaat waaruit periodiek de risico's die de gemeente loopt en de beheersmaatregelen die daarop zijn getroffen onder de loep worden gehouden.
Via de paragraaf Weerstandsvermogen wordt tweejaarlijks (in de programmabegroting en in het jaarverslag) een geactualiseerde inventarisatie opgenomen van de aanwezige risico's.

Risico's voor de gemeente Schoonhoven
Risico's die de gemeente loopt zijn in 2007 en 2008 geïnventariseerd. Op basis van de eerste risico-inventarisatie is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële tegenvallers die met het eventueel voordoen van de risico's gemoeid kunnen zijn. Om bij de

inventarisatie een redelijke inschatting te kunnen maken van de kansen dat risico's zich voordoen en de financiële consequenties is hierbij gebruik gemaakt van bandbreedtes. Bij de opzet van de bandbreedtes is rekening gehouden met de omvang van risicovolle situaties in Schoonhoven, afgezet tegen de schaal waarop Schoonhoven opereert.

De risicoanalyse geldt als een zogenaamde nulmeting. De risicoanalyse is immers een levend document. Door (externe en interne) ontwikkelingen verdwijnen of veranderen risico's, of moeten nieuwe risico's worden opgenomen. Mede om deze reden is het van belang dat de risicoanalyse ingebed worden in de organisatie en dat men het denken in risico's voortzet.

Per afdeling is het benodigd weerstandsvermogen als volgt weer te geven:

Recapitulatie benodigd weerstandsvermogen		
Bestuur en organisatie	€	106.750
Burgerzaken	€	89.500
Welzijn	€	134.750
Stadsbeheer	€	399.500
VROM	€	392.500
BJZ	€	66.750
Financiën	€	326.000
Facilitaire zaken	€	186.250
Voorlichting	€	13.750
Totaal	€	1.715.750

Voornoemde recapitulatie is gebaseerd op alle geïnventariseerde risico's. In totaal zijn er op dit moment 103 risico's geïnventariseerd. Elk afdelingshoofd is verantwoordelijk voor zijn eigen risico's (volledigheid en juistheid van de risico's). De risicoanalyse wordt een vast onderdeel van het jaarplan en wordt op deze wijze minimaal één maal per jaar geactualiseerd.

Het aanwezige weerstandsvermogen per 1 januari 2008 is:
Algemene reserve per 1 januari 2008: € 9.541.691,-
Bestemmingsreserves per 1 januari 2008: € 1.386.902,-

Het aanwezige weerstandsvermogen dient wel met een genuanceerde blik bekeken te worden. Hoewel het er in eerste instantie op lijkt dat er ruim voldoende weerstandsvermogen is – de aanwezige reserves overstijgen het totaal van de risico's ruim – moet ook bedacht worden dat er niet zonder financiële consequenties een greep uit de reserves kan worden gedaan. De reserves zijn niet vrij aanwendbaar, omdat een groot deel van de renteopbrengst als inkomst in de begroting is verwerkt. Momenteel betekent een uitname uit het weerstandsvermogen van 1 miljoen een inkomstenverlies van € 17.500,- per jaar, ofwel een gat in de begroting. Indien dit zich voordoet, moet daarna een oplossing worden gevonden in de vorm van bijvoorbeeld bezuiniging of belastingverhoging.

Er kan ook op voorhand voor gekozen worden om (een deel van) de reserves vrij aanwendbaar te maken. Qua financiële gevolgen houdt dit hetzelfde in – er moet dekking gezocht worden voor de gemiste rente-inkomsten – maar dan wel vanuit een keuzeperspectief en niet "met de rug tegen de muur". Het is echter een sterk politieke keuze, er wordt dan namelijk beslag gelegd op middelen ten behoeve van het weerstandsvermogen ten koste van andere mogelijke voorzieningen of investeringen of zelfs een belastingverhoging.

Weerstandscapaciteit van de gemeente Schoonhoven

Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit van de gemeente Schoonhoven dient vooral te worden gekeken naar de belastingcapaciteit en de algemene reserve.
Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit
De incidentele weerstandscapaciteit geeft aan, in welke mate en met welke middelen incidenteel een risico kan worden opgevangen.

Algemene reserve
De algemene reservepositie van de gemeente is goed te noemen. Vanuit de algemene reserve kunnen tegenvallers opgevangen worden. Dit kan echter wel meerjarige gevolgen voor de begroting hebben. De algemene reserve is namelijk niet “vrij aanwendbaar”, aangezien de rente van de reserves deels als dekkingsmiddel in de begroting is geraamd. Wordt er over de algemene reserve beschikt, dan daalt de rente en de geraamde inkomst. Hiermee ontstaat een “gat” in de begroting.

Overige bestemmingsreserves
De overige bestemmingsreserves zijn de laatste jaren afgenomen, met name door herijking van nut en noodzaak. Vrijvallende saldi zijn ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Rente reserves
Aan de reserves wordt 2,75% rente toegevoegd. Deze rente heeft als doel om de reserves te corrigeren voor de inflatie. Eenmalig niet toevoegen van rente aan de reserves levert financiële ruimte op waarmee een tegenvaller kan worden gecompenseerd.

Post onvoorzien
In de begroting is jaarlijks een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 52.671,-. Dit vormt een incidentele weerstandscapaciteit. Dit bedrag wordt jaarlijks voor inflatie gecorrigeerd.

Structurele weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit geeft aan, in welke mate en op welke wijze structureel een risico kan worden opgevangen.

Onbenutte belastingcapaciteit
Een middel om de structurele financiële gevolgen van plaatsgevonden risico´s op te vangen is het verhogen van de belastingen. Deze mogelijkheid is er in principe bij de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten.

De tarieven van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten mogen niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Hierbij mag nog wel de BTW meegerekend worden. Aangezien voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten al een beleid wordt gehanteerd waarbij de kosten voor 100% door de opbrengsten worden gedekt, is hier geen sprake meer van onbenutte belastingcapaciteit.

Bij de vaststelling van de tarieven voor 2009 dient rekening gehouden te worden met nieuwe WOZ-waarden als gevolg van herwaardering van de onroerende zaken, met als peildatum 01-01-2008.

In de begroting is rekening gehouden met een stijging van de belastingopbrengst van 2,75%, als compensatie voor inflatie.
Het ozb-tarief voor het eigendom van woonruimten is in Schoonhoven lager dan het drempeltarief en het is toegestaan dit tarief te verhogen tot het drempeltarief.

Sanering van de begroting
De mogelijkheden om de begroting te saneren en zodoende structureel financiële ruimte te creëren voor meerjarige gevolgen van een plaatsgevonden risico zijn beperkt.
Bij de bepaling van de belastingcapaciteit dient te worden uitgegaan van kostendekkendheid van de rioolrechten en de reinigingsheffingen, hetgeen in Schoonhoven het geval is.
De tarieven voor rioolrechten zijn in Schoonhoven hoog, wat in de praktijk de mogelijkheden om de OZB te verhogen beperkt.

In het volgende overzicht is het saldo van de reserves en de post onvoorzien over de laatste jaren in beeld gebracht.

	1-1-2006	1-1-2007	1-1-2008
Algemene reserves	**€ 7.667.017**	**€ 8.589.828**	**€ 9.541.691**
Bestemmingsreserves	**€ 2.102.234**	**€ 1.855.799**	**€ 1.386.902**
Totaal reserves:	**€ 9.769.251**	**€ 10.445.627**	**€ 10.928.593**
Post Onvoorzien	**€ 50.250**	**€ 50.753**	**€ 51.261**

Weerstandsvermogen van de gemeente Schoonhoven

De algemene reservepositie van de gemeente is goed te noemen. De belastingtarieven zijn in vergelijking met andere gemeenten minder gestegen.
Mogelijke negatieve risico's op openeinderegelingen als de Wmo kunnen worden gecompenseerd of zelfs overtroffen door positieve risico's op openeinderegelingen als de WWB.
Geconcludeerd wordt dat het weerstandsvermogen van de gemeente toereikend is.

Paragraaf financiering

Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 13:
De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt de kaders voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie.
De treasuryfunctie wordt gedefinieerd als: het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico´s.
De gemeenten zijn verplicht zelf twee instrumenten op te voeren in de begroting en het jaarverslag; het treasurystatuut en de treasuryparagraaf. Hiermee worden de volgende verbeteringen beoogd te bereiken:

- Verhoging van de kwaliteit van de uitvoering van de treasuryfunctie;
- Verbetering van de transparantie van het besluitvormingsproces;
- Versterking van het democratisch verantwoordingsproces;
- Instandhouden en bevorderen van de kredietwaardigheid.

Treasurystatuut

Het treasurystatuut geeft de beleidsmatige infrastructuur voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. Een nieuw treasurystatuut is door de gemeenteraad vastgesteld in zijn vergadering van 27 april 2006. Het treasurystatuut bevat onder andere de volgende onderwerpen:

1. De uitgangspunten en doelstellingen, uitmondend in richtlijnen en limieten voor het aangaan van leningen en het uitzetten van gelden;
2. Het organisatorische kader, vooral de delegatie en mandatering, c.q. de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden over de raad, het college en de ambtelijke organisatie;
3. De planning en control;
4. De informatievoorziening, in het bijzonder in relatie tot de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partijen;
5. De administratieve organisatie en interne controle.

Treasuryparagraaf

De treasuryparagraaf in de begroting geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie voor de komende jaren en in het bijzonder voor het eerstkomende jaar en bevat onder meer de volgende gegevens:

1. De algemene ontwikkelingen;
2. De concrete beleidsplannen binnen de kaders van het treasurystatuut. Het gaat hier vooral om de plannen voor het risicobeheer, de gemeentefinanciering (analyse financieringspositie, leningen- en garantieportefeuille en uitzettingsportefeuille) en het kasbeheer. Uit de toelichting moet blijken dat de plannen binnen de kaders van de Wet fido en het treasurystatuut blijven, bijvoorbeeld op het punt van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

De treasuryparagraaf in het jaarverslag geeft voor de treasuryfunctie met name een analyse van de verschillen tussen de plannen zoals deze zijn opgenomen in de begroting en de werkelijke uitvoering.

Treasuryparagraaf begroting 2009

Het treasurybeleid van de gemeente Schoonhoven voor 2009 wordt voortgezet conform de voorwaarden zoals gesteld binnen deze paragraaf. Hierin zijn geen wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren.

Kwalitatieve randvoorwaarden

Als gevolg van de Wet fido dient het treasurybeleid te voldoen aan de volgende kwalitatieve randvoorwaarden:

1. Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen, alsmede het verlenen van garanties, zijn alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak;
2. Uitzettingen, anders dan ten behoeve van de publieke taak (in geval van overtollige middelen), evenals het gebruik van derivaten, moeten een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatige risico´s.

Het beleid van de gemeente Schoonhoven is dat uitsluitend voor de uitoefening van de publieke taak leningen worden aangegaan, middelen worden uitgezet en garanties worden verstrekt. Tijdelijke overtollige middelen worden door de gemeente zonder risico belegd. Van derivaten wordt geen gebruik gemaakt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet volgens de wet fido legt een beperking op aan de omvang van de korte netto schuld van de gemeente (netto schuld met een oorspronkelijke looptijd van maximaal één jaar) om grote rentefluctuaties te voorkomen. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van de begroting dat voor de gemeente Schoonhoven ongeveer € 2,4 miljoen betekent. Er is voor 2009 een financieringstekort berekend van € 7,5 miljoen.

Renterisiconorm

De Wet fido stelt een norm waaraan het renterisico van het totaal van de langlopende geldleningen van de gemeente moet voldoen. Het gaat om de beheersing van het renterisico als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering.
De renterisiconorm is 20% van de vaste schuld aan het begin van het jaar, met een minimum van € 2,5 mln. Gemeente Schoonhoven heeft één vaste geldlening betrokken via de Bank Nederlandse Gemeenten, waarvan de restantschuld per 1 januari 2009 € 73.000,- bedraagt. Aangezien 20% van de vaste schuld voor Schoonhoven ongeveer € 18.200,- is, is de minimumnorm voor Schoonhoven van toepassing.

Het renterisico op de vaste schuld wordt als volgt berekend:
Netto renteherziening op de vaste schuld plus het laagste bedrag van de netto nieuw aangetrokken vaste schuld en de betaalde aflossingen.
Voor de aangegane geldlening is geen sprake van renteherziening en de jaarlijkse aflossing bedraagt € 18.151,-. Daardoor blijft het renterisico onder de norm (zie ook het overzicht “Box 10 Renterisiconorm en renterisico´s vaste schuld in 2009”).

Kredietrisico op verstrekte gelden

In het bijgevoegde overzicht “Box 11 Kredietrisico op verstrekte gelden” worden per risicogroep de verstrekte gelden weergegeven zoals geraamd per 01-01-2009.

De categorie “Financiële instellingen” vermeldt de verstrekte deposito´s, die bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten worden ondergebracht. Het risico kan hier op nihil worden gesteld, omdat deze bank een zogenaamde “triple A” rating heeft. Deze rating geeft aan dat de bank behoort tot de veiligste categorie.

“Overige toegestane instellingen” vermeldt de gelden die aan de Veerdienst Schoonhoven BV in rekening-courant worden verstrekt. Ook hier is het risico minimaal, aangezien de gemeente enig aandeelhouder is in de Veerdienst.

Box 9. Kasgeldlimiet	Bedragen in Euro's per kwartaal			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting per 1 januari 2009				
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag	2.428.518	2.428.518	2.428.518	2.428.518
(2) Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar				
Schuld in rekening courant				
Gestorte gelden door derden < 1 jaar				
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
(3) Vlottende middelen				
Contante gelden in kas				
Tegoeden in rekening-courant				
Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2) - (3)	0	0	0	0
Toegestane kasgeldlimiet (1)	2.428.518	2.428.518	2.428.518	2.428.518
Ruimte (+) /Overschrijding (-); (1) - (4)	2.428.518	2.428.518	2.428.518	2.428.518

Box 10. Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld in jaar 2009	Bedragen in Euro's			
	2009	2010	2011	2012
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
3a Nieuwe aangetrokken vaste schuld	7.500.000	0	0	0
3b Nieuwe verstrekte lange leningen	0	0	0	0
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	7.500.000	0	0	0
5 Betaalde aflossingen	18.151	268.151	268.151	268.151
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	18.151	0	0	0
7 Renterisico op vaste schuld (2+6)	18.151	0	0	0
Renterisiconorm				
8 Stand van de vaste schuld per 1-1	7.572.605	7.304.454	7.036.303	6.768.152
9 Het bij min. regeling vastgestelde percentage	20	20	20	20
10 Renterisiconorm (8*9/100)	1.514.521	1.460.891	1.407.261	1.353.630
10a Minimum van renterisiconorm	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Toets renterisiconorm				
10/10a Renterisiconorm (hoogste van 10 en 10a)	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Renterisico op vaste schuld	18.151	0	0	0
11 Ruimte (+) / Overschrijding (-); (10-7)	2.481.849	2.500.000	2.500.000	2.500.000

Box 11. Kredietrisico op verstrekte gelden, geraamde bedragen per 01-01-2009

Risicogroep	met/zonder zekerheid	rest schuld in euro's	%
Financiële instellingen, (A-rating of hoger)	zonder	1.520.000	99,9
Overige toegestane instellingen	zonder	1.000	0,1

Programmabegroting 2009

Financiële begroting

Programma Openbaar bestuur

(bedragen x € 1.000)

openbaar bestuur	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**26**	**5**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbaar bestuur	*20*	*5*	*0*	*0*	*0*	*0*
bestuurlijke samenwerking	*6*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**950**	**1.036**	**1.034**	**1.051**	**1.043**	**1.027**
openbaar bestuur	*746*	*787*	*776*	*790*	*765*	*746*
bestuurlijke samenwerking	*204*	*249*	*258*	*261*	*278*	*281*
indirecte, doorbelaste, kosten	**1.421**	**1.388**	**1.510**	**1.505**	**1.504**	**1.503**
openbaar bestuur	1.415	1.382	1.505	1.500	1.499	1.498
bestuurlijke samenwerking	6	6	5	5	5	5
totaal lasten voor bestemming	**2.397**	**2.429**	**2.544**	**2.556**	**2.547**	**2.530**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbaar bestuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
bestuurlijke samenwerking	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**2.397**	**2.429**	**2.544**	**2.556**	**2.547**	**2.530**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbaar bestuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
bestuurlijke samenwerking	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**208**	**164**	**168**	**172**	**168**	**168**
openbaar bestuur	*208*	*164*	*168*	*172*	*168*	*168*
bestuurlijke samenwerking	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten voor bestemming	**208**	**164**	**168**	**172**	**168**	**168**
beschikking over reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbaar bestuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
bestuurlijke samenwerking	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**208**	**164**	**168**	**172**	**168**	**168**
saldo voor bestemming	**2.189**	**2.265**	**2.376**	**2.384**	**2.379**	**2.362**
saldo na bestemming	**2.189**	**2.265**	**2.376**	**2.384**	**2.379**	**2.362**

Toelichting op het programma Openbaar bestuur:

Lasten bestaand beleid

Openbaar bestuur

Een afname van wachtgeldverplichtingen zorgt voor een aanzienlijk voordeel op dit subprogramma van € 53.000,-.

De aankomende verkiezingen wordt er “met het rode potlood” gestemd. Hierdoor ontstaan naast de gebruikelijke extra kosten in een verkiezingsjaar meerkosten. Hierbij moet gedacht worden aan een andere inrichting van stemlokalen vanwege andere eisen, aanschaf van formulieren, extra presentiegelden vanwege een langere verwerkingsduur van de stemmen etc. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 15.000,-.

Er staat een GBA-audit gepland voor de afdeling Burgerzaken. Om de afdeling hierin te begeleiden en de gegevens en procedures voor te bereiden om de audit door te komen, is een extra budget van € 15.000,- beschikbaar gesteld.

Om burgers aan de balie beter te kunnen helpen wordt een klantverwijssysteem geïmplementeerd en een kassakoppeling aangelegd. Hierdoor wordt de dienstverlening verbeterd doordat klanten gerichter te woord gestaan worden en de vraag sneller kan worden afgedaan.

Programma Openbare orde en veiligheid

(bedragen x € 1.000)

openbare orde en veiligheid	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**30**	**12**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbare orde en veiligheid	*30*	*12*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**743**	**598**	**649**	**686**	**702**	**692**
openbare orde en veiligheid	*743*	*598*	*649*	*686*	*702*	*692*
indirecte, doorbelaste, kosten	**169**	**244**	**269**	**269**	**269**	**269**
openbare orde en veiligheid	*169*	*244*	269	269	269	269
totaal lasten voor bestemming	**942**	**854**	**918**	**955**	**971**	**961**
toevoeging aan reserves	**73**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbare orde en veiligheid	*73*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**1.015**	**854**	**918**	**955**	**971**	**961**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbare orde en veiligheid	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**24**	**53**	**25**	**25**	**25**	**25**
openbare orde en veiligheid	*24*	*53*	*25*	*25*	*25*	*25*
totaal baten voor bestemming	**24**	**53**	**25**	**25**	**25**	**25**
beschikking over reserves	**161**	**13**	**0**	**0**	**0**	**0**
openbare orde en veiligheid	*161*	*13*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**185**	**66**	**25**	**25**	**25**	**25**
saldo voor bestemming	**918**	**801**	**893**	**930**	**946**	**936**
saldo na bestemming	**830**	**788**	**893**	**930**	**946**	**936**

Toelichting op het programma Openbare orde en veiligheid:

Lasten bestaand beleid

De bijdrage aan de GR K5, onderdeel Brandweer, stijgt met € 12.000,-. Hier staat tegenover dat enkele budgetten binnen de gemeentelijke begroting verdwijnen waardoor de stijging nagenoeg budgettair neutraal is.

De bijdrage aan de Regionale Brandweer en GHOR Hollands Midden stijgt met € 30.000,- in 2009 en wederom € 20.000,- in 2010. De stijging wordt grotendeels veroorzaakt doordat nu ook de bijdrage voor de GHOR ad € 16.000,- in deze bijdrage is opgenomen. Voorheen werd deze bijdrage op een ander programma verantwoord. De stijging wordt verder veroorzaakt door indexering van lonen en prijzen, verhoging van de kwaliteit van rampenbestrijding en de stopzetting van subsidies van de rijksoverheid.

Ter verhoging van de kwaliteit van de rampenbestrijding van de gemeentelijke organisatie is met ingang van 2009 een structureel budget opgenomen van € 7.000,-. Hieruit worden opleidingen en trainingen bekostigd.

In de notitie ‘Capaciteit functie gemeentelijke opsporingsambtenaar’ van augustus 2008 is voorgesteld om de huidige capaciteit van de GOA-functie uit te breiden. De totale GOA-functie komt hiermee dan op 48 uur per week, hetgeen concreet betekent dat er twee GOA’s kunnen worden aangesteld.

De inzet van de twee GOA’s betekent dat er een meer adequate en constante uitvoering kan worden gegeven bij de uitvoering van handhavingsprioriteiten en meldingen. De kans dat overtredingen worden geconstateerd neemt toe en op meldingen wordt sneller gereageerd. Dit kan niet anders leiden tot een objectieve, maar zeker een subjectieve, afname van het aantal ‘kleine ergernissen’ in Schoonhoven! De kans dat overtreders worden geconfronteerd met hun ongewenste gedrag neemt immers toe, waardoor het gedrag van de overtreders daadwerkelijk kan worden veranderd door middel van het informeren, waarschuwen of verbaliseren van deze personen.

Programma Ruimtelijke ordening, economie en toerisme

(bedragen x € 1.000)

ruimtelijke ordening, economie en toerisme	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**25**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ruimtelijke ordening	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
economie	*16*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
toerisme	*9*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**478**	**551**	**559**	**537**	**487**	**289**
ruimtelijke ordening	*404*	*457*	*460*	*435*	*382*	*182*
economie	*29*	*35*	*35*	*35*	*35*	*35*
toerisme	*45*	*59*	*64*	*67*	*70*	*72*
indirecte, doorbelaste, kosten	**1.093**	**876**	**953**	**953**	**953**	**953**
ruimtelijke ordening	*937*	*734*	*820*	*820*	*820*	*820*
economie	*92*	*85*	*87*	*87*	*87*	*87*
toerisme	*64*	*57*	*46*	*46*	*46*	*46*
totaal lasten voor bestemming	**1.596**	**1.427**	**1.512**	**1.490**	**1.440**	**1.242**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ruimtelijke ordening	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
economie	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
toerisme	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**1.596**	**1.427**	**1.512**	**1.490**	**1.440**	**1.242**
baten nieuw beleid	**85**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ruimtelijke ordening	*85*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
economie	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
toerisme	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**579**	**675**	**511**	**526**	**526**	**326**
ruimtelijke ordening	*540*	*638*	*473*	*488*	*488*	*288*
economie	*39*	*37*	*38*	*38*	*38*	*38*
toerisme	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten voor bestemming	**664**	**675**	**511**	**526**	**526**	**326**
beschikking over reserves	**503**	**7**	**25**	**0**	**0**	**0**
ruimtelijke ordening	*503*	*0*	*25*	*0*	*0*	*0*
economie	*0*	*7*	*0*	*0*	*0*	*0*
toerisme	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**1.167**	**682**	**536**	**526**	**526**	**326**
saldo voor bestemming	**932**	**752**	**1.001**	**964**	**914**	**916**
saldo na bestemming	**429**	**745**	**976**	**964**	**914**	**916**

Toelichting op het programma Ruimtelijke ordening, economie en toerisme

Lasten bestaand beleid

Economie
Door het wegvallen van de ROM-K zijn er enkele taken ondergebracht bij het ISMH. Het ISMH gaat zich bezighouden met het opstellen en implementeren van economisch beleid, in samenwerking met de gemeente. Hiervoor is € 6.000 opgenomen.

Baten bestaand beleid

Ruimtelijke ordening
De reguliere stroom bouwvergunningen blijft op niveau. De projecten zijn opnieuw in beeld gebracht waardoor er fluctuaties ontstaan in de raming van de legesinkomsten. Hierdoor nemen de geraamde inkomsten af.
Tot en met 2011 wordt van de provincie Zuid-Holland jaarlijks een bedrag ontvangen vanwege een toegekende ISV-subsidie. Dit duurt tot 2012, waarin de bijdrage vervalt en de inkomsten derhalve afnemen met € 200.000.

Beschikking over reserves

Ruimtelijke ordening
Voor een onderzoek naar potentiële monumenten wordt een eenmalig budget van € 25.000 opgenomen in 2009. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld vanuit de reserve Stedelijke vernieuwing, waarin budgetten voor monumentenzorg zijn geraamd.

Programma Schoon en groen

(bedragen x € 1.000)

schoon en groen	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**7**	**39**	**0**	**0**	**0**	**0**
straat- en huisvuil	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
milieu	*7*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
wijk- en buurtbeheer	*0*	*39*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**3.000**	**3.217**	**2.859**	**2.768**	**2.761**	**2.761**
straat- en huisvuil	*1.104*	*1.043*	*1.088*	*1.088*	*1.088*	*1.088*
milieu	*1.532*	*1.415*	*1.381*	*1.303*	*1.296*	*1.296*
wijk- en buurtbeheer	*364*	*759*	*390*	*377*	*377*	*377*
indirecte, doorbelaste, kosten	**1.089**	**926**	**1.033**	**1.033**	**1.033**	**1.033**
straat- en huisvuil	*196*	*155*	*248*	*248*	*248*	*248*
milieu	*295*	*303*	*314*	*314*	*314*	*314*
wijk- en buurtbeheer	*598*	*468*	*471*	*471*	*471*	*471*
totaal lasten voor bestemming	**4.096**	**4.182**	**3.892**	**3.801**	**3.794**	**3.794**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
straat- en huisvuil	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
milieu	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
wijk- en buurtbeheer	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**4.096**	**4.182**	**3.892**	**3.801**	**3.794**	**3.794**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
straat- en huisvuil	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
milieu	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
wijk- en buurtbeheer	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**2.877**	**2.652**	**2.747**	**2.747**	**2.747**	**2.747**
straat- en huisvuil	*1.252*	*1.174*	*1.228*	*1.228*	*1.228*	*1.228*
milieu	*1.466*	*1.346*	*1.383*	*1.383*	*1.383*	*1.383*
wijk- en buurtbeheer	*159*	*132*	*136*	*136*	*136*	*136*
totaal baten voor bestemming	**2.877**	**2.652**	**2.747**	**2.747**	**2.747**	**2.747**
beschikking over reserves	**59**	**454**	**0**	**0**	**0**	**0**
straat- en huisvuil	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
milieu	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
wijk- en buurtbeheer	*59*	*454*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**2.936**	**3.106**	**2.747**	**2.747**	**2.747**	**2.747**
saldo voor bestemming	**1.219**	**1.530**	**1.145**	**1.054**	**1.047**	**1.047**
saldo na bestemming	**1.160**	**1.076**	**1.145**	**1.054**	**1.047**	**1.047**

Toelichting op het programma Schoon en groen:

Lasten bestaand beleid

Straat- en huisvuil
De kosten van verwerking van oud papier door Cyclus stijgen met € 18.000,-.

Milieu
De toevoeging aan de voorziening riolering op basis van het GRP daalt met € 27.000,- waardoor er een voordeel ontstaat. Daarnaast dalen de kapitaallasten, wat een voordeel van € 16.000,- met zich mee brengt.

Wijk- en buurtbeheer
In 2008 is de renovatie van het stadspark afgerond. Nu de renovatie is afgerond, is de raming ad € 454.000 uit de begroting verdwenen. Hierdoor dalen de lasten.
Bij de vaststelling van het onderhoudsplan voor de wegen is er rekening mee gehouden om een budget voor de nieuwe aanleg van openbaar groen op te nemen. Dit budget was bij de vaststelling van de kadernota echter geschrapt. Nu is aanwezige ruimte gebruikt om dit budget toch op te nemen, zodat bij groot onderhoud ook afdoende budget is het verlies aan openbaar groen weer te compenseren.

Baten bestaand beleid

Straat- en huisvuil
De verhoging van de afvalstoffenheffing me het inflatiepercentage zorgt dat de inkomsten stijgen met € 31.000,-. De inkomsten als vergoeding van Cyclus voor de papieropbrengst stijgen met € 13.000,-.

Milieu
De rioolrechten stijgen met de inflatiecorrectie, waardoor de inkomsten € 37.000,- hoger komen te liggen.

Beschikking over reserves

Wijk- en buurtbeheer
Het investeringskrediet uit 2008 ten behoeve van de renovatie van het stadspark werd gedekt door een bijdrage uit de Algemene reserve. Nu de renovatie in 2008 is afgerond, is deze raming uit de begroting verdwenen.

Programma Wegen en water

(bedragen x € 1.000)

wegen en water	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
wegen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
water	*1*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**1.163**	**1.614**	**1.178**	**1.204**	**1.204**	**1.389**
wegen	*978*	*966*	*1.017*	*1.017*	*1.017*	*1.202*
water	*185*	*648*	*161*	*187*	*187*	*187*
indirecte, doorbelaste, kosten	**439**	**458**	**486**	**486**	**486**	**486**
wegen	*370*	*353*	*395*	*395*	*395*	*395*
water	*69*	*105*	*91*	*91*	*91*	*91*
totaal lasten voor bestemming	**1.603**	**2.072**	**1.664**	**1.690**	**1.690**	**1.875**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
wegen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
water	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**1.603**	**2.072**	**1.664**	**1.690**	**1.690**	**1.875**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
wegen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
water	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**94**	**47**	**48**	**48**	**48**	**48**
wegen	*44*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
water	*50*	*47*	*48*	*48*	*48*	*48*
totaal baten voor bestemming	**94**	**47**	**48**	**48**	**48**	**48**
beschikking over reserves	**0**	**515**	**0**	**0**	**0**	**0**
wegen	*0*	*25*	*0*	*0*	*0*	*0*
water	*0*	*490*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**94**	**562**	**48**	**48**	**48**	**48**
saldo voor bestemming	**1.509**	**2.025**	**1.616**	**1.642**	**1.642**	**1.827**
saldo na bestemming	**1.509**	**1.510**	**1.616**	**1.642**	**1.642**	**1.827**

Toelichting op het programma Wegen en water

Lasten bestaand beleid

Wegen
Voor het onderhoud van de openbare verlichting is een nieuw beleid- en beheersplan opgesteld. Hierbij hoort ook een nieuwe meerjaren onderhoudsplanning, met een dekkingsplan. Uit het dekkingsplan ontstaan extra lasten van € 50.000 per jaar. Deze lasten zijn opgenomen in de begroting. Het beleid- en beheersplan heeft een looptijd tot 2018.

Vanaf 2012 worden extra lasten verwacht voor het op peil houden van de voorziening onderhoud wegen, op basis van het laatst bijgestelde onderhoudsprogramma. Deze extra lasten zorgen voor een verhoging van de lasten met € 185.000 per jaar vanaf 2012.

Water
In 2008 is de investering in de Kademuren in één keer afgeschreven. Hierdoor zijn de uitgaven eenmalig hoger geweest, maar ontstaat er meerjarig een voordeel doordat de kapitaallasten verdwijnen. Hierdoor dalen de lasten met € 490.000,- ten opzichte van 2008.

Beschikkingen over reserves

Wegen
Voor de aanleg en inrichting van het terrein achter de brandweerkazerne tot een parkeerterrein is in 2008 een krediet beschikbaar gesteld. Door het creëren van extra parkeerruimte ontstaat een vermindering van de parkeerdruk. Dit bedrag is in 2009 weer uit de raming verdwenen.

Water
Bij de vaststelling van de jaarrekening 2007 is besloten om de boekwaarde van de investering in de kademuren af te boeken ten laste van het rekeningsaldo. Ter dekking hiervan staat er een bijdrage uit de algemene reserve rekeningsaldo tegenover. Hiermee is in 2008 structurele ruimte in de begroting gecreëerd doordat kapitaallasten zijn verdwenen.

Programma Lokaal sociaal beleid en accommodaties

(bedragen x € 1.000)

lokaal sociaal beleid en accommodaties	Rekening 2007	Begroting 2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**53**	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**
welzijn	*50*	*3*	*0*	*0*	*0*	*0*
kunst en cultuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
accommodaties	*3*	*18*	*0*	*0*	*0*	*0*
integratie	*0*	*1*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**1.419**	**1.425**	**1.506**	**1.492**	**1.475**	**1.462**
welzijn	*146*	*182*	*202*	*202*	*202*	*202*
kunst en cultuur	*411*	*364*	*407*	*408*	*407*	*407*
accommodaties	*789*	*846*	*859*	*845*	*829*	*816*
integratie	*73*	*33*	*38*	*37*	*37*	*37*
indirecte, doorbelaste, kosten	**597**	**589**	**639**	**639**	**639**	**639**
welzijn	*110*	*118*	*119*	*119*	*119*	*119*
kunst en cultuur	*44*	*35*	*40*	*40*	*40*	*40*
accommodaties	*340*	*336*	*361*	*361*	*361*	*361*
integratie	*103*	*100*	*119*	*119*	*119*	*119*
totaal lasten voor bestemming	**2.069**	**2.036**	**2.145**	**2.131**	**2.114**	**2.101**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
welzijn	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
kunst en cultuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
accommodaties	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
integratie	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**2.069**	**2.036**	**2.145**	**2.131**	**2.114**	**2.101**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
welzijn	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
kunst en cultuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
accommodaties	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
integratie	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**809**	**474**	**484**	**484**	**484**	**484**
welzijn	*7*	*7*	*8*	*8*	*8*	*8*
kunst en cultuur	*87*	*59*	*61*	*61*	*61*	*61*
accommodaties	*712*	*388*	*397*	*397*	*397*	*397*
integratie	*3*	*20*	*18*	*18*	*18*	*18*
totaal baten voor bestemming	**809**	**474**	**484**	**484**	**484**	**484**
beschikking over reserves	**10**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**
welzijn	*10*	*4*	*4*	*4*	*4*	*4*
kunst en cultuur	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
accommodaties	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
integratie	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**819**	**478**	**488**	**488**	**488**	**488**
saldo voor bestemming	**1.260**	**1.562**	**1.661**	**1.647**	**1.630**	**1.617**
saldo na bestemming	**1.250**	**1.558**	**1.657**	**1.643**	**1.626**	**1.613**

Toelichting op het programma Lokaal sociaal beleid en accommodaties

Lasten bestaand beleid

Welzijn
Conform het subsidiejaarplan wordt de subsidie aan Stichting jeugd en jongerenwerk Midden Holland met ongeveer € 8.000 boven inflatie verhoogt. Deze extra verhoging dient om hogere kosten van inhuur van een jongerenwerker te vergoeden.

Kunst en cultuur
Behoudens de inflatiecorrectie wordt de subsidie aan de basisbibliotheek conform het subsidiejaarplan met € 28.000,- verhoogd ten opzichte van 2008.

Integratie
Vanaf 2009 is via het subsidiejaarplan een subsidie geraamd aan de Stichting Vluchtelingenwerk ad € 10.000. Voorheen werd de stichting gefinancierd vanuit de Inburgeringsgelden, waarvoor zij werk verrichtten. Nu de Inburgering is uitbesteed aan een andere partij, krijgt de stichting een subsidie om taken die uitgevoerd werden naast de inburgering uit te kunnen blijven voeren.

Programma Onderwijs

(bedragen x € 1.000)

onderwijs	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
onderwijs	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**7.572**	**7.743**	**8.198**	**8.056**	**7.968**	**7.942**
onderwijs	*7.572*	*7.743*	*8.198*	*8.056*	*7.968*	*7.942*
indirecte, doorbelaste, kosten	**45**	**31**	**38**	**38**	**38**	**38**
onderwijs	45	31	38	38	38	38
totaal lasten voor bestemming	**7.617**	**7.774**	**8.236**	**8.094**	**8.006**	**7.980**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
onderwijs	0	0	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**7.617**	**7.774**	**8.236**	**8.094**	**8.006**	**7.980**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
onderwijs	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**6.335**	**6.284**	**6.563**	**6.519**	**6.457**	**6.457**
onderwijs	*6.335*	*6.284*	*6.563*	*6.519*	*6.457*	*6.457*
totaal baten voor bestemming	**6.335**	**6.284**	**6.563**	**6.519**	**6.457**	**6.457**
beschikking over reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
onderwijs	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**6.335**	**6.284**	**6.563**	**6.519**	**6.457**	**6.457**
saldo voor bestemming	**1.282**	**1.490**	**1.673**	**1.575**	**1.549**	**1.523**
saldo na bestemming	**1.282**	**1.490**	**1.673**	**1.575**	**1.549**	**1.523**

Toelichting op het programma Onderwijs

Lasten bestaand beleid
Voor de schoolgebouwen van de Koningin Emmaschool en de Krullevaar staan investeringen gepland in het kader van onderwijskundige vernieuwingen. Deze investeringen komen voort uit de verplichting van gemeenten om voor adequate huisvesting te zorgen. Hiervoor is in 2009 eenmalig € 37.000 geraamd.

De huidige overeenkomst voor het leerlingenvervoer loopt af in 2009. Om in K5-verband een nieuwe Europese aanbesteding te kunnen doen is € 4.000 opgenomen, zoals in de Kadernota al was besloten.

Programma Werk, inkomen en zorg

(bedragen x € 1.000)

werk, inkomen en zorg	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**26**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
werk	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
inkomen	*26*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
zorg	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**3.948**	**4.766**	**4.798**	**4.856**	**4.862**	**4.862**
werk	*3.321*	*4.151*	*4.124*	*4.162*	*4.162*	*4.162*
inkomen	*240*	*233*	*238*	*238*	*231*	*231*
zorg	*387*	*382*	*436*	*456*	*469*	*469*
indirecte, doorbelaste, kosten	**19**	**15**	**17**	**17**	**17**	**17**
werk	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
inkomen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
zorg	*19*	*15*	*17*	*17*	*17*	*17*
totaal lasten voor bestemming	**3.993**	**4.781**	**4.815**	**4.873**	**4.879**	**4.879**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
werk	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
inkomen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
zorg	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**3.993**	**4.781**	**4.815**	**4.873**	**4.879**	**4.879**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
werk	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
inkomen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
zorg	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**2.810**	**3.706**	**3.684**	**3.584**	**3.584**	**3.584**
werk	*2.524*	*3.493*	*3.467*	*3.367*	*3.367*	*3.367*
inkomen	*123*	*83*	*83*	*83*	*83*	*83*
zorg	*163*	*130*	*134*	*134*	*134*	*134*
totaal baten voor bestemming	**2.810**	**3.706**	**3.684**	**3.584**	**3.584**	**3.584**
beschikking over reserves	**19**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
werk	*19*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
inkomen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
zorg	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**2.829**	**3.706**	**3.684**	**3.584**	**3.584**	**3.584**
saldo voor bestemming	**1.183**	**1.075**	**1.131**	**1.289**	**1.295**	**1.295**
saldo na bestemming	**1.164**	**1.075**	**1.131**	**1.289**	**1.295**	**1.295**

Toelichting op het programma Werk, inkomen en zorg

Lasten bestaand beleid

Werk
De uitkeringskosten zijn verhoogd met het inflatiepercentage. Een afname van uitkeringsgerechtigden zorgt voor lagere uitkeringskosten in de komende jaren. In 2009 zijn de aanvankelijk geraamde lasten verlaagd met € 75.000. Voor de daaropvolgende jaren zijn de lasten met € 37.500 verlaagd.

Vanaf 1 januari 2008 is de vernieuwde Wsw in werking getreden. De financiering is sterk vereenvoudigd ten opzichte van de oude regeling. De verantwoordelijkheid van afzonderlijke gemeenten voor de uitvoering van de Wsw is groter geworden, daarom zijn de budgetten overgedragen vanuit het Rijk naar de gemeenten. De inkomsten van het Rijk worden doorbetaald aan Promen, de vernieuwde Wsw verloopt voor Schoonhoven daardoor budgettair neutraal.

Inkomen
Bij de behandeling van de kadernota is een uitvoeringsbudget voor het preventieplan Schuldhulpverlening geschrapt. Er is besloten dit budget weer op te nemen, het betreft een bedrag van € 6.900 voor de jaren 2009 en 2010.

Zorg
Voor de realisering van een centrum voor jeugd en gezin is een budget opgenomen. Dit budget groeit van € 50.000 in 2009 naar structureel € 68.000 vanaf 2011. Deze ontwikkeling was in de kadernota al gemeld maar kon toen niet worden opgenomen.

Programma Maatschappelijke ondersteuning

(bedragen x € 1.000)

maatschappelijke ondersteuning	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**872**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
individuele voorzieningen	*872*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
collectieve voorzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**920**	**1.801**	**1.827**	**1.827**	**1.901**	**1.901**
individuele voorzieningen	*683*	*1.546*	*1.544*	*1.544*	*1.555*	*1.555*
collectieve voorzieningen	*237*	*255*	*283*	*283*	*346*	*346*
indirecte, doorbelaste, kosten	**187**	**341**	**430**	**430**	**430**	**430**
individuele voorzieningen	117	276	364	364	364	364
collectieve voorzieningen	70	65	66	66	66	66
totaal lasten voor bestemming	**1.979**	**2.142**	**2.257**	**2.257**	**2.331**	**2.331**
toevoeging aan reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
individuele voorzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
collectieve voorzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal lasten na bestemming	**1.979**	**2.142**	**2.257**	**2.257**	**2.331**	**2.331**
baten nieuw beleid	**111**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
individuele voorzieningen	*111*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
collectieve voorzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**27**	**133**	**138**	**138**	**178**	**178**
individuele voorzieningen	*14*	*120*	*124*	*124*	*124*	*124*
collectieve voorzieningen	*13*	*13*	*14*	*14*	*54*	*54*
totaal baten voor bestemming	**138**	**133**	**138**	**138**	**178**	**178**
beschikking over reserves	**46**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
individuele voorzieningen	*46*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
collectieve voorzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
totaal baten na bestemming	**184**	**133**	**138**	**138**	**178**	**178**
saldo voor bestemming	**1.841**	**2.009**	**2.119**	**2.119**	**2.153**	**2.153**
saldo na bestemming	**1.795**	**2.009**	**2.119**	**2.119**	**2.153**	**2.153**

Toelichting op het programma Maatschappelijke ondersteuning

Lasten bestaand beleid

Individuele voorzieningen
Met de realisatie van de Oranjeplaats wordt per 2011 voorzien in de vestiging aldaar van een WMO-loket. Voor de huisvesting van dit loket is vanaf 2011 € 11.000,- opgenomen.

Collectieve voorzieningen
De subsidie aan de Stichting Welzijn Ouderen Schoonhoven stijgt met ongeveer € 20.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat een bijdrage die voorheen via de CVTM-gelden werd verstrekt (vanuit het programma Individuele voorzieningen) nu als een subsidie op dit programma is opgenomen.

Vanaf 2011 wordt er rekening mee gehouden dat de gemeente extra huisvestingslasten heeft vanwege de realisatie van de woonzorgzone in het gebied Oranjeplaats. De lasten stijgen daardoor met € 63.000,-. Hier staat tegenover dat door verhuur van deze ruimte extra inkomsten worden gerealiseerd.

Baten bestaand beleid

Collectieve voorzieningen
Vanaf 2011 wordt er rekening mee gehouden dat de gemeente extra huurinkomsten heeft vanwege de realisatie van de woonzorgzone in het gebied Oranjeplaats. De inkomsten stijgen met € 40.000,-. Hier staat tegenover dat door exploitatie van deze ruimte extra uitgaven ontstaan.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
lasten nieuw beleid	**0**	**83**	**0**	**0**	**0**	**0**
financiering	*0*	*83*	*0*	*0*	*0*	*0*
lasten bestaand beleid	**901**	**486**	**189**	**211**	**232**	**242**
financiering	*901*	*486*	*189*	*211*	*232*	*242*
indirecte, doorbelaste, kosten	**-231**	**158**	**78**	**-51**	**-47**	**-182**
financiering	-231	158	78	-51	-47	-182
totaal lasten voor bestemming	**670**	**727**	**267**	**160**	**185**	**60**
toevoeging aan reserves	**1.256**	**222**	**321**	**323**	**275**	**276**
financiering	*1.256*	*222*	*321*	*323*	*275*	*276*
totaal lasten na bestemming	**1.926**	**949**	**588**	**483**	**460**	**336**
baten nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
financiering	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
baten bestaand beleid	**12.562**	**13.288**	**13.987**	**14.007**	**13.835**	**13.864**
financiering	*12.562*	*13.288*	*13.987*	*14.007*	*13.835*	*13.864*
totaal baten voor bestemming	**12.562**	**13.288**	**13.987**	**14.007**	**13.835**	**13.864**
beschikking over reserves	**828**	**253**	**28**	**28**	**28**	**28**
financiering	*828*	*253*	*28*	*28*	*28*	*28*
totaal baten na bestemming	**13.390**	**13.541**	**14.015**	**14.035**	**13.863**	**13.892**
saldo voor bestemming	**-11.892**	**-12.561**	**-13.720**	**-13.847**	**-13.650**	**-13.804**
saldo na bestemming	**-11.464**	**-12.592**	**-13.427**	**-13.552**	**-13.403**	**-13.556**

Toelichting op Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lasten bestaand beleid
De meerjarige toename van de lasten betreft de kapitaallasten van toekomstige investeringen. Voor een overzicht van deze investeringen wordt verwezen naar het overzicht van de investeringsplanning die in de programmabegroting is opgenomen.

Toevoeging aan reserves
De toevoeging aan de reserves betreft de rente die als inflatiecorrectie aan de reserves wordt toegevoegd. De stijging wordt veroorzaakt doordat het inflatiepercentage hoger is dan voorgaande jaren.

Baten bestaand beleid
De algemene uitkering uit het Gemeentefonds neemt in 2009 toe met € 817.000,- ten opzichte van 2008. De OZB-opbrengst neemt met € 37.000,- toe als gevolg van de toegepaste inflatiecorrectie.

Beschikking over reserves
De beschikking over de reserves betreft de dekking van de kapitaallasten van de deelneming in de veerdienst. Het verschil met 2008 wordt veroorzaakt doordat in 2008 een bijdrage uit de vrij aanwendbare reserve van € 1 miljoen is geraamd op dit programma.

Financiële Positie

Voor het weergeven van de financiële positie wordt achtereenvolgens ingegaan op verplichtingen die verband houden met arbeidskosten, de investeringen, de stand en het verloop van de reserves, de stand en het verloop van de voorzieningen en de financiering.

Verplichtingen, die verband houden met arbeidskosten

Volgens de voorschriften mogen jaarlijks terugkerende verplichtingen van een vergelijkbaar volume die verband houden met arbeidskosten niet worden opgenomen in de balans maar dient op deze verplichtingen te worden ingegaan bij het uiteenzetten van de financiële positie.

Het vakantiegeld wordt jaarlijks uitgekeerd in de maand mei over de afgelopen twaalf maanden. Dit betekent dat er aan het eind van het jaar een verplichting bestaat aan vakantiegeld over de maanden juni t/m december. De salariskosten zijn geraamd inclusief vakantiegeld. Daardoor zijn de lasten volledig in de meerjarenbegroting opgenomen en is het apart opnemen van een verplichting dubbelop.
Ook de wachtgeldverplichtingen en de te betalen IZA premies voor voormalig personeel zijn volledig in de meerjarenbegroting opgenomen.
Er zijn geen oplopende verplichtingen die verband houden met arbeidskosten waarmee in de meerjarenbegroting niet is gerekend.

Investeringen (activa)

Zie voor het verloop van het totaal van de investeringen onderstaand cijfermatig overzicht.

Geprognotiseerde, gedeeltelijke balans, bedragen x € 1.000 aan het einde van het jaar

Activa	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa	1.148	1.157	1.157	1.157	1.157	1.157
Materiële vaste activa met economisch nut	12.677	17.549	16.985	16.040	15.115	14.246
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	490	71	71	71	71	71
Voorraden	2.175	2.739	2.739	2.739	2.739	2.739
Totaal vaste activa	16.490	21.516	20.952	20.007	19.082	18.213
Passiva	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Algemene reserves	8.724	7.182	7.385	6.471	6.649	6.832
Reserves dekking kapitaallasten	1.331	2.081	2.007	1.932	1.858	1.783
Bestemmingsreserves	1.387	883	856	353	335	318
Voorzieningen	5.701	3.985	3.193	1.852	1.351	1.504
Langlopende geldleningen	91	73	55	37	19	0
Totaal passiva	17.234	14.204	13.496	10.645	10.212	10.437
Financieringssaldo, + overschot, - tekort	**744**	**-7.312**	**-7.456**	**-9.362**	**-8.870**	**-7.776**

Financiële vaste activa
Dit betreft de aandelen van en deelnemingen in de Veerdienst, Stimuleringsfonds Bouwfonds, Oasen, Cyclus en een lening aan ROM-K.

Materiële vaste activa met economisch nut
Dit betreft materiële vaste activa waarvoor een markt bestaat (die verhandelbaar zijn) of waarmee inkomsten worden gegenereerd, zoals bijvoorbeeld machines en apparaten, voertuigen, gebouwen en rioleringen. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen deze bezittingen geactiveerd te worden.

De verschillen tussen de verschillende jaren worden veroorzaakt door enerzijds de voorgenomen investeringen en anderzijds de afschrijvingen. De toeneming in 2008 wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de voorgenomen investering in de MFA in Schoonhoven Oost.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut
Deze investeringen in de openbare ruimte mogen volgens het BBV geactiveerd worden omdat gemeenten meestal niet in staat zijn de lasten in één keer te dekken. Deze investeringen worden bij voorkeur zo snel mogelijk, afhankelijk van de beschikbare middelen, afgeschreven.
De afname in 2008 wordt veroorzaakt door de afschrijving van de investering in de renovatie van de kademuren.

Voorraden
Dit heeft betrekking op de boekwaarden van de grondexploitatie.

Reserves, voorzieningen en geldleningen (passiva)
Zie hiervoor ook bovenstaand cijfermatig overzicht.

Algemene reserve
De afname van de algemene reserve in 2008 is op grond van de besluitvorming over de afschrijving van de investering in de renovatie van de kademuren en het beschikbaar stellen van een vrij aanwendbaar miljoen.

Reserves voor de dekking van kapitaallasten
Ten laste van deze reserves worden de kapitaallasten van de huisvesting van de organisatie en van de deelneming in de veerdienst gedekt.
De toeneming in 2009 heeft betrekking op de toevoeging van de geraamde opbrengst van de verkoop van het pand Koestraat 114 aan deze reserve.

Bestemmingsreserves
Deze reserves zijn gevormd voor een bepaald doel. De afname van de bestemmingsreserves in 2008 komt voort uit reeds genomen besluiten over aanwending van reserves. Er is verder van uitgegaan dat de reserve voor kleinschalige bedrijvigheid in 2008 wordt aangewend.

Voorzieningen
Het verloop van de onderhoudsvoorzieningen wordt enerzijds bepaald door de jaarlijkse toevoeging ten laste van de exploitatie, gebaseerd op de gemiddeld lasten van het onderhoud en anderzijds door de uitgaven voor onderhoud ten laste van deze voorzieningen.
Per saldo nemen de voorzieningen af, veroorzaakt door het voor de komende jaren geplande onderhoud, voornamelijk bij de wegen en de riolering.
In 2010 is een onttrekking geraamd van € 553.000 aan de voorziening voor het baggeren van het binnenwater.

Langlopende geldleningen en financieringssaldo
Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente momenteel een lage langlopende schuld heeft. Het financieringssaldo verandert echter van een overschot in een tekort.
Uiteraard is in de meerjarenbegroting rekening gehouden met het feit dat de behoefte aan externe financieringsmiddelen toeneemt. De bespaarde rente, die het gevolg is van het gebruik van interne financieringsmiddelen, is als een meerjarig afnemende bate opgenomen in de meerjarenbegroting.

Incidentele baten en lasten

In het overzicht van incidentele baten en lasten worden de baten en lasten weergegeven die niet jaarlijks voorkomen, met andere woorden, die niet structureel zijn opgenomen in de begroting.
Deze informatie is van belang voor het beoordelen van de financiële positie en de meerjarenraming.
In de meerjarenbegroting van de gemeente zijn alleen incidentele lasten opgenomen en geen incidentele baten. Er worden geen structurele lasten gedekt door incidentele baten.

Incidentele baten en lasten	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Incidentele lasten				
Burgerpeiling			20.550	
Verkiezingen, aanschaf materiaal	15.000			
GBA-audit	21.000	16.000		
Aanschaf noodaggregaat	22.100			
Aanschaf veeg-schrobmachine sporthal		7.000		
Snoeiwerk monumentale bomen nabij Belvédère	12.500			
Beschrijving potentiële monumenten	25.000			
Europese aanbesteding leerlingenvervoer in K5-verband	4.000			
Onderwijskundige vernieuwingen Krullevaar en Emmaschool	37.000			
Gymnastiek allochtone vrouwen	1.000			
Invoering Documentair management systeem	60.000			
Totaal incidentele lasten	197.600	23.000	20.550	0

Berekening bijdrage EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het begrotingstekort van een land binnen de Europese Monetaire Unie niet hoger mag zijn dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Het begrotingssaldo van lagere overheden is van invloed op het totale begrotingssaldo van een land. Lagere overheden dienen hun aandeel in het EMU-saldo op te nemen in de begroting.

	Omschrijving	2008	2009	2010
				Bedragen x € 1000,-
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	990	-104	-240
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.405	955	918
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.311	2.370	2.313
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	6.083	391	2.254
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitie verantwoord	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	649	507	507
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	2.684	3.161	3.654
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 a	Verkoop van effecten: Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
	Berekend EMU-saldo	**-4.710**	**-838**	**-3.424**

Voorgenomen investeringen meerjarenbegroting 2009 t/m 2012

Programma/Bedrijfsvoering	Omschrijving	Vervangings- of nieuwe investering	Economisch/ maatschappelijk nut	jaar invest.	investering na correctie BTW	afs. term.	kapitaallasten, rente 4,5 %			
							2009	2010	2011	2012
Bedrijfsvoering	ICT-hardware	Vervanging	Economisch	**2009**	30.500	3	11.539	11.082	10.625	
Bedrijfsvoering	Bouwvergunningensysteem	Vervanging	Economisch	**2009**	18.700	5	4.582	4.414	4.246	4.078
Bedrijfsvoering	Vervanging veegmachine	Vervanging	Economisch	**2009**	101.800	5	24.941	24.025	23.109	22.193
Bedrijfsvoering	Vervanging kieper	Vervanging	Economisch	**2009**	5.500	10	798	773	748	723
Bedrijfsvoering	Vervanging zoutstrooier	Vervanging	Economisch	**2009**	10.200	8	1.734	1.677	1.620	1.563
Bedrijfsvoering	Vervanging auto buitendienst/Ford	Vervanging	Economisch	**2009**	27.600	9	4.309	4.171	4.033	3.895
Bedrijfsvoering	Bebording met knipperlichtinstallatie	Nieuw	Economisch	**2009**	12.700	5	3.112	2.998	2.884	2.770
Bedrijfsvoering	Vervanging versnippermachine	Vervanging	Economisch	**2009**	25.500	10	3.698	3.583	3.468	3.353
Onderwijs	De Vlieger, entresols, groep 11	Nieuw	Economisch	**2009**	76.000	5	18.620	17.936	17.252	16.568
Onderwijs	De Vlieger, 1e inrichting en olp, groep 11	Nieuw	Economisch	**2009**	12.500	5	3.063	2.951	2.839	2.727
Lokaal sociaal beleid en accommodaties	Lift Goud-zilver- en klokkenmuseum	Vervanging	Economisch	**2009**	70.000	25	5.950	5.824	5.698	5.572
Bedrijfsvoering	Vervanging auto buitendienst	Vervanging	Economisch	**2010**	16.100	9		2.513	2.433	2.353
Openbare orde en veiligheid	Communicatiemiddelen rampenbestrijding	Vervanging	Economisch	**2010**	10.500	5		2.573	2.479	2.385
Wegen en Water	Oude Haven, bijdrage uit reserve	Nieuw	Maatschappelijk	**2010**	2.023.000					
Wegen en Water	Walstroomvoorziening	Nieuw	Economisch	**2010**	125.000	25		10.625	10.400	10.175
Lokaal onderwijs algemeen	Aanpassing Jan Kortlandschool	Nieuw	Economisch	**2010**	79.000	25		6.715	6.573	6.431
Ruimtelijke ordening, economie en toerisme	Renovatie rivierzone, bijdrage uit reserve	Nieuw	Maatschappelijk	**2010**	500.000					
Bedrijfsvoering	Personal Computers op werkplekken	Vervanging	Economisch	**2011**	56.900	3			21.527	20.674
Bedrijfsvoering	ICT-hardware	Vervanging	Economisch	**2012**	30.500	3				11.539
Totalen kapitaallasten							82.346	101.860	119.934	116.999
Verwerkt in meerjarenbegroting 2009 t/m 2011							21.037	215.408	233.562	233.562
Vrijvallende kapitaallasten in 2012										94.000
Gevolgen voor meerjarenbegroting van investeringen in vergelijking met de begroting 2008 t/m 2011 (- is nadeel)							-61.309	113.548	113.628	210.563

Vaststelling begroting 2009

Via de vaststelling van deze programmabegroting geeft de gemeenteraad het college toestemming tot het doen van uitgaven. Het overzicht toont het abstractieniveau waarop in het kader van de dualisering de raad begrotingsbudgetten autoriseert. Het college stelt op basis hiervan een productenraming vast waarin de programmabegroting verder is uitgewerkt. In de productenraming is het autorisatieniveau opgenomen voor de ambtelijke organisatie. Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het jaar worden aan uw raad voorgelegd.

Uitgangspunten
Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van de vastgestelde Kadernota 2009. Er is een prijscompensatie toegepast van 2,75% ten opzichte van 2008.
In dit overzicht is de voorgestelde OZB-verhoging nog niet verwerkt.

Overzicht baten en lasten 2009

(bedragen x € 1.000)

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutatie reserves	Resultaat na bestemming
Openbaar bestuur	2.544	-168	2.376	0	2.376
Openbare orde en veiligheid	918	-25	893	0	893
Ruimtelijke ordening, economie en toerisme	1.512	-511	1.001	-25	976
Schoon en groen	3.892	-2.747	1.145	0	1.145
Wegen en water	1.664	-48	1.616	0	1.616
Lokaal sociaal beleid en accommodaties	2.145	-484	1.661	-4	1.657
Onderwijs	8.236	-6.563	1.673	0	1.673
Werk, inkomen en zorg	4.815	-3.684	1.131	0	1.131
Maatschappelijke ondersteuning	2.257	-138	2.119	0	2.119
Subtotaal	27.983	-14.368	13.615	-29	13.586
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	267	-13.987	-13.720	131	-13.589
Saldo	28.250	-28.355	-105	102	-3

Daarbij stellen wij u voor om – teneinde ruimte te creëren voor de uitvoering van nieuw beleid – de onroerende zaakbelasting jaarlijks te verhogen boven inflatie met de volgende percentages:
2009: + 3,6%;
2010: + 3,4%;
2011: + 3,3 %;
2012: + 3,2%

Vaststelling van de meerjarenbegroting

2010

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutatie reserves	Resultaat na bestemming
Openbaar bestuur	2.556	-172	2.384	0	2.384
Openbare orde en veiligheid	955	-25	930	0	930
Ruimtelijke ordening, economie en toerisme	1.490	-526	964	0	964
Schoon en groen	3.801	-2.747	1.054	0	1.054
Wegen en water	1.690	-48	1.642	0	1.642
Lokaal sociaal beleid en accommodaties	2.131	-484	1.647	-4	1.643
Onderwijs	8.094	-6.519	1.575	0	1.575
Werk, inkomen en zorg	4.873	-3.584	1.289	0	1.289
Maatschappelijke ondersteuning	2.257	-138	2.119	0	2.119
Subtotaal	27.847	-14.243	13.604	-4	13.600
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	160	-14.007	-13.847	158	-13.689
(afrondingsverschillen)					*2*
Saldo	28.007	-28.250	-243	154	-87

2011

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutatie reserves	Resultaat na bestemming
Openbaar bestuur	2.547	-168	2.379	0	2.379
Openbare orde en veiligheid	971	-25	946	0	946
Ruimtelijke ordening, economie en toerisme	1.440	-526	914	0	914
Schoon en groen	3.794	-2.747	1.047	0	1.047
Wegen en water	1.690	-48	1.642	0	1.642
Lokaal sociaal beleid en accommodaties	2.114	-484	1.630	-4	1.626
Onderwijs	8.006	-6.457	1.549	0	1.549
Werk, inkomen en zorg	4.879	-3.584	1.295	0	1.295
Maatschappelijke ondersteuning	2.331	-178	2.153	0	2.153
Subtotaal	27.772	-14.217	13.555	-4	13.551
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	185	-13.835	-13.650	114	-13.536
(afrondingsverschillen)					*1*
Saldo	27.957	-28.052	-95	110	16

2012

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutatie reserves	Resultaat na bestemming
Openbaar bestuur	2.530	-168	2.362	0	2.362
Openbare orde en veiligheid	961	-25	936	0	936
Ruimtelijke ordening, economie en toerisme	1.242	-326	916	0	916
Schoon en groen	3.794	-2.747	1.047	0	1.047
Wegen en water	1.875	-48	1.827	0	1.827
Lokaal sociaal beleid en accommodaties	2.100	-484	1.616	-4	1.612
Onderwijs	7.980	-6.457	1.523	0	1.523
Werk, inkomen en zorg	4.879	-3.584	1.295	0	1.295
Maatschappelijke ondersteuning	2.331	-178	2.153	0	2.153
Subtotaal	27.692	-14.017	13.675	-4	13.671
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	60	-13.864	-13.804	118	-13.686
(afrondingsverschillen)					*1*
Saldo	27.752	-27.881	-129	114	-14

Overzicht producten per programma

Onderstaand overzicht geeft aan hoe de producten over de programma´s zijn ingedeeld.

	Programma	subprogramma	producten
1	Openbaar bestuur	Openbaar bestuur	Bestuursorganen
			Representatie
			Bestuursondersteuning Raad
			Bestuursondersteuning College
			Burgerzaken, verkiezingen
		Bestuurlijke samenwerking	Bestuurlijke samenwerking
2	Openbare orde en veiligheid		Openbare orde en veiligheid
			Brandweer
			Rampenbestrijding
			Overige beschermende maatregelen
3	Ruimtelijke ordening, economie	Ruimtelijke ordening	Ruimtelijk beleid
	en toerisme		Volkshuisvesting
			Stads- en dorpsvernieuwing
			Bouwzaken
			Vastgoedinformatie
			Grondzaken
			Monumentenzorg
		Economie	Ambulante en detailhandel
			Bedrijfscontacten
			Nutsbedrijven
		Toerisme	Media
			Bevordering toerisme
			Gemeentelijke evenementen
4	Schoon en groen	Straat- en huisvuil	Huisvuildienst
			Afvalverwijdering openbaar gebied
		Milieu	Rioleringen
			Milieu
			Plaagdierenbestrijding
		Wijk- en buurtbeheer	Algemene begraafplaats
			Openbaar groen
			Speelplaatsen
			Wijk- en buurtbeheer
			Volkstuinen
5	Wegen en water	Wegen	Wegen
			Straatverlichting
			Gladheidsbestrijding
			Verkeer
			Afrasteringen
			Huisnummering en straatnaamgeving
		Water	Havens
			Waterkering en afwatering

	Programma	subprogramma	producten
6	Lokaal sociaal beleid	Welzijn	Welzijn algemeen
	en accommodaties		Bevordering sport
			Ontwikkelingssamenwerking
			Jeugdzorg
		Kunst en cultuur	Bibliotheek
			Bevordering kunst
			Oudheidkunde/musea
			Carillon
		Accommodaties	Binnensportaccommodaties
			Buitensportaccommodaties
			Zwembad
			Gebouw Jan Kortland
			Eigendommen niet voor de
			publieke dienst bestemd
		Integratie	Integratie
			Inburgering
			Vluchtelingen
7	Onderwijs		Openbaar basisonderwijs
			Openbaar voortgezet onderwijs
			Lokaal onderwijs algemeen
			Volwasseneneducatie
			Kinderopvang
8	Werk, inkomen en zorg	Werk	Wet werk en bijstand
			Werkgelegenheid
		Inkomen	Minimabeleid
			Inkomensvoorzieningen
			Huursubsidies
		Zorg	Volksgezondheid
9	Maatschappelijke ondersteuning	Individuele voorzieningen	Maatschappelijke ondersteuning
			Gehandicapten
		Collectieve voorzieninger	Ouderen
			Maatschappelijk werk
	Financiering		Geldleningen en treasury
			Plaatselijke belastingen
			Kapitaallasten voorgenomen investeringen
			Taakstellende bezuinigingen
			Algemene uitgaven en inkomensten
			Uitkeringen gemeentefonds
			Saldo kvv's
			Mutaties reserves
			Begrotings-/rekeningsaldo
			Gemeenteveer
			Veerrecht
			Bestuursondersteuning college,
			begroting/rekening/beraps